

Uradni list

Evropske unije

C 15

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Zvezek 54

18. januar 2011

Obvestilo št.	Vsebina	Stran
	I <i>Resolucije, priporočila in mnenja</i>	
	RESOLUCIJE	
	Odbor regij	
	86. plenarno zasedanje 5. in 6. oktobra 2010	
2011/C 15/01	Resolucija – Podnebni vrh v Cancúnu – Prispevek OR k 16. konferenci pogodbenic (COP 16) Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) – 29. november–10. december 2010	1
	MNENJA	
	Odbor regij	
	86. plenarno zasedanje 5. in 6. oktobra 2010	
2011/C 15/02	Predhodno mnenje Odbora regij – Vloga lokalnih in regionalnih oblasti v prihodnji okoljski politiki	4
2011/C 15/03	Mnenje Odbora regij – Prispevek kohezijske politike k strategiji Evropa 2020	10
2011/C 15/04	Mnenje Odbora regij – Merjenje napredka preko meja BDP	17

SL

Cena:
4 EUR

(Nadaljevanje na naslednji strani)

<u>Obvestilo št.</u>	Vsebina (nadaljevanje)	Stran
2011/C 15/05	Mnenje Odbora regij – Aktiviranje zasebnih in javnih naložb za oživitev gospodarstva in dolgoročne strukturne spremembe: razvijanje javno-zasebnih partnerstev	23
2011/C 15/06	Mnenje Odbora regij – Strategija za območje Severno morje – Rokavski preliv	26
2011/C 15/07	Mnenje Odbora regij – Evropski program za digitalne tehnologije	34
2011/C 15/08	Mnenje Odbora regij – Boj proti brezdomstvu	41
2011/C 15/09	Mnenje Odbora regij – Izvajanje evropske sosedске politike, zlasti pobude za vzhodno partnerstvo: posodobitev, reforme in upravna zmogljivost lokalnih in regionalnih oblasti v Republiki Moldaviji ...	46
2011/C 15/10	Mnenje Odbora regij – Lokalna in regionalna uprava v Gruziji ter razvoj sodelovanja med Gruzijo in EU	51

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

ODBOR REGIJ

86. PLENARNO ZASEDANJE 5. IN 6. OKTOBRA 2010

**Resolucija – Podnebni vrh v Cancúnu – Prispevek OR k 16. konferenci pogodbenic (COP 16)
Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) –
29. november–10. december 2010**

(2011/C 15/01)

ODBOR REGIJ

EU mora nujno doseči nadaljnji napredek v boju proti globalnim podnebnim spremembam

1. opozarja na svojo zavezo iz resolucije o **podnebnem vrhu v Københavnu**, ki jo je plenarna skupščina OR sprejela junija 2009;

2. ponovno potrjuje, da v celoti podpira **mednarodni sporazum o podnebnih spremembah**, katerega cilj je omejiti globalno segrevanje na največ 2 stopnji Celzija do leta 2012;

3. obžaluje, da kljub **svetovnemu zanimanju za podnebne spremembe** in okoljske pomisleke, izražene pred pogajanj v Københavnu, tam sklenjeni končni sporazum ni izpolnil visokih pričakovanih številnih ključnih zainteresiranih strani EU na področju politike podnebnih sprememb, vključno z lokalnimi in regionalnimi oblastmi;

4. podpira prizadevanja Evropske komisije za sklenitev **mednarodno zavezujočega sporazuma o zmanjšanju toplogrednih plinov** in poziva EU, naj na zasedanju UNFCCC COP 16 v Cancúnu nastopi enotno in odločno, v skladu z duhom in vsebino Lizbonske pogodbe, ter tako vnovič prevzame vodilno vlogo v mednarodnih pogajanjih o podnebnih spremembah;

5. priznava, da se lahko cilji EU na področju podnebnih sprememb dosežejo samo, če bodo prihodnja **zmanjšanja**

emisij pravično porazdeljena po vsej mednarodni skupnosti, če se bodo ustrezno upoštevali izhodiščni položaji in različne zmožnosti držav in regij in če bo doseženo svetovno soglasje za odločne ukrepe, ki jih bodo podpirali temeljni standardi za redno merjenje, poročanje in preverjanje (MRV);

6. priznava, da je treba v EU storiti več v boju proti podnebnim spremembam, da si je treba še naprej **zastavljati ambiciozne cilje** ter da je treba uspehe pri doseganju teh ciljev poudarjati in spodbujati zlasti na lokalni in regionalni ravni, ter poziva Svet in Komisijo, naj ustrezno prilagodita in okrepita svojo strategijo za podnebno politiko EU, če v bližnji prihodnosti ne bo sklenjena nobena mednarodna pogodba o podnebnih spremembah;

7. zlasti upa, da bo sprejet **sporazum o potrebnih ukrepih in postopkih** za prilagoditev, blažitev, financiranje, zmanjšanje emisij zaradi krčenja gozdov, zmanjšanje mednarodnega letalskega in pomorskega prometa, uvedbo novih mehanizmov trga ogljika kot tudi podporo za najbolj prizadete države v razvoju in najmanj razvite države.

Ključna vloga lokalnih in regionalnih oblasti

8. poudarja svojo odločno **zavezo glede ciljev EU 20-20-20** ter poziva vse podnacionalne ravni odločanja v svetu, naj vlagajo v boj proti podnebnim spremembam, okrepijo ozaveščenost javnosti, mobilizirajo podporo javnosti za politiko, naložbe podjetij in vire financiranja ter spodbudijo proizvajalce in potrošnike k spremembi vedenja, da se dosežeta večja učinkovitost virov in okolju prijaznejše gospodarstvo;

9. poudarja, da je lahko **Teritorialni pakt** regionalnih in lokalnih oblasti k strategiji Evropa 2020, kot ga predlaga OR, zelo pomemben pripomoček v boju proti podnebnim spremembam, saj je cilje vodilne pobude *Evropa, gospodarna z viri* mogoče učinkovito doseči samo prek tesnega partnerstva med evropskimi, nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi ravnmi odločanja na podlagi načela subsidiarnosti;

10. je pripravljen zvišati **cilj na 30 odstotkov**, če bodo izpolnjeni nekateri pogoji;

11. je seznanjen, da je Komisija preučila možnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov **za več kot 20 odstotkov**. Odbor obžaluje, da Komisija na podlagi te analize meni, da trenutne razmere ne dopuščajo, da bi cilj EU glede zmanjšanja emisij zvišali na 30 odstotkov, in da trenutno ne pripravlja nobenih dodatnih političnih pobud;

12. poudarja prizadevanja mest in regij po Evropi, ki so sprejela lokalne ali regionalne strategije na področju podnebnih sprememb in energije, s konkretnimi cilji glede blažitve podnebnih sprememb, in ki so podpisala **Konvencijo županov**, katere cilj je zmanjšati emisije CO₂ za vsaj 20 % do leta 2020;

13. poziva Svet in Evropsko komisijo, naj **OR vključita v proces** priprave na podnebno konferenco UNFCCC COP 16 v Cancúnu, da se zagotovi polno in ustrezno priznanje vloge lokalnih in regionalnih oblasti pri blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje.

Vključitev vprašanj s področja podnebnih sprememb in nizkoogljičnega gospodarstva v vse sektorje

14. meni, da je treba prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev kot izrecen cilj vključiti v vse obstoječe politične okvire EU, tudi na področjih kmetijstva in razvoja podeželja, preprečevanja krčenja gozdov, prometa, biotske raznovrstnosti, gospodarjenja z vodami in ravnanja z odpadki ter v programe financiranja na področjih, kot so kohezijska, industrijska in kmetijska politika EU ter politika EU za razvojno sodelovanje;

15. poziva Evropsko komisijo, naj pripravi obsežen **sveženj za področje prometa in podnebnih sprememb**, ter opozarja, da bo vključitev zračnega in pomorskega prometa v svetovni sistem za trgovanje z emisijami pomemben korak za zmanjšanje emisij CO₂; meni, da mora ta sveženj upoštevati poseben položaj otokov in najbolj oddaljenih regij, ki so zelo odvisne od zračnega in pomorskega prometa, tako da poskuša vzpostaviti ravnovesje med zmanjševanjem emisij CO₂ in visokimi stroški, do katerih prihaja zaradi sprejetja ukrepov za boj proti podnebnim spremembam v teh regijah;

16. meni, da mora EU na podlagi strategije Evropa 2020 za trajnostno gospodarsko rast („Green New Deal“) uvesti konkretne projekte za prehod na **nizkoogljično gospodarstvo**, da bi s tem postala okolju najprijaznejši del sveta;

17. meni, da mora energetska politika EU odločilno spodbujati **inovacije za nizke emisije CO₂ in energetska učinkovitost**, da bodo s tem inovacije, energetska učinkovitost in zgodnja uporaba novih tehnologij utrdili vodilno vlogo evropskih podjetij v ključnih sektorjih zelenega gospodarstva;

18. opozarja, da bodo, če naj se doseže prihranek energije v skladu s cilji EU 20-20-20, potrebne nadaljnje **obsežne naložbe** na področjih industrije, prometa in stanovanjske gradnje ter javnih in gospodarskih stavb;

19. meni, da davek na emisije CO₂ ali na obliko emisij, ki jih je mogoče neposredno obdavčiti, lahko koristno orodje za ustvarjanje spodbud za manjšo in čistejšo rabo energije, pa tudi za nastanek potrebnih finančnih virov, s katerimi bo mogoče doseči spremembe, potrebne za boj proti podnebnim spremembam;

20. zato predlaga oblikovanje **novih instrumentov** kot prednostnih nalog v okviru strukturnih skladov ali kot poseben sklad za energetske naložbe;

21. je prepričan, da mora prehod na nizkoogljično gospodarstvo potekati na **družbeno odgovoren in gospodarsko izvedljiv** način tako, da se poleg pričakovanega ustvarjanja novih „zelenih“ delovnih mest ohranijo in po potrebi prilagodijo sedanja delovna mesta;

22. priporoča oblikovanje **strateških javno-zasebnih partnerstev**, kot so povezave med malimi in srednje velikimi podjetji ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi, za nadaljnji razvoj in uporabo nizkoogljičnih tehnologij, ter regije in mesta poziva, da na lokalni in regionalni ravni sklenejo podnebne sporazume med javnimi in zasebnimi partnerji, ki bodo določali konkretne ukrepe za boj proti podnebnim spremembam, ki bodo pomagali doseči cilj 20-20-20;

Oblikovanje vodilne vloge EU na področju globalnih podnebnih sprememb: upravljanje na več ravneh in zagotovitev proračunskih pooblastil za lokalne in regionalne oblasti

23. poudarja, da je za učinkovit boj EU proti podnebnim spremembam treba usklajevati prizadevanja med lokalnimi, regionalnimi, nacionalnimi, evropskimi in mednarodnimi ravnmi odločanja;

24. opozarja na pomembno vlogo regionalnih in lokalnih oblasti v boju proti podnebnim spremembam. Zato in zaradi uporabe načela subsidiarnosti poudarjamo, da je treba upoštevati te ravni odločanja, saj med njihove pristojnosti sodijo tudi priprava ukrepov za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter druge dejavnosti na regionalni in lokalni ravni, ki so v boju proti podnebnim spremembam zelo pomembne;

25. ugotavlja, da **mestna območja** ustvarijo 75 % emisij CO₂, zato imajo mesta vodilno vlogo v našem boju proti podnebnim spremembam, in opozarja na dejstvo, da se zaradi neuspešnih pogajanj v Københavnu o določitvi zavezujočih ciljev za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov lokalne in regionalne oblasti soočajo z veliko odgovornostjo, da sprejmejo odločne in nujne ukrepe na področju prilagajanja podnebnim spremembam in njihove blažitve. **Konvencija županov** je pomemben korak v pravo smer;

26. poudarja, da je lahko vizija EU o **sinergijah zelenega gospodarstva in politik na področju podnebnih sprememb** navdih za preostali del sveta, če bo potencial lokalnih in regionalnih oblasti v celoti priznan in okrepljen;

27. opozarja, da bi morala takšna vizija vključevati **celovit in inovativen sveženj ukrepov** v prometu, gradbeništvu in proizvodnji energije, kar bi spodbudilo novo industrijsko revolucijo, ki bi posamezna gospodinjstva vključila v proizvodnjo energije;

28. poziva Evropsko komisijo in Svet, naj poskrbita, da bo **EU spet prevzela trajno in verodostojno vodilno vlogo** v političnem procesu boja proti globalnim podnebnim spremembam, in sicer tako, da razvijata in krepita lokalne, podnacionalne, nacionalne ali regionalne usposobljenosti, zmogljivosti in institucije, ter poziva Evropsko komisijo, naj spodbuja ta pristop v svojih odnosih z mednarodnimi partnerji;

29. je trdno prepričan, da lahko evropske lokalne in regionalne oblasti prispevajo k vodilni vlogi EU v svetu, tako da so z gled ostalim, zato se veseli možnosti ukrepanja v okviru novega **memoranduma o soglasju s konferenco županov ZDA**, na podlagi katerega bodo občine iz Evrope in ZDA dosegle konkretne rezultate na področju blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje;

30. močno priporoča organizacijo **usposabljanj** za lokalne in regionalne oblasti o tem, kako se soočiti s podnebnimi spremembami na lokalni ravni, ter **kampanj za ozaveščanje** državljanov o podnebnih spremembah;

31. zelo priporoča, da se zlasti poudari vključitev vprašanj o podnebnih spremembah v **proračune na vseh ravneh upravljanja**, in zato:

- a) poudarja, da je treba lokalnim in regionalnim oblastem čim prej zagotoviti **ustrezne evropske instrumente** v podporo lokalnim in regionalnim prizadevanjem v boju proti podnebnim spremembam. Treba je prilagoditi nacionalne okvirne pogoje za financiranje, prav tako pa olajšati dostop do posojil Evropske investicijske banke;
- b) ugotavlja, da najnovejša finančna kriza dodatno obremenjuje proračune lokalnih oblasti, zato poudarja koristnost ustreznih **podpor in spodbud**, s katerimi lahko lokalne in regionalne oblasti spodbujajo energetske učinkovitost, trajnostne energetske politike ter projekte na področju obnovljivih virov energije; poziva h krepitvi programa **Inteligentna energija za Evropo**, ki ga je treba bolje prilagoditi spreminjajočim se zahtevam lokalnih in regionalnih oblasti;
- c) priporoča, da pri prihodnjem **pregledu proračuna EU** izzivi, povezani s podnebnimi spremembami, postanejo **medsektorska prednostna naloga** v okviru obstoječih shem financiranja, kot so strukturni skladi, SKP in okvirni program Skupnosti za raziskave in tehnološki razvoj;

d) predlaga, da bi bilo treba znaten delež **prihodkov** iz evropskega sistema za trgovanje z emisijami dodeliti lokalnim in regionalnim oblastem, da bodo lahko na kraju samem izvajale ukrepe za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, in da bi bilo treba **finančna sredstva** iz mednarodnega trga CO₂ uporabljati tudi za projekte v državah v razvoju;

e) opozarja na pomembno vlogo **strukturnih skladov EU**, ki so prispevali k zmanjšanju neenakosti in omogočili vsem regijam, da uživajo ugodnosti raziskav, razvoja in pametnih naložb za odpravo strukturnih pomanjkljivosti.

Poziv lokalnih in regionalnih oblasti k globalnemu ozaveščanju in partnerstvu v boju proti podnebnim spremembam

32. vztraja, da je treba spodbujati in razvijati **partnerske dejavnosti** držav članic EU z lokalnimi in regionalnimi oblastmi v državah v razvoju in državah v gospodarskem vzponu, ter v zvezi s tem poziva evropske lokalne in regionalne oblasti, naj izkoristijo razpoložljiv pravni red na področju **decentraliziranega sodelovanja** ter ga razširijo tako, da bo vključeval sodelovanje s podnacionalnimi oblastmi v državah v razvoju na področju ozaveščanja, izmenjave najboljših praks in prenosa tehnologije ter zagotovil, da bodo finančne zaveze iz Københavna učinkovito udejanjene;

33. se strinja, da je na mednarodni in nacionalni ravni potrebna **večja enotnost** pri prizadevanjih za obvladovanje podnebnih sprememb in izgube biotske raznovrstnosti na vzajemno spodbujajoč način, pri čemer je treba čim bolj izkoristiti priložnosti, ki se ponujajo v sedanjih svetovnih procesih v okviru mednarodnih konvencij;

34. poziva EU, naj podpre vedno večje uvajanje ekosistemskih pristopov v okviru **financiranja UNFCCC**, v ključno s programom ZN za zmanjševanje emisij zaradi krčenja in degradacije gozdov (REDD/REDD+), ter naj si prizadeva za razširitev tega programa, da bo poleg **gozdov** zajemal tudi druge ekosisteme, kot so **mokrišča**;

35. poudarja svojo zavezo za sprejetje **mednarodno zavezujočega sporazuma** ter vztraja, da bodo lahko nacionalne vlade dosegle svoje cilje samo z **aktivnim vključevanjem lokalnih in regionalnih oblasti**;

36. svetuje svoji predsednici, naj to **resolucijo predloži** predsedniku Evropskega sveta, belgijskemu predsedstvu EU, Evropski komisiji, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in UNFCCC.

V Bruslju, 6. oktobra 2010

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

MNENJA

ODBOR REGIJ

86. PLENARNO ZASEDANJE 5. IN 6. OKTOBRA 2010

Predhodno mnenje Odbora regij – Vloga lokalnih in regionalnih oblasti v prihodnji okoljski politiki

(2011/C 15/02)

ODBOR REGIJ

- je prepričan, da bi morale lokalne in regionalne oblasti imeti večjo vlogo pri pripravi okoljske politike EU, saj je to jamstvo za boljše izvajanje in prevzem odgovornosti. Inovativne metode uprave na več ravneh, vključno z izkoriščanjem obstoječih mrež in platform, bodo spodbudile proaktivno zavezanost lokalnih in regionalnih oblasti. Konvencija županov bi v tem smislu lahko bila referenčna točka in ta koncept bi bilo mogoče razširiti na druga ključna področja okoljske politike EU;
- poziva Evropsko komisijo, naj prouči možnosti, da bi skupaj z OR organizirala letni forum za obravnavo regionalnih in lokalnih problemov in rešitev glede uporabe okoljskega prava EU, Evropski parlament pa, naj vključi OR v posebne razprave z Evropsko komisijo o izvajanju evropskega okoljskega prava;
- poziva države članice, naj zagotovijo upoštevanje notranje razdelitve pristojnosti in opredelitev postopkov za posvetovanje, vključno z ustanavljanjem „skupin za prenos/dosjeje“, sestavljenih iz uradnikov nacionalne uprave, regij in lokalnih združenj, da bi sodelovali v celotnem krogu priprave politike;
- podpira oblikovanje splošnega in zavezujočega okvira za preglede okolja. Obliko in vsebino inšpekcijskih pregledov bi morala določiti nacionalna raven, lokalna in regionalna raven pa bi ju nadalje razvili glede na splošne cilje, zastavljene na ravni EU in nižjih ravneh upravljanja;
- poudarja, da bo 7. okoljski akcijski program ključni steber prihodnje strategije Evropa 2020; pojasniti je treba pomen njegovih posledic za okoljsko politiko. Opredeliti bi moral jasne cilje in časovne razporede ter ohraniti skupno tematsko strategijo za varstvo tal, vključno s ciljem sprejeti okvirno direktivo o tleh.

Poročevalka:	Paula BAKER (UK/ALDE), članica sveta mest Basingstoke in Deane
Referenčni dokument:	Zaprosilo španskega predsedstva

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

A. Splošna priporočila

1. pozdravlja dejstvo, da je vključen v pripravo *Boljših instrumentov za okoljsko politiko* in 7. okoljskega akcijskega programa, saj so lokalne in regionalne oblasti ključne za izvajanje okoljske politike in doseg oprijemljivih rezultatov;

2. čestita k odličnemu delu o okoljskih vprašanjih, ki so ga mnoge lokalne in regionalne oblasti že opravile, in jih želi nadalje spodbuditi;

3. priznava, da učinkovita uporaba predstavlja oviro. Leta 2008 je bilo 23,5 % (481) vseh kršitev zakonodaje EU povezanih z okoljem ⁽¹⁾, kar kaže, da se škodovanje okolju in izkrievljanje konkurence nadaljujeta;

4. cilj tega mnenja je izpostaviti priložnosti za povečanje učinkovitosti varstva okolja na vseh ravneh upravljanja in vseh stopnjah oblikovanja politike.

B. Izboljšanje usklajevanja in upravljanja

5. je prepričan, da bi morale lokalne in regionalne oblasti imeti večjo vlogo pri pripravi okoljske politike EU. Njihova vključitev jamči za boljše izvajanje in prevzem odgovornosti. Koncept OR o upravljanju na več ravneh bi bilo treba uporabiti v okoljski politiki EU ter razširiti pilotski projekt v zvezi s tristranskimi pogodbami med EU, nacionalno in regionalno ali lokalno ravno ⁽²⁾. To bi omogočilo resnično delitev odgovornosti med različne ravni uprave, da bi dosegli dogovorjene rezultate;

6. je prepričan, da bodo inovativne metode uprave na več ravneh, vključno z izkoriščanjem obstoječih mrež in platform, spodbudile proaktivno zavezanost lokalnih in regionalnih oblasti, namesto da bi se zanašali na enostavno uveljavljanje zakonodaje EU preko držav članic. V evropskih mestih in regijah obstajajo številni primeri ambicioznih ukrepov na lokalni ravni, ko se država članica ni odzvala, kot je Lokalna agenda 21, ki izhaja iz svetovnega vrha o okolju leta 1992.

Konvencija županov bi v tem smislu lahko bila referenčna točka;

7. poziva Evropsko komisijo, naj prouči, ali bi bilo mogoče ta koncept razširiti na druga ključna področja okoljske politike EU, kot so biotska raznovrstnost, odpadki in voda, hrup in onesnaženje zraka ter raba tal, in sicer na podlagi celovitega pristopa, ki vključuje medsektorsko usklajevanje;

8. obžaluje, da čeprav imajo regionalne in lokalne oblasti jasno opredeljene naloge pri varstvu okolja, je zakonodaja EU naslovljena na države članice in zahteva le imenovanje „pristojnega organa“ (redko „organov“), le izjemoma pa omenja sodelovanje ⁽³⁾;

9. obžaluje pomanjkanje poudarka na ukrepih, ki podpirajo dobro lokalno in regionalno upravo v načrtih Evropske komisije za izboljšanje izvajanja okoljske zakonodaje EU ⁽⁴⁾;

10. poudarja, da člen 11 Lizbonske pogodbe predvideva intenzivnejši dialog in posvetovanje evropskih institucij. Lokalne in regionalne oblasti so prepričane, da ta nova določba ponuja priložnosti za razvoj njihove vloge pri oblikovanju politike EU. Nadalje je načelo subsidiarnosti razširjeno na regionalne in lokalne ravni, člen 5 Protokola o subsidiarnosti pa predvideva, da morajo osnutki zakonodajnih aktov vsebovati oceno o predvidenih finančnih učinkih predloga in o posledicah za pravila, ki jih morajo sprejeti države članice, vključno z regionalno zakonodajo;

11. je prepričan, da bi morala biti ocena učinka Evropske komisije razširjena na lokalno in regionalno raven z oceno teritorialnega učinka, ki bi morala postati standardna praksa;

12. poziva Evropski parlament in Svet, naj sprejmeta amandmaje in spremembe zakonodajnih predlogov, ki imajo daljnosežne učinke na lokalne in regionalne oblasti, ter opravita oceno učinka podobno tisti, ki je bila izvedena za prvotni predlog;

13. poudarja, da izvajanje okoljske zakonodaje pogosto zahteva pomembno upravno in finančno zavezanost, znanje in strokovnost ter politično voljo. Ugotavljanje učinka v lokalnih in regionalnih institucionalnih strukturah lahko služi kot utemeljitev večje finančne pobude ter potrebne evropske in nacionalne podpore;

⁽¹⁾ COM(2009) 304 konč., spletna stran Evropske komisije Statistika kršitev okoljske zakonodaje

⁽²⁾ CdR 89/2009 fin, COM(2002) 709 konč.

⁽³⁾ Bruseljska raziskava 2010 „The Regional Dimension in EU Environmental Regulations and Directives“, <http://www.eapdebate.org/files/files/study-regionaldimension.pdf>

⁽⁴⁾ COM(2008) 773/4.

14. meni, da mora Evropska komisija imeti skupne instrumente, da lokalnim in regionalnim oblastem zagotovi zadostna sredstva za doseganje zastavljenih ciljev;

15. vztraja, da je potrebno boljše komuniciranje na vseh ravneh uprave v vseh fazah priprave politike, vključno z naložbami v informacijske sisteme in spletna orodja, ki informacijam o okolju dajejo pregledno obliko za uporabo v javnosti in javnih institucijah. Pritisk poročanja na lokalne in regionalne oblasti je mogoče zmanjšati s pomočjo IKT, ne da bi to vplivalo na zakonodajo;

16. svetuje ministrstvom za okolje, naj ustanovijo vertikalne „skupine za dosjeje“, sestavljene iz strokovnjakov iz državne uprave, regij in združenj lokalnih oblasti, da bi sodelovali v celotnem krogu priprave politike;

17. želi močnejše spodbujanje programa EU LIFE+ v vseh regijah Evrope, da bi spodbudili inovativne lokalne ukrepe in povečali učinek in prepoznavnost njegovega področja „okoljska politika in upravljanje“;

18. pozdravlja predlog Evropske komisije, da vzpostavi mreže stalnega izvajanja, ki bi vključevale osebje Evropske komisije in kontaktnih točk držav članic⁽⁵⁾. Kontaktne točke držav članic morajo podpreti skupine za izvajanje na nacionalni ravni, v katerih so vključeni lokalni in regionalni uradniki;

19. poziva Svet, naj brez nadaljnega odlašanja spremlja predlog direktive o dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ki ga je leta 2004 potrdil Evropski parlament. To bi pomenilo popolno uresničevanje Aarhuške konvencije in prispevalo k doslednejšemu uveljavljanju okoljske zakonodaje;

20. poziva k skupni uporabi znanja v pravosodnih sistemih, ki obravnavajo kršitve in neskladja z okoljsko zakonodajo EU;

21. podpira poziv Evropskega parlamenta k oblikovanju splošnega in zavezujočega okvira za preglede okolja, ustanovitvi skupine EU za inšpekcijske preglede okolja in krepitvi mreže EU za izvajanje in uveljavljanje okoljskega prava (IMPEL)⁽⁶⁾. Zavezujoč instrument za inšpekcijske preglede lahko zmanjša nelokalno konkurenco med regijami in mesti EU, ki nastane zaradi različnih inšpekcijskih sistemov, ter zagotovi standardizirane pravne ukrepe. Obliko in vsebino inšpekcijskih pregledov bi

morala določiti nacionalna raven, lokalna in regionalna raven pa bi ju nadalje razvili glede na splošne cilje, zastavljene na ravni EU in nižjih ravneh upravljanja;

22. ponavlja priporočilo za širitev mreže IMPEL na lokalne in regionalne ravni v vseh državah članicah, ki bi lahko vključila razvijanje močnih nacionalnih mrež IMPEL, preko katerih bi se širili rezultati IMPEL⁽⁷⁾.

C. Učinkovitejše povezovanje politik

23. pozdravlja nedavne dejavnosti GD REGIO in GD ENV za zagotovitev, da bodo dejavnosti GD REGIO v celoti upoštevale okoljske zahteve, in je prepričan, da je takšna povezanost potrebna v vseh službah. Celovita agenda, ki jo prinaša strategija EU 2020, je dobrodošla, vendar je potrebna močna teritorialna razsežnost;

24. vztraja, da je treba povezanost politike in okoljske vplive upoštevati pri pregledu proračuna EU po letu 2013 ter pri vseh kohezijskih in kmetijskih sredstvih EU;

25. poudarja, da obstajajo nenamerna protislovja med različnimi elementi okoljske zakonodaje. Na primer zmanjšanje količine odpadkov bi morali urejati tako okvirna direktiva o odpadkih kot tudi direktiva o proizvodih. S poenostavitvijo zakonodaje bo ta postala jasna, nedvoumna in usmerjena na rezultate, predpisi pa bodo bolj usmerjeni, bolj sprejeti in uporabni;

26. poudarja, da se mora Evropska komisija pri pripravi osnutka ali pregleda evropske zakonodaje posvetovati z lokalnimi in regionalnimi oblastmi. Njihove dragocene izkušnje lahko prispevajo k zgodnjemu odkrivanju neskladnosti z drugimi politikami ali škodljivih učinkov in povečajo učinkovitost zakonodaje;

27. zahteva ublažitev predpisov o izkrivljenosti trga, saj predstavljajo oviro za zelena javna naročila;

28. vztraja, da je zakonodaja, ki obravnava vire okoljskega vpliva, bistvena za doseg okoljskih ciljev in zagotovitev obvezne doslednosti za lokalne in regionalne oblasti. Na primer lokalne in regionalne oblasti ne morejo vplivati na emisijske standarde vozil, vendar morajo izpolniti cilje EU glede kakovosti zraka;

29. zagovarja uporabo tržnih instrumentov, ki odražajo celoten strošek blaga ali storitve, kar potrošniku ob nakupu omogoča predvideti vplive blaga ali storitve na okolje v času življenjske dobe blaga ali storitve, poleg tega je tako poudarjena tudi odgovornost proizvajalca.

⁽⁵⁾ COM(2008) 773/4.

⁽⁶⁾ Resolucija z dne 20. novembra 2008 o reviziji Priporočila 2001/331/ES o določitvi najmanjših meril za okoljske inšpekcijske preglede v državah članicah

⁽⁷⁾ CdR 36/2001 fin

D. Kako lahko lokalne in regionalne oblasti opravijo več okoljskih nalog

Vprašanja v zvezi z upravljanjem

30. poziva države članice, naj zagotovijo upoštevanje notranje razdelitve pristojnosti in opredelitev postopkov za posvetovanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi. Dobro sodelovanje, zlasti s „skupinami za prenos“, sestavljenimi iz nacionalnih, regionalnih in lokalnih uradnikov, prispeva k vzajemnemu razumevanju in uspešnemu izvajanju zakonodaje⁽⁸⁾;

31. poudarja ključno vlogo regionalnih in lokalnih oblasti pri zbiranju okoljskih podatkov. Za zagotovitev doslednosti, učinkovitosti in zanesljivosti poročil in kazalnikov v zvezi s stanjem okolja EU so potrebni pravilna razporeditev odgovornosti, zagotavljanje virov in informacijski tokovi med občinami, regijami in državami članicami;

32. spodbuja preglednost funkcij, zlasti med službami, ki skrbijo za uveljavitev okoljskega prava EU, in tistih, ki zagotavljajo okoljske storitve ali infrastrukturo in prostorsko načrtovanje.

Skupna uporaba informacij

33. poziva državna in regionalna ministrstva za okolje in agencije, naj z vključitvijo predstavnikov lokalnih in regionalnih oblasti pripravijo dokumente za usmerjanje, standarde ter predloge za postopke, vključno s konkretnimi predlogi za instrumente, merila uspešnosti ter predloge za postopke, ki jih bodo izvajale lokalne in regionalne oblasti. Hkrati bi morali sprejeti ustrezne ukrepe za spodbujanje sodelovanja med lokalnimi in regionalnimi oblastmi v EU, ki se soočajo s primerljivimi okoljskimi problemi;

34. potrjuje vrednost skupnega izkoriščanja dobre prakse med lokalnimi in regionalnimi oblastmi, vključno z načini za obvladovanje izzivov dostopa do informacij in prepoznavnosti ali jezikovnih razlik.

Pritegnitev in vključevanje državljanov

35. čestita tistim oblastem, ki navdihnejo in vključijo državljane v določanje skupnih dolgoročnih vizij kakovostnega življenja na svojih območjih, pri tem pa povežejo okoljska, družbena in gospodarska vprašanja;

36. poziva k podpori za izobraževanje in raziskave za krepitev povezav med državljani in njihovim okoljem. Državljeni se vloge, ki jo okolje igra v njihovem življenju, ne zavedajo v celoti⁽⁹⁾. Lokalne in regionalne oblasti lahko kot

raven, ki je najbližje lokalnim skupnostim, povečajo ozaveženost med državljani vseh starosti;

37. meni, da bi oblasti morale uvesti postopke za širjenje informacij, po možnosti preko interneta, in uresničiti obveznosti iz Aarhuške konvencije⁽¹⁰⁾, ki omogoča okoljsko pravičnost, vključuje javnost v spremljanje lokalnega izvajanja okoljske politike EU in uvaja primerna orodja za participativno demokracijo in lokalno odgovornost;

38. je prepričan, da sta direktiva o strateški okoljski presoji in direktiva o presoji vplivov na okolje ključna instrumenta za to, da bo lokalna in regionalna okoljska politika v sodelovanju z javnostjo⁽¹¹⁾ zagotovila upoštevanje lokalnega znanja, pri tem pa opozorila na stroške in spretnosti, povezane s tem;

39. spodbuja lokalne in regionalne oblasti, naj uporabljajo poenostavljene in usklajene javne mehanizme za spremljanje okolja, ki olajšujejo izpolnjevanje zahtev zakonodaje in spodbujajo odnose med javnimi upravami in javnostjo na podlagi načel učinkovitosti, preglednosti in skupne odgovornosti.

Finančno in horizontalno vključevanje

40. poziva lokalne in regionalne oblasti, naj okolje vključijo v vsa področja dejavnosti, na primer s podporo zelenim lokalnim podjetjem s tveganim kapitalom, poslovnimi angeli, mikrokrediti, vključno s svetovanjem o zeleni javni nabavi;

41. spodbuja lokalne in regionalne oblasti, da bi oddajale „zeleno javna naročila“. Javna naročila znašajo 16 % BDP EU in bi morala biti čim bolj okolju prijazna, zato je nova spletna stran o zelenih javnih naročilih dobrodošla (<http://ec.europa.eu/environment/gpp>);

42. potrjuje polno uporabo možnosti povračila stroškov, ki jih predvideva člen 9 okvirne direktive o vodah, da se zagotovijo ustrezne pobude za varčevanje in učinkovitost, in člen 14 okvirne direktive o odpadkih, da bi se uporabnik zavedel okoljskih stroškov, in poziva, da se v prihodnje predloge vključijo podobni ekonomski instrumenti;

43. potrjuje tesno povezovanje načrtovanja (tudi trajnostnega prostorskega načrtovanja) s proizvodnjo in distribucijo ob upoštevanju obstoječih nacionalnih sistemov načrtovanja, da bi spodbudili nizkoogljični razvoj, trajnostno proizvodnjo, učinkovitost virov in obnovljive vire energije ter tako ustvarili zelena delovna mesta in spodbudili trajnostno rast, hkrati pa zmanjšali vplive na okolje in zdravje državljanov;

⁽⁸⁾ CdR 199/2009 fin, CdR 89/2009 fin, raziskava EIPA 2009 *The institutional impacts of EU legislation on local and regional governments* (Institucionalni vplivi zakonodaje EU na lokalne in regionalne uprave)

⁽⁹⁾ V skladu s posebnimi raziskavami Eurobarometer odnosa javnosti do okolja (biotska raznovrstnost 2010, podnebne spremembe 2009, okolje 2008), glej http://ec.europa.eu/environment/working_en.htm

⁽¹⁰⁾ Konvencija Gospodarske komisije Združenih narodov za Evropo (UNECE) o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah

⁽¹¹⁾ CdR 38/2010 fin

44. poziva, naj se pri oblikovanju prihodnje politike okoljskega upravljanja v obmejnih regijah kot tudi v sosednjih območjih s skupnimi rekami ali drugimi mejnimi vodami učinkoviteje izkoristijo partnerski programi (npr. evroregije) na lokalni ravni, da bi tako lahko vplivali na sosednje države ter pripravili in izvedli skupne okoljevarstvene programe.

E. Prispevek OR

V fazi priprave politike

45. poziva Evropsko komisijo, naj sprejme bolj proaktiven pristop k pridobivanju zgodnjih prispevkov OR pri pripravi politike, tj. z zaprosili za predhodna mnenja;

46. se zavezuje, da bo nadaljeval sedanje sodelovanje z Evropsko komisijo pri ocenjevanju učinka nekaterih predlogov na lokalne in regionalne oblasti (ocena teritorialnega učinka) preko posebnih mrež OR, mreže za nadzor subsidiarnosti OR in platforme za spremljanje strategije EU 2020.

V fazi priprave politike in v fazi odločanja

47. se zavezuje, da bo neposredne lokalne izkušnje iz lokalnih in regionalnih uprav vključil v pripravo svojih mnenj. To vključuje usmerjena posvetovanja preko posebnih mrež OR, mreže za nadzor subsidiarnosti OR in platforme za spremljanje strategije EU 2020 ter organizacijo posvetovanj z lokalnimi in regionalnimi združenji ter ključnimi akterji.

V fazi odločanja

48. poudarja, da je Lizbonska pogodba okrepila vlogo OR pri sprejemanju odločitev o politiki EU o podnebni spremembi z izrecno uvedbo obveznega posvetovanja z OR; pozdravlja določbo Lizbonske pogodbe o pravici do ponovnega posvetovanja, če se začetni zakonodajni predlog v zakonodajnem postopku bistveno spremeni, kar OR daje možnost, da pripravi revidirana mnenja;

49. želi okrepiti sodelovanje z zakonodajnim institucijama Evropskim parlamentom in Svetom pri okoljskih zadevah. Odbor ENVI Evropskega parlamenta bi lahko izkoristil skupna posvetovanja in povabil poročevalce OR, da predstavijo ključna mnenja OR. Države članice bi lahko povabile OR k sistematičnemu sodelovanju na neformalnem zasedanju Sveta ministrov za okolje⁽¹²⁾.

Pri izboljšanju izvajanja

50. poziva Evropsko komisijo, naj prouči možnosti, da bi skupaj z OR organizirala letni forum za obravnavo regionalnih

in lokalnih problemov in rešitev glede uporabe okoljskega prava EU v posebnih sektorjih, kot so voda ali biotska raznovrstnost, hrup, zrak ali odpadki;

51. poziva Evropski parlament, naj vključi komisijo OR ENVE v posebne razprave odbora ENVI in Evropske komisije o izvajanju evropskega okoljskega prava;

52. predlaga pripravo podelitve nagrade evropski zeleni prestolnici in izraža željo, da bi bil vključen v žirijo. V ta namen predlaga:

- proračunska sredstva za dobitnike, da bi povečali dodano vrednost EU podeljenih nagrad, kot npr. pri podelitvi nagrade evropske prestolnice kulture;
- čim več ugodnosti in koristi, ki jih imajo mesta kot evropske zelene prestolnice, vključno z omrežnim povezovanjem dobitnikov za izmenjavo znanja in najboljše prakse. Predvideti bi bilo mogoče tudi podporo OR kot gostitelja dogodkov ter poročanje o rezultatih OR in Evropski komisiji;
- da OR svoje evropske dogodke, konference in seje komisij v zadevni evropski zeleni prestolnici leta usmeri v nadaljnjo krepitev izmenjave znanja in najboljših praks;
- spodbuditev evropskih zelenih prestolnic k temu, da po nekaj letih poročajo o dodatnih ukrepih, ki jih je treba sprejeti na področju trajnostne urbane politike. Prav tako bi jih bilo treba spodbuditi k izmenjavi novih dosežkov in vizij z drugimi mesti in zainteresiranimi stranmi na ključnih evropskih dogodkih;
- nagrado za spodbujanje vključevanja javnosti v participativno demokracijo in lokalno odgovornost, vključno z regionalno razsežnostjo, kar bi lahko dosegli z vključevanjem dejavnosti mestnega zaledja v evropsko zeleno prestolnico;
- izboljšanje izbirnih postopkov, npr. priložnost za žirijo, da bi opravila pogovore s predstavniki mest v ožjem izboru in obiskala ta mesta;
- povečanje prepoznavnosti nagrade, OR bi lahko v sodelovanju z drugimi gostil svečanost ob njeni podelitvi.

F. Prihodnjemu okviru okoljske politike naproti

Potreba po 7. okoljskem akcijskem programu

53. je prepričan, da je 6. okoljski akcijski program pomembno pripomogel k oblikovanju okoljske zakonodaje EU in da je potreben 7. okoljski akcijski program;

⁽¹²⁾ CdR 89/2009 fin

54. poudarja, da bo 7. okoljski akcijski program okreplil strategijo trajnostnega razvoja in bo ključni steber prihodnje strategije Evropa 2020, ki se pogosto sklicuje na „zeleno rast“ in prehod na nizkoogljično gospodarstvo, kjer se učinkovito ravna z viri. 7. okoljski akcijski program je potreben, da se pojasni pomen teh izrazov in opredelijo njihove posledice za okoljsko politiko;

55. je prepričan, da bo 7. okoljski akcijski program koristil podjetjem ter lokalnim in regionalnim oblastem, tako da bo zagotovil strukturiran, dolgoročni okvir načrtovanja, vključno z obsežnimi naložbami v infrastrukturo;

56. poudarja, da mora biti okoljska politika vključena v vsa področja politike, česar ni mogoče doseči le s pomočjo posebne zakonodaje za posamezno temo;

57. se boji, da bo nesprejetje naslednjega okoljskega akcijskega programa ob poteku 6. okoljskega akcijskega programa, ki je prvi pravni instrument z zavezujočimi odločitvami, obveljalo za pomanjkanje politične zavezanosti na področju, ki mu državljanji namenljajo ključno pozornost.

Možni elementi 7. okoljskega akcijskega programa

58. obžaluje, da Odbor regij v 6. okoljskem akcijskem programu ni izrecno imenovan, in poziva, naj načelo upravljanja na več ravneh na področju okolja postane pomemben element 7. okoljskega akcijskega programa;

59. je prepričan, da je 7. okoljski akcijski program dolgoročni strateški dokument, ki bi moral opredeliti jasne cilje in časovne razporede, relativne cilje zamenjati z absolutnimi (npr. CO₂ na prebivalca), da bi se zmanjšale specifične obremenitve okolja, in na podlagi poročila SOER Evropske agencije za okolje za leto 2010 ⁽¹³⁾ pojasniti okoljske rezultate;

60. ugotavlja, da bi bilo treba ob izvajanju 7. okoljskega akcijskega programa upoštevati pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti ter njihov politični in upravni maneverski prostor;

61. je prepričan, da bi moral biti pregled upravljanja in zbiranja podatkov del programa, da se zagotovijo natančne primerjave učinka in jasnejše razumevanje najboljših praks;

62. je prepričan, da bi moral 7. okoljski akcijski program še nadalje spodbujati uporabo tržnih instrumentov v kombinaciji z uredbo. 6. okoljski akcijski program je spodbudil uporabo ekonomskih instrumentov za izboljšanje učinkovitosti virov in zmanjšanje vplivov na okolje. Uporaba tega pristopa zmanjša finančno obremenitev lokalnih in regionalnih oblasti in izboljša izvajanje;

63. poziva, naj 7. okoljski akcijski program po letu 2013 spodbuja možnost, da regije in mesta sredstva za lokalne programe preprečevanja podnebnih sprememb prejemajo neposredno iz prihodkov sistema za trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov;

64. predlaga dolgoročno usmerjenost programa, najmanj do leta 2020, saj moramo že sedaj načrtovati za leto 2050, vključeni pa naj bodo srednjeročno ocenjevanje in spremljanje ter jasni načrti z vmesnim cilji;

65. predlaga sistematičen pristop k učinkoviti uporabi virov, vključno s posebnimi cilji in načrti za absolutna količinska zmanjšanja uporabe naravnih virov in sprejetje nove opredelitve BDP, ki upošteva okoljski vpliv;

66. poziva, da je nujno vzdrževati povezave med različnimi političnimi področji in da okoljski cilji in zahteve postanejo del vseh sektorjev, npr. raba zemljišč in načrtovanje mest, mobilnost v mestih, kmetijstvo, gozdarstvo, hrup, onesnaženost zraka in zdravje;

67. meni, da je treba okoljske cilje vključiti v večja proračunska področja, kot je razvoj podeželja in kmetijstvo;

68. ugotavlja, da 75 % prebivalstva EU živi v mestih in proizvede 75 % emisij toplogrednih plinov, vendar so tudi središča izobraževanja, raziskav in inovacij. 7. okoljski akcijski program mora vsebovati jasno mestno razsežnost in mehанизem, ki bo mesta pritegnil k sodelovanju in jim dal več pristojnosti;

69. priznava, da procesi, ki vodijo k izčrpanju tal, spodkopavajo skupne cilje EU o podnebnih spremembah, varnosti hrane in biotski raznovrstnosti. 7. okoljski akcijski program bi zato moral vključevati skupno tematsko strategijo za varstvo tal, ki bi bila podlaga za sprejetje okvirne direktive o tleh.

V Bruslju, 5. oktobra 2010

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

⁽¹³⁾ Poročilo o stanju okolja Evropske agencije za okolje, ki naj bi bilo objavljeno novembra 2010

Mnenje Odbora regij – Prispevek kohezijske politike k strategiji Evropa 2020

(2011/C 15/03)

SKLEPI ODBORA REGIJ

- Odbor regij mora biti v strukturirani obliki – tudi z uporabo spoznanj platforme za spremljanje strategije Evropa 2020 – vključen v nadaljnje izvajanje strategije Evropa 2020. Zato bi morali v letnem poročilu Evropske komisije za spomladanski vrh predvideti *stalno poglavje o vključenosti lokalnih in regionalnih oblasti* v izvajanje strategije;
- Kohezijska politika mora biti tudi v prihodnosti usmerjena v cilje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, določene v Pogodbi EU, zlasti z zmanjševanjem razlik v stopnji razvoja posameznih regij in zaostanka najbolj prizadetih regij. V skladu s tem vodilom bo dejavno prispevala k izvajanju ciljev strategije Evropa 2020;
- Le s horizontalnim pristopom kohezijske politike je mogoče zagotoviti, da imajo vse regije Evropske unije možnost aktivno sodelovati pri izvajanju strategije Evropa 2020;
- To bi lahko dosegli s *teritorialnim paktom z lokalnimi in regionalnimi oblastmi*, ki bi na ravni evropskih institucij opredelil vključenost lokalnih in regionalnih oblasti v izvajanje strategije Evropa 2020 ter tudi določil priporočilo za teritorialne pakete, ki bi lahko na nacionalni ravni zagotovili strukturirano vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti glede na njihove pristojnosti.

Glavni poročevalec:	Dr. Michael Schneider, državni sekretar za zvezne in evropske zadeve, pooblaščenec zvezne dežele Saške-Anhalt pri nemški zvezni vladi (DE/EPP)
Referenčni dokument:	Zaprosilo belgijskega predsedstva

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Uvodne ugotovitve

1. ugotavlja, da sporočilo Evropske komisije in sklepi Evropskega sveta o strategiji Evropa 2020 vsebujejo pomembne odločitve glede prihodnje usmeritve politik EU v spodbujanje trajnostne rasti, inovativnosti in zaposlovanja;

2. poudarja, da so se evropske institucije v nadaljnjih razpravah sporazumele o krovnih ciljih in prednostnih področjih, ki naj bi jih v naslednjih mesecih podprli z vodilnimi pobudami in zakonodajnimi predlogi;

3. opozarja, da sta vključevanje in aktivno sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti pri nadaljnjem oblikovanju strategije in kreptvi njihove vloge pri njenem izvajanju posebnega pomena;

4. v zvezi s tem ugotavlja, da je usmerjena uporaba potenciala in virov lokalnih in regionalnih oblasti ključ za uspeh strategije Evropa 2020;

5. poudarja, da lahko kohezijska politika EU pomembno prispeva k izvajanju strategije Evropa 2020;

6. zato pozdravlja zaprosilo belgijskega predsedstva Sveta EU za mnenje Odbora regij o prihodnji vlogi kohezijske politike pri izvajanju strategije Evropa 2020;

7. želi spomniti, da je Odbor regij v preteklih letih intenzivno proučeval usmeritev lizbonske strategije ter sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti pri njenem izvajanju, obravnaval pa je tudi prihodnjo usmeritev strategije Evropa 2020;

8. v zvezi s tem želi opozoriti predvsem na naslednje dokumente:

— belo knjigo Odbora regij o upravljanju na več ravneh ⁽¹⁾, v kateri je Odbor glede teritorialne kohezije pozval k dosled-

⁽¹⁾ Bela knjiga Odbora regij o upravljanju na več ravneh, Cdr 89/2009 fin.

nemu vključevanju lokalnih in regionalnih oblasti v sektorske politike EU;

— mnenje o prihodnosti lizbonske strategije po letu 2010 ⁽²⁾, v katerem ugotavlja, da mora nova strategija temeljiti na že obstoječih partnerskih strukturah;

— mnenje o prihodnosti kohezijske politike ⁽³⁾, v katerem Odbor poudarja, da mora ta politika ostati osrednji steber evropskega povezovanja.

Cilji: strategija Evropa 2020 in kohezija se sta soodvisni

9. poudarja, da je treba pri oceni prihodnje vloge kohezijske politike za izvajanje strategije Evropa 2020 izhajati iz pogodb in ciljev različnih politik EU;

10. v zvezi s tem ugotavlja, da mora biti prispevek kohezijske politike k izvajanju strategije Evropa 2020 v skladu s cilji, določenimi v členu 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije, ter s horizontalnim ciljem ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, ki ga Lizbonska pogodba vključuje v člen 3 Pogodbe o Evropski uniji;

11. poudarja, da je cilj kohezijske politike krepitev ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, da se spodbudi usklajen razvoj Unije kot celote in zmanjšajo razlike med stopnjami razvitosti različnih regij ter zaostalost območij z najbolj omejenimi možnostmi. Pri tem je treba posebno pozornost nameniti podeželju, območjem, ki so jih prizadele gospodarske težave ali spremembe v industriji, ter območjem, ki so hudo in stalno prizadeta zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva ter otoške, obmejne in gorske regije; poleg tega opozarja na izzive, navedene v študiji „Evropa 2020“ o regijah v EU, med njimi regijah na zunanjih mejah EU in mestnih območjih, katerih predmestja so pogosto območja vse močnejšega propadanja ter socialnega in gospodarskega siromašenja; nadalje meni, da bi bilo treba pri izvajanju strategije Evropa 2020 upoštevati tudi najbolj oddaljene regije, v skladu s členom 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije;

⁽²⁾ Mnenje Odbora regij *Prihodnost lizbonske strategije po letu 2010*, Cdr 25/2009 fin.

⁽³⁾ Predhodno mnenje Odbora regij *Prihodnost kohezijske politike*, Cdr 210/2009 fin.

12. ugotavlja, da so strukturni skladi EU bistveno prispevali k izvajanju lizbonske strategije, vendar obžaluje, da so lokalne in regionalne oblasti premalo vključene v to izvajanje;

13. zato podpira sklepe Evropskega sveta z dne 17. junija 2010, v katerih je poudarjeno, da je treba za uspeh strategije Evropa 2020 spodbujati ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo ter razvijati infrastrukturo, vendar obžaluje, da ti sklepi premalo upoštevajo teritorialno razsežnost;

14. opozarja na ugotovitve iz Kokovega poročila, ki navaja, da lokalne in regionalne oblasti niso bile vključene v izvajanje lizbonske strategije, in na podlagi tega poudarja, da je njihova aktivna udeležba na terenu pomemben pogoj za uspešno izvajanje strategije Evropa 2020;

15. meni, da so za uspešno izvajanje strategije Evropa 2020 posebno pomembni naslednji vidiki:

— zgodnje in obsežno vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti, da se doseže poistovetenje akterjev s cilji, vsebino in ukrepi strategije Evropa 2020;

— strategija Evropa 2020 mora biti zmožna mobilizirati razvojni potencial vseh lokalnih in regionalnih oblasti;

— strategijo Evropa 2020, ki je zasnovana tematsko, je treba povezati s horizontalnim pristopom kohezijske politike, da se zagotovi široka udeležba in učinkovitost v okviru vseh lokalnih in regionalnih oblasti;

16. svari pred dodatnim upravnim obremenjevanjem kohezijske politike z nadaljnjimi zahtevami po poročanju, ki presega okvir obstoječih postopkov;

17. poudarja, da morajo biti v središču kohezijske politike tudi v prihodnje prožne strategije, ki so prilagojene lokalni in regionalni ravni ter prispevajo k doseganju ciljev strategije Evropa 2020, in sicer tako, da dajejo odgovore na najrazličnejše razvojne potrebe lokalnih in regionalnih oblasti;

18. ponovno nasprotuje predlogu Evropske komisije iz sporočila z dne 12. maja 2010 o krepitvi gospodarskega upravljanja, da se odpravi uporaba kohezijskega sklada za države članice, ki so v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, pri tem pa se sklicuje na svojo resolucijo z dne 10. junija 2010⁽⁴⁾;

⁽⁴⁾ Stališče Odbora regij v njegovi resoluciji z dne 10. junija 2010 (CdR 175/2010, točka 12).

19. poudarja, da je kohezijska politika tudi tesno povezana s storitvami splošnega pomena, saj obe politiki medsektorsko prispevata h krepitvi notranjega trga in kohezije v Evropi. Zato meni, da je treba storitve splošnega pomena, ki so odločilni dejavnik za pametno, trajno in vključujočo rast, ustrezno poudariti v strategiji Evropa 2020. Kakor priporoča Montijevo poročilo o novi strategiji za notranji trg (maj 2010), je treba kot politične cilje prihodnje strategije rasti Evropske unije opredeliti predvsem financiranje infrastrukture storitev splošnega pomena in storitve, povezane s socialno vključenostjo;

20. meni, da je izvajanje strukturnih reform v Evropi, nujnih za spodbuditev trajnostne rasti, inovacij in zaposlovanja, tudi v evropskih institucijah, glavna naloga strategije Evropa 2020, ki prinaša tudi precejšnjo dodano vrednost. Strukturne reforme so izredno pomembne tudi za uspešno izvajanje kohezijske politike;

21. nasprotuje ukrepom, ki težišče pri uporabi strukturnih skladov omejujejo na strukturne pomanjkljivosti, opredeljene v strategiji Evropa 2020, če ti ukrepi niso hkrati v skladu s cilji kohezijske politike (vsebinska pogojenost);

22. kljub temu meni, da bi bilo mogoče na temelju partnerskega dialoga z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, ki se mora začeti pravočasno pred naslednjim programskim obdobjem za strukturne sklade, in po potrebi na pogodbeni osnovi, kot na primer s teritorialnimi pakti, ki jih predlaga OR, določiti skupne cilje in okvirne pogoje za prihodnjo uporabo strukturnih skladov, ki bi bili tako za vse udeležene precej zavezujoči in bi zato lahko prispevali tudi k makroekonomski pogojenosti.

Prispevek kohezijske politike k izvajanju treh prednostnih nalog: pametne, vključujoče in trajnostne rasti

23. pozdravlja temeljno usmeritev strategije Evropa 2020 k trajnostni rasti, inovativnosti in zaposlovanju ter podpira večje vključevanje socialne in okoljske razsežnosti;

24. meni, da je to izraz globalnega razumevanja, v skladu s katerim mora konkurenčnost temeljiti na trajnosti ter okrepljeni socialni in teritorialni koheziji;

25. ugotavlja, da je kohezijska politika že v preteklosti precej spodbujala pametno, trajnostno in vključujočo rast v Evropski uniji, ki je sedaj v središču strategije Evropa 2020.

Prispevek kohezijske politike k doseganju ciljev

26. poudarja, da lahko instrumenti kohezijske politike v okviru kohezijskih ciljev, določenih v Pogodbi, pomembno prispevajo k doseganju ciljev strategije Evropa 2020. Pri tem je treba nujno ohraniti ravnovesje med njeno tradicionalno (in še vedno aktualno) nalogo in novimi strateškimi izzivi, s katerimi se srečuje celotna EU. To ravnovesje se lahko med drugim doseže tudi z ohranitvijo posebnega statusa za konvergenčne regije;

27. poudarja, da cilji prihodnje strategije Evropa 2020 – zlasti glede na vse bolj okrnjena finančna sredstva – niso usmerjeni predvsem v količinsko uporabo proračunskih sredstev, in meni, da bo uspešno izvajanje strategije Evropa 2020 močno odvisno od vrste in kakovosti uporabljenih instrumentov in njihove prijaznosti do uporabnika; v zvezi s tem poudarja, da si je treba prizadevati za čim večjo vključenost vseh obstoječih finančnih instrumentov EU. Pri tem gre zlasti za instrumente, ki dejansko omogočajo financiranje podobnih pobud (na primer ESRR in EKSRP na področju razvoja podeželja);

28. meni, da je treba v okviru kohezijske politike še naprej razvijati inovativne instrumente financiranja, kot so npr. obnovljivi skladi, da se tako še izboljša učinek vzvoda, ki ga ima kohezijska politika pri uresničevanju ciljev, določenih v strategiji Evropa 2020;

29. v zvezi s ciljem na področju zaposlovanja (povišanje stopnje zaposlenosti prebivalstva v Evropski uniji v starosti od 20 do 64 let na 75 %) poudarja, da je v okviru sedanjih strukturnih programov na voljo okrog 14 milijard EUR sredstev za krepitev sposobnosti podjetij in delavcev, da predvidijo spremembe in se soočijo z njimi. Od tega je približno 9,4 milijarde EUR namenjenih podpori podjetjem pri uvajanju učinkovitih ukrepov za izboljšanje znanja in sposobnosti zaposlenih;

30. pri tem poudarja, da je treba okrepiti povezavo med skladi s teritorialno razsežnostjo in še posebej med Evropskim socialnim skladom in Evropskim skladom za regionalni razvoj, da se ustvarijo nove zaposlitvene možnosti oz. da se z ukrepi za izobraževanje in nadaljnje usposabljanje poveča zaposljivost delavcev;

31. podpira poziv k ustanovitvi skupnega evropskega strateškega okvira, ki bi vključeval Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski socialni sklad (ESS), Kohezijski sklad, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) in Evropski sklad za ribištvo (ESR); Evropsko komisijo zato poziva, da s skupno okvirno uredbo o kohezijski politiki zagotovi sodelovanje ESRR in ESS tudi v naslednjem obdobju financiranja;

32. v zvezi s ciljem na področju raziskovanja (povečanje izdatkov za raziskave in razvoj v Uniji na 3 % BDP) poudarja, da je po podatkih Komisije v sedanjem obdobju financiranja za raziskave, razvoj in inovacije namenjenih 86 milijard EUR ali 25 % kohezijskih sredstev, ki prispevajo k oblikovanju in krepitvi raziskovalnega prostora v evropskih regijah;

33. ugotavlja, da politika podpore, usmerjena – kot je to pri kohezijski politiki – v regionalne in lokalne oblasti, dopolnjuje spodbujanje evropske odličnosti in lahko zagotovi, da bo evropska politika na področju raziskav in inovacij razvila potrebno širino, ki bo omogočila uspeh strategije Evropa 2020;

34. v zvezi s ciljem na področju *podnebnih sprememb in energije* (20-odstotno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter povečanje deleža obnovljivih virov energije in izboljšanje energetske učinkovitosti za enak odstotek) meni, da mora izboljšanje kakovosti okolja še naprej ostati prednostna naloga v strukturnih programih vseh držav članic, in ugotavlja, da je v sedanjem obdobju financiranja temu namenjena približno tretjina vseh kohezijskih sredstev (105 milijard EUR); poleg tega opozarja, da vzpostavitev novih finančnih instrumentov na področju podnebne politike na mednarodni ravni ne bi smela voditi k zmanjšanju sredstev, namenjenih kohezijski politiki; znova pa tudi poudarja, da bi skupni učinek vlaganj moral biti tak, da ne bi prišlo do dodatnih emisij toplogrednih plinov;

35. ugotavlja, da je okrog 48 milijard EUR tega zneska namenjenih za ukrepe na različnih področjih, katerih cilj je soočanje s podnebnimi spremembami, kot so ukrepi za zaščito in prilagajanje. Sem štejejo tudi naložbe v npr. spodbujanje učinkovitih in obnovljivih virov energije (9 milijard EUR) ter posredni ukrepi, kot so trajnostni projekti za mestni promet (6,2 milijarde EUR);

36. glede cilja na področju *izobraževanja* (zmanjšanje deleža mladih, ki prezgodaj opustijo šolanje, in povečanje deleža prebivalstva v starosti od 30 do 34 let, ki uspešno zaključi terciarno izobraževanje oz. pridobi ustrezno raven usposobljenosti, na 40 %) poudarja, da kohezijska politika že v sedanjem obdobju financiranja v mnogih operativnih programih pomembno prispeva k zmanjšanju deleža mladih, ki predčasno opustijo šolanje. Pri tem je treba upoštevati zlasti posebne izzive, povezane z dostopnostjo in vzdrževanjem šolskih ustanov na redko poseljenih območjih;

37. vendar tudi poudarja, da so pristojnosti Unije na tem področju omejene in da morajo države članice zagotoviti ustrezna sredstva in pristojnost odločanja lokalnih in regionalnih oblasti ter svoje nacionalne cilje določiti glede na izhodiščni položaj in razmere v državi, pri tem pa upoštevati našete krovne cilje;

38. v zvezi s ciljem na področju *boja proti revščini* (zmanjšanje števila ljudi v Evropski uniji, ki živijo v revščini oz. jim grozi revščina, za 20 milijonov) meni, da lahko kohezijska politika na podlagi osredotočenosti na rast in zaposlovanje prispeva k boju proti revščini v Evropski uniji, predvsem s spodbujanjem lokalnih in regionalnih projektov vključevanja in zaposlovanja; v novih programih je za odpravo ovir pri zaposlovanju, zlasti za ženske, mlade, starejše ali nizkokvalificirane delavce, na voljo približno 19 milijard EUR;

39. poudarja, da so programi v okviru Evropskega socialnega sklada za leti 2007 in 2008 po podatkih Evropske komisije zajeli že skoraj 6 milijonov ljudi, od tega je 52 % žensk. Približno tretjina ukrepov je bila namenjenih podpori delavcem, preostali pa so bili usmerjeni v pomoč brezposelnim (33 % prejemnikov je bilo brezposelnih, od tega 7 % dolgotrajno brezposelnih) ter posebno ogroženim skupinam, kot so priseljenci in manjšine (13 %);

40. v zvezi s tem ugotavlja, da lahko Evropska unija v skladu s členom 152 Pogodbe o delovanju Evropske unije zgolj podpira in dopolnjuje dejavnosti držav članic na tem področju;

41. poudarja, da je treba omogočiti uporabo sredstev strukturnih skladov, da bi zmanjšali razlike na področju zdravja.

Prispevek kohezijske politike k izvajanju vodilnih pobud

42. ugotavlja, da so vodilne pobude, predvidene v okviru strategije Evropa 2020, pomembno povezane s tematskimi oz. sektorskimi cilji, pokrivajo pa tudi obsežne dele kohezijske politike;

43. ugotavlja, da je Komisija že opozorila na prispevek strukturnih skladov pri izvajanju večine vodilnih pobud ter da obravnava kohezijsko politiko in strukturne sklade kot pomembne katalizatorje pametne, trajnostne in vključujoče rasti v državah članicah in regijah EU;

44. opozarja, da je treba ukrepe, navedene v okviru vodilnih pobud strategije Evropa 2020, uskladiti z že obstoječimi procesi in ukrepi, da se ohrani preglednost in prepreči podvajanje procesov in obveznosti poročanja;

45. poziva Evropsko komisijo, naj si pri nadaljnjem razvoju vodilnih pobud prizadeva za celostni pristop k različnim evropskim instrumentom financiranja in zagotovi, da se pri tem upošteva ter – če je to mogoče in potrebno – še razširi decentralizirani pristop kohezijske politike;

46. ponavlja svoj poziv, ki ga je izrazil že v mnenju o prihodnosti kohezijske politike, da predlagane vodilne pobude ne smejo povzročiti omejevanja evropske kohezijske politike. Strukturni skladi morajo ostati sposobni celostno reševati probleme na regionalni ravni in se jih ne sme skriti na izpolnjevanje sektorskih nalog;

47. glede vodilne pobude *program za digitalne tehnologije* ugotavlja, da zlasti v zvezi z univerzalnim dostopom do širokopasovnih omrežij na podeželju ali pri razvoju novih storitev za obvladovanje demografskih sprememb obstajajo tesne povezave med programom za digitalne tehnologije in izvajanjem kohezijske politike;

48. v zvezi z vodilno pobudo *Unija inovacij* vidi možnost za boljšo porazdelitev dela in nalog med podporo temeljnimi in uporabnim raziskavam na evropski ravni, usmerjenih v odličnost, ter podporo inovativnosti na decentralizirani ravni, da se tako doseže potreben učinek;

49. v zvezi s tem opozarja na ukrepe kohezijske politike za vzpostavitev regionalnih sistemov za inovativnost in instrumentov za teritorialno sodelovanje, na zagotavljanje tveganega kapitala ter na ukrepe za hitrejšo uvajanje inovativnih izdelkov na trg in povezovanje akterjev iz gospodarstva, znanosti in uprave v mreže;

50. poziva h krepitvi komplementarne porazdelitve vlog med instrumenti EU pri decentraliziranih ukrepih za spodbujanje ukrepov, zlasti ker je spodbujanje inovativnosti že zdaj glavni temelj programov strukturnih skladov EU;

51. v zvezi z vodilno pobudo *Evropa, gospodarna z viri*, pozdravlja cilj, da se v prihodnosti prekine povezava med gospodarsko rastjo in porabo virov, ter opozarja, da bi bilo zlasti za ukrepe za energetske učinkovitost, alternativne vire energije, spodbujanje gospodarstva, ki temelji na recikliranju, in razvoj trajnostnih prometnih konceptov primerno izbrati decentraliziran politični koncept z večjo uporabo strukturnih skladov, s čemer bi ta pobuda pridobila na učinkovitosti;

52. poudarja, da je treba pri različnih posameznih ukrepih na tem področju skrbno razlikovati med pristojnostmi Evropske unije in držav članic ter upoštevati načelo subsidiarnosti. Poleg tega je treba nameniti večjo pozornost učinkovitosti različnih ukrepov, ki se izvajajo;

53. v zvezi z vodilno pobudo *industrijska politika za dobo globalizacije* poudarja, da kohezijska politika pomembno prispeva h krepitvi konkurenčnosti, in sicer z iskanjem potencialov za industrijski razvoj zlasti v šibkejših regijah, s spodbujanjem pobud za oblikovanje grozdov, z ukrepi za podporo MSP, z gradnjo infrastrukture, usmerjene v gospodarstvo, ali s podporo diverzifikaciji industrijskih območij;

54. v zvezi z vodilno pobudo *program za nova znanja in spretnosti in nova delovna mesta* pozdravlja prizadevanja Komisije za podporo mlajši generaciji pri izobraževanju in v poklicnem življenju ter podpira spodbujanje mobilnosti študentov in praktikantov, pa tudi ukrepe podpore za vključevanje mladih na trg dela;

55. opozarja na veliko podvajanje s področji, ki jih pokriva Evropski socialni sklad, in podpira prizadevanja za boljšo povezanost teh ciljev z ustreznimi evropskimi instrumenti financiranja.

Sistem upravljanja kohezijske politike lahko pomembno prispeva k uspešnemu izvajanju strategije Evropa 2020

56. ugotavlja, da lahko večravenjski sistem strukturne politike, ki je bil uspešno razvit v preteklih letih, z obsežnim sodelovanjem lokalnih in regionalnih akterjev ter upoštevanjem lokalnih razmer pomembno prispeva k uspešnemu izvajanju strategije Evropa 2020;

57. poudarja, da je za to treba ohraniti oz. razširiti naslednje elemente kohezijske politike:

- večletno načrtovanje,
- deljeno upravljanje s sredstvi in sofinanciranje,
- vsesplošno izvajanje strukturne politike v vseh regijah Evropske unije,
- načrtovanje in ocenjevanje programov na podlagi kazalnikov, ki niso omejeni na BDP, ob sodelovanju lokalnih in regionalnih oblasti,
- decentralizirano izvajanje,
- vključevanje lokalnih akterjev v skladu s partnerskim pristopom strukturnih skladov,
- prožno upoštevanje vseevropskih prednostnih nalog v regijah
- teritorialno sodelovanje;

58. meni, da se je njegovo stališče, da dosedanja usmeritev kohezijske politike na rast in delovna mesta vodi v pravo smer, izkazalo za pravilno, in zato ocenjuje, da ni treba še bolj omejiti sedanjega dodeljevanja sredstev za strukturne sklade; pri tem morajo strategije, prilagojene lokalnim in regionalnim danostim, ki upoštevajo različne potrebe po razvoju, tudi v prihodnje ostati temelj kohezijske politike;

59. evropske institucije poziva, da pri hitrem izvajanju strategije Evropa 2020 in njenih povezav s kohezijsko politiko zagotovijo možnosti za demokratično in primerno vključenje ustreznih organov, na primer tako, da dovolj časa namenijo posvetovanjem in oblikovanju mnenj na vseh ravneh ter zagotovijo pregledne in razumljive procese odločanja.

Vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri izvajanju strategije Evropa 2020

60. opozarja, da bi morala biti teritorialna kohezija, zasidrana v Pogodbi, vodilno načelo za izvajanje strategije Evropa 2020 kot tudi za druge politike EU. Načelo upravljanja na več ravneh je treba upoštevati v vseh fazah izvajanja strategije;

61. vendar pa meni, da je po potrebi treba okrepiti upravne zmogljivosti lokalnih in regionalnih oblasti, da bodo te lahko izpolnile svojo pomembno vlogo v okviru strategije Evropa 2020;

62. zato evropske institucije in države članice poziva, da v okviru *teritorialnega pakta z lokalnimi in regionalnimi oblastmi* opredelijo vključenost lokalnih in regionalnih oblasti v izvajanje strategije Evropa 2020 in v njih opišejo tudi vlogo vodilnih pobud na lokalni ravni; priporočilo teritorialnih paktov bi namreč na nacionalni ravni lahko zagotovilo strukturirano vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti glede na njihove pristojnosti in ob spoštovanju načela subsidiarnosti;

63. predlaga uporabo evropske kohezijske politike kot enega ključnih instrumentov sodelovanja lokalnih in regionalnih oblasti pri izvajanju strategije Evropa 2020 v smislu tega teritorialnega pakta. Na vseh področjih, ki jih spodbuja evropska kohezijska politika, bi morale biti omogočeno, da se pomembni lokalni akterji s „teritorialnimi pakti“ mobilizirajo za doseganje prednostnih nalog in ključnih ciljev strategije Evropa 2020;

64. se zavzema za to, da se v ta namen v okviru ciljev kohezijske politike predvidijo dopolnilne ureditve, ki regionalnim in lokalnim oblastem v okviru njihovih operativnih programov omogočajo, da dejavno prispevajo k doseganju prednostnih nalog glede rasti in ključnih ciljev strategije Evropa 2020;

65. predlaga, da se v okviru cilja „evropskega teritorialnega sodelovanja“ organizirata izmenjava izkušenj in povezovanje med regionalnimi in lokalnimi organi za doseganje prednostnih nalog in ključnih ciljev strategije Evropa 2020 ter da se pri tem po potrebi uporabi tudi instrument evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS). Na akcijskem področju transnacionalnega sodelovanja bi lahko predvideli dodatne prednostne naloge za sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti pri izvajanju vodilnih pobud Evropske komisije;

66. predlaga, da se uporabi sistem za poročanje o uporabi sredstev evropskih skladov Evropski komisiji za evidentiranje rezultatov prizadevanj lokalnih in regionalnih oblasti pri izvajanju strategije Evropa 2020. Tako bi preprečili nove birokratske strukture in zahteve za poročanje. Ne bi bile potrebne niti nove institucije niti dodatni viri;

67. poziva Evropsko komisijo, naj na podlagi prej navedenih poročil redno poroča Evropskemu parlamentu in Odboru regij o izvajanju teritorialnih paktov za strategijo Evropa 2020 v okviru kohezijske politike EU ter da razpravlja o strateških priložnostih;

68. poziva Evropsko komisijo, da v okviru 5. poročila o ekonomski in socialni koheziji opiše svojo predstavo o prihodnjih povezavah med kohezijsko politiko in izvajanjem strategije Evropa 2020;

69. meni, da je treba na podlagi 5. poročila o koheziji, ki bo objavljeno v začetku novembra 2010, začeti vseevropsko razpravo o prihodnjih smernicah kohezijske politike v luči strategije Evropa 2020, v katero bo vključena lokalna in regionalna raven, da bi bilo mogoče smernice po fazi posvetovanja in sodelovanja pravočasno sprejeti pred začetkom novega obdobja financiranja;

70. poleg tega meni, da je treba Odbor regij strukturirano vključiti v nadaljnje izvajanje strategije Evropa 2020, in v zvezi s tem predlaga, da bi morali v letnem poročilu Evropske komisije za spomladanski vrh predvideti stalno poglavje o vključenosti lokalnih in regionalnih oblasti v strategijo;

71. poudarja pomen lokalnega in regionalnega strokovnega znanja in izkušenj, ki jih zagotavlja platforma za spremljanje strategije Evropa 2020 za analizo izvajanja strategije Evropa 2020 in za delo Odbora regij.

Sklepne ugotovitve:

72. Kohezijska politika mora biti tudi v prihodnosti usmerjena v cilje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, določene v Pogodbi EU, zlasti z zmanjševanjem razlik v stopnji razvoja posameznih regij in zaostanka najbolj prizadetih regij.

73. V skladu s tem vodilom bo dejavno prispevala k izva-
janju ciljev strategije Evropa 2020.

74. To pa lahko uspe le, če bo tudi v prihodnosti kohezijska politika usmerjena v vse regije Evropske unije.

75. Le s horizontalnim pristopom kohezijske politike je mogoče zagotoviti, da imajo vse regije Evropske unije možnost aktivno sodelovati pri izvajanju strategije Evropa 2020.

76. To bi lahko dosegli s *teritorialnim paktom z lokalnimi in regionalnimi oblastmi*, ki bi na ravni evropskih institucij opredelil vključenost lokalnih in regionalnih oblasti v izvajanje strategije Evropa 2020 ter tudi določil priporočilo za teritorialne pakete, ki bi lahko na nacionalni ravni zagotovili strukturirano vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti glede na njihove pristojnosti.

77. Pri tem pa mora ostati težišče podpore kohezijske politike tudi v prihodnje pri najšibkejših regijah in regijah z največ problemi; za regije, ki po letu 2013 ne bodo več upravičene do najvišje podpore (vključno z regijami, ki jih zadeva tako imenovani statistični učinek), pa je treba zaradi težav, ki ostajajo, najti ustrezne in pravične prehodne rešitve, da te regije ohranijo doseženo in se tako zagotovi ohranjanje trajnosti.

78. Hkrati je treba še naprej podpirati regije, ki že sedaj pomembno prispevajo h konkurenčnosti EU. Poleg tega so tudi v gospodarsko močno razvitih regijah strukturno šibkejša območja, ki prav tako potrebujejo podporo.

79. V okviru čezmejnega, nadnacionalnega in medregionalnega sodelovanja lahko k izvajanju strategije Evropa 2020 pomembno prispeva teritorialno sodelovanje.

80. Evropski socialni sklad mora tudi v prihodnosti ostati del kohezijske politike, to pa je treba zagotoviti s skupno okvirno uredbo.

81. Odbor regij mora biti v strukturirani obliki – tudi z uporabo spoznanj platforme za spremljanje strategije Evropa 2020 – vključen v nadaljnje izvajanje strategije Evropa 2020. Zato bi morali v letnem poročilu Evropske komisije za spomladanski vrh predvideti *stalno poglavje o vključenosti lokalnih in regionalnih oblasti* v izvajanje strategije.

82. Lokalne in regionalne oblasti Evropske unije so pripravljene v okviru izvajanja prihodnje kohezijske politike Evrope prispevati k uspehu strategije Evropa 2020.

V Bruslju, 5. oktobra 2010

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Merjenje napredka preko meja BDP

(2011/C 15/04)

ODBOR REGIJ

- ugotavlja, da BDP ni natančno merilo sposobnosti družbe za spopadanje z vprašanji, kot so podnebne spremembe, učinkovita raba virov, kakovost življenja ali socialna vključenost; zato predlaga, da so izbrani kazalniki za usmerjanje oblikovanja in snovanja javnih politik in strategij v skladu s prednostnimi nalogami strategije 2020;
- meni, da je vseh pet ukrepov iz sporočila, ki so namenjeni merjenju gospodarskih dosežkov in družbenega napredka, ustreznih in služijo kot podlaga za predloge iz strategije Evropa 2020; ti ukrepi so: a) dopolnjevanje BDP z okoljskimi in socialnimi kazalniki; b) informacije za sprejemanje odločitev v skoraj realnem času; c) natančnejše poročanje o porazdelitvah in neenakostih; d) razvijanje evropskega kazalnika trajnostnega razvoja ter e) razširitev nacionalnih računov na okoljska in družbena vprašanja. Ti ukrepi ne smejo biti zgolj instrumenti za naknadno oceno, temveč se morajo uporabljati tudi pri sprejemanju odločitev;
- meni, da je treba izboljšati metodologijo za pravočasno pridobivanje izčrpnjših in stvarnejših informacij, kar bo omogočilo uporabo kazalnikov, ki bodo olajšali proces sprejemanja odločitev. Poudarja, da morajo biti kazalniki, ki jih lahko uporabljajo lokalni, regionalni, nacionalni in evropski organi, enotni, ter da morajo spodbujati ustvarjanje in razširjanje družbenih inovacij in skladnost pri sprejemanju odločitev;
- ocenjuje, da mora Eurostat upoštevati predloge iz tega sporočila, prav tako pa bi moral vključiti regionalne statistične podatke v širše vidike kakovosti življenja, trajnosti ter razdelitve dohodka in bogastva;
- poudarja, da ukrepi iz strukturnih skladov in iz kohezijskega sklada po letu 2013 ne morejo in ne smejo temeljiti samo na BDP na prebivalca;
- podpira vsebino sporočila Komisije in se strinja s Komisijo, da je BDP pomemben kazalnik za merjenje gospodarske rasti in blaginje v Evropi in njenih regijah. Za pripravo in oceno politik Skupnosti pa je zaželen razvoj dopolnilnih kazalnikov, ki bi natančneje merili napredek pri trajnostnem uresničevanju socialnih, gospodarskih in okoljskih ciljev.

Poročevalec:	Vicente Álvarez Areces (ES/PES), predsednik avtonomne skupnosti Asturije
Referenčni dokument:	Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu – BDP in več: merjenje napredka v svetu, ki se spreminja COM(2009) 433 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

A. Splošna priporočila

1. z zadovoljstvom pozdravlja to sporočilo, ki Odboru regij daje priložnost, da nadaljuje razpravo o prihodnosti Unije v svetu, ki se spreminja. Opredelitev kazalnikov, ki odražajo dejansko stanje, na katero lahko resnično vplivamo, je ključnega pomena za oblikovanje novega modela rasti;

2. opozarja, da je OR že večkrat obravnaval vprašanja, ki so tesno povezana s temo tega sporočila. V razpravi o lizbonski strategiji po letu 2010 je pred kratkim pozval (CdR25/2009), da morata biti „visoka kakovost življenja in dobro počutje vseh državljanov EU“ jasen splošni cilj prihodnje strategije, ter poudaril, da boj proti revščini in neenakostim v dohodku zahteva teritorialni pristop na številnih političnih področjih. OR je prav tako želel poudariti, da „opaža vse večje nezadovoljstvo zaradi uporabe BDP kot glavnega kazalnika za merjenje gospodarske uspešnosti in poziva k pripravi novih kazalnikov, ki bi zagotovili boljši način merjenja blaginje, dobrega počutja in kakovosti življenja v Evropi“;

3. opozarja, da se je poleg tega v predhodnem mnenju *Prihodnost kohezijske politike* (CdR 210/2009 fin) zavzel „za diferenciran pristop k uporabi skrbno izbranih in kakovostnih kazalcev za oceno kohezijske politike, da bo mogoče doseči namensko porabo sredstev in celostno predstaviti učinke strukturne politike“;

4. meni, da je razprava o kazalnikih, ki presega BDP, politična razprava, v kateri je treba pojasniti, kaj pomeni blaginja za sedanje in prihodnje generacije in katere so najprimernejše politike za doseganje te blaginje;

5. opozarja, da si Evropska komisija – v sodelovanju z Eurostatom –, Komisija za merjenje gospodarske storilnosti in družbenega napredka, znana tudi kot komisija Stiglitz-Sen-Fitoussi, in OECD prizadevajo za isti cilj;

6. navaja, da je vseh pet ukrepov iz sporočila, ki so namenjeni merjenju gospodarskih dosežkov in družbenega napredka,

ustreznih in služijo kot podlaga za predloge iz strategije EU 2020; ti ukrepi so: a) dopolnjevanje BDP z okoljskimi in socialnimi kazalniki; b) informacije za sprejemanje odločitev v skoraj realnem času; c) natančnejše poročanje o porazdelitvah in neenakostih; d) razvijanje evropskega kazalnika trajnostnega razvoja ter e) razširitev nacionalnih računov na okoljska in družbena vprašanja. Ti ukrepi ne smejo biti zgolj instrumenti za naknadno oceno, temveč se morajo uporabljati tudi pri sprejemanju odločitev;

7. poudarja, da objava tega sporočila sovпада z začetkom izvajanja strategije Evropa 2020 in politično razpravo, ki bo določala srednjeročni in dolgoročni razvoj Unije, pa tudi z razpravo o finančnih perspektivah po letu 2013, in bo nedvomno vplivala na usmeritev kohezijske politike ter s tem na njeno finančno podporo. Ustrezni kazalniki bodo olajšali ugotavljanje neenakosti v dohodku, stopnje pridobljene izobrazbe (na formalen in neformalen način), razpoložljivost javnih storitev, kakovost zdravstvenih storitev ter ponudbe kulturnih virov na regionalni in lokalni ravni v EU;

8. zato bi bilo treba upoštevati študijo GD za regionalno politiko *Regije 2020*, saj poskuša ta na podlagi regionalnih kazalnikov ugotoviti, kako uspešno se posamezne regije spopadajo z različnimi izzivi in kakšen je njihov položaj v primerjavi s sosednjimi regijami;

9. opozarja, da kljub temu, da vloga lokalnih in regionalnih oblasti v sporočilu Komisije ni omenjena, uspešni projekti najboljših praks kažejo, da so lahko lokalne in regionalne oblasti ključne pri sprejemanju in razširjanju bolj globalnega pristopa k merjenju družbenega napredka (gospodarskega, okoljskega in socialnega), če imajo ustrezne zmogljivosti in sredstva, vključno s finančno podporo iz EU ali iz nacionalnih virov. Da bi se lahko kazalniki, ki naj bi merili blaginjo v širšem smislu, tudi uveljavili, jih je treba razčleniti na regionalni in lokalni ravni, za kar je potrebno sodelovanje regionalnih in lokalnih oblasti;

10. poudarja, da mora načelo enakih možnosti upoštevati zlasti prebivalce na podeželju in oddaljenih območjih, in območjih, ki so jih prizadele spremembe v industriji, in v regijah, ki so hudo in trajno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva ter otoške, najbolj oddaljene, obmejne in gorske regije. V okviru cilja zmanjšanja razlik med regijami Unije je treba posebno pozornost nameniti tem območjem. Njihova krhkost je posledica gospodarskega, socialnega, demografskega, geografskega, zgodovinskega, teritorialnega in okoljskega pritiska. Posebno pozornost je treba tem območjem nameniti pri oblikovanju tabele kazalnikov, ki prikazuje razpoložljivost in dostopnost infrastrukture in storitev splošnega pomena za prebivalce teh območij. V okviru sklopa kazalnikov bo treba upoštevati zaveze iz Teritorialne agende in Leipziške listine, da se spodbudi policentrizem in nova strukturna povezanost med mestnimi in podeželskimi območji. Jasno je, da bo narava te medsebojne povezanosti določala okoljski okvir ter prispevala tudi k večji kakovosti lokalnih in regionalnih politik;

11. ocenjuje, da mora Eurostat upoštevati predloge iz tega sporočila, prav tako pa bi moral vključiti regionalne statistične podatke v širše vidike kakovosti življenja, trajnosti ter razdelitve dohodka in bogastva. Letni regionalni statistični letopis Eurostata mora biti predmet vsakoletne politične razprave, namenjene novemu načrtovanju politik Skupnosti.

B. Stopnja rasti bruto domačega proizvoda je nezadostna za usmerjanje politik 21. stoletja

12. meni, da Komisija v sporočilu BDP in več. Merjenje napredka v svetu, ki se spreminja izrecno priznava slabosti kazalnika BDP ter hkrati predlaga možnosti, da se začne razprava o načinih za njegovo dopolnitev z drugimi kazalniki. Vendar pa se Komisija v sklepnih ugotovitvah sporočila ne odreče trditvi: „Kljub vsem pomanjkljivostim je najboljšo posamezno merilo za prikazovanje delovanja gospodarstva.“ Vendar pa je tak sklep dvomljiv, saj sporočilo obravnava družbeni napredek in blaginjo. Na tem področju pa BDP ni najprimernejši;

13. opaža, da na mednarodni ravni potekajo pogajanja za pripravo sporazuma Združenih narodov o upravljanju ukrepov na področju podnebnih sprememb v svetovnem merilu po letu 2012, ko bo prvo ciljno obdobje Kjotskega protokola poteklo, ter da se je EU enostransko zavezala, da bo svoje emisije do leta 2020 zmanjšala za vsaj 20 % glede na raven iz leta 1990, in da jih je pripravljena zmanjšati za 30 %, če bodo tudi drugi večji povzročitelji emisij v razvitih državah in državah v razvoju prevzeli primeren delež odgovornosti pri teh prizadevanjih v skladu z mednarodnim dogovorom. Po podatkih znanstvenikov bo treba do leta 2050 emisije zmanjšati še vsaj za 50 % glede na njihovo raven iz leta 1990. Cilji so ambiciozni in potreben bo prehod na nizkoogljično gospodarstvo z energetsko manj intenzivno proizvodnjo in potrošnjo, ki bosta hkrati bolj učinkoviti glede rabe virov. Ta nova usmeritev mora biti nujno razvidna iz glavnih ekonomskih kazalnikov;

14. opozarja, da je BDP, kot potrjuje tudi OECD, kazalnik proizvodnje in ne blaginje prebivalstva, ki izhaja iz te proizvodnje. Dejansko številne dejavnosti, vključene v BDP, pomenijo zmanjšanje blaginje državljanov (na primer visoki stroški prevoza zaradi prometnih zastojev, ki so posledica velikih razdalj med krajem prebivanja in delovnim mestom; ali ukrepi za preprečevanje negativnega vpliva nekaterih dejavnosti na okolje). Poleg tega je blaginja državljanov odvisna od razpoložljivosti njihovega dohodka ali razpoložljivosti in cen javnih dobrin. Podobno tudi poročilo komisije Stiglitz-Sen-Fitoussi navaja, da se „že dolgo kaže, da je BDP slabo sredstvo za merjenje blaginje in tudi delovanja trga“⁽¹⁾;

15. prav tako poudarja, da BDP ne zajema učinka dejavnikov, ki vplivajo na okolje, kot so težave s pomanjkanjem virov, emisije CO₂, vpliv onesnaževal, kakovost vode, biotska raznovrstnost, vpliv koncentracije prebivalstva v mestih in odsejavanje s podeželja. Prav tako ne vključuje izjemno pomembnih socialnih vidikov, kot so neenakost porazdelitve osebnih dohodkov in dohodkov med regijami, revščina in stanje na področju zdravja. Poleg tega ne vrednoti dejavnosti, ki niso priznane na trgu, kot so delo na črno, delo na domu, prostovoljstvo in dejavnosti v prostem času;

16. ugotavlja tudi, da manjkajo ključni podatki. Posamezna država lahko poveča svoj BDP tako, da intenzivno izkorišča naravne vire, vendar s tem obenem zmanjšuje svoj kapital, zaradi česar bodo imele prihodnje generacije na voljo manj kapitala. OR hkrati opozarja, da gospodarskega napredka ne smemo obravnavati kot nasprotja drugim vidikom blaginje. Izkušnje kažejo, da je pozitiven gospodarski razvoj večinoma predpogoj za to, da se pri oblikovanju politik upoštevajo drugi vidiki blaginje;

17. druge institucije Unije opozarja, da je treba poenotiti in pojasniti sporočila, ki naj bi jih posredovali državljanom z uporabo kazalnikov, povezanih z BDP in BDP na prebivalca. Potrebna je bolj pregledna politika komuniciranja;

18. poudarja, da se v uradnih dokumentih Unije, vključno s Pogodbami in nekaterimi uredbami, poleg BDP uporabljajo tudi drugi sorodni kazalniki. Tako se na primer za opredelitev in razvrstitev regij iz cilja „konvergenca“ (obdobje 2007–2013) uporablja BDP na prebivalca. Za določitev držav članic, ki lahko črpajo sredstva iz kohezijskega sklada, se uporablja bruto nacionalni dohodek (BND) na prebivalca. BND se uporablja tudi pri finančnih perspektivah, in sicer za določitev meje proračunskih izdatkov. Poleg tega se v protokolu št. 28 o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji pri določitvi držav članic, ki so upravičene do sredstev iz kohezijskega sklada, ne uporabljata niti BDP niti BND, temveč je referenčna točka bruto nacionalni proizvod (BNP) na prebivalca;

⁽¹⁾ Stiglitz Joseph, Sen Amartya in Fitoussi Jean Paul, *Issues Paper, Commission on the Measurement of the Economic Performance and Social Progress*. 25.7.2008.

19. poudarja, da ukrepi iz strukturnih skladov, vključno iz kohezijskega sklada, po letu 2013 ne morejo in ne smejo temeljiti samo na BDP na prebivalca.

C. Ukrepi za boljše merjenje napredka v svetu, ki se spreminja: pripombe v zvezi s kazalniki iz sporočila

20. se strinja z zamisljo iz sporočila, v skladu s katero namerava Komisija razviti izčrpen okoljski kazalnik in izboljšati kazalnike o kakovosti življenja. Zato odločno podpira pripravo pilotnega projekta za oblikovanje **izčrpnega okoljskega indeksa**, ki bi zajemal vidike, kot so emisije toplogrednih plinov, izguba naravnih površin, onesnaženje zraka, raba vode in nastajanje odpadkov. Ker metodologije za določitev tega sestavljenega indeksa že obstajajo, poziva Komisijo, naj objavi pripravljeni dokument in ga čim prej predloži v razpravo še letos, kot je predvideno v sporočilu. Kot Komisija navaja v sporočilu, morajo kazalniki vključevati ne samo negativne ali pozitivne spremembe v okolju, temveč tudi njegovo kakovost. Pri tem pa je treba paziti, da z uvedbo okoljskih kazalnikov ne bi povzročili netrajnostne rabe virov;

21. poudarja, da BDP ni popoln kazalnik, ker se družbeni in okoljski stroški še ne upoštevajo v celoti v ceni proizvodov in storitev. OR zato poziva Komisijo in države članice, naj si še naprej prizadevajo, da bi pri prihodnji zakonodaji upoštevali resnične stroške proizvoda za gospodarstvo;

22. poleg tega mora ta indeks, ki bo meril rezultate prizadevanj za varstvo območij Unije in ki bo v kvantitativnem smislu prikazal napredek ali nazadovanje na področju okolja, vključevati ne samo države, temveč tudi regije Unije. Komisija bo morala v svojo metodologijo vključiti potrebne elemente za razširitev področja uporabe indeksa. Po drugi strani bo treba oblikovati evropske instrumente za spodbujanje območij EU, ki dosegajo ali presegaajo zastavljene cilje;

23. opozarja, da je na konferenci EU o kazalnikih, ki presegaajo BDP, portugalsko predsedstvo EU zahtevalo, naj bi napredek na različnih teritorialnih ravneh merili na popolnoma primerljiv način, ter opozorilo, da bo vrednost kazalnikov, ki ne dopuščajo možnosti primerjave med regijami, omejena. Tako je Svet na lizbonskem zasedanju priporočil določitev jasnejše povezave med makroekonomskimi kazalniki in regionalno razsežnostjo;

24. meni, da je treba razviti kazalnik okoljske kakovosti (ki ne bo samo možnost, kakor je navedeno v sporočilu), ki bo prikazoval ne le število evropskih državljanov, ki živijo v zdravem okolju, temveč tudi območja, na katerih je ta kakovost dosežena, da bi tako lahko določili politike, ki so to omogočile.

Odbor zato predlaga, da se analiza okoljske kakovosti izvede na podlagi različnih območij EU za njihovo lažjo primerjavo.

Zato morajo **zemljevidi in prednostni kazalniki, ki jih je oblikovala Evropska agencija za okolje**, imeti pomembno vlogo pri opredelitvi značaja posamezne evropske regije, da bi lahko oblikovali natančnejšo politiko v vsaki regiji ter strategijo solidarnosti z regijami, ki se zaradi zgodovinskih razlogov soočajo z velikimi težavami pri izboljšanju kakovosti svojega okolja. Podpora ustanavljanju regionalnih opazovalnic na področju okolja bi bila osrednjega pomena za spremljanje in oblikovanje politik od spodaj navzgor, pri čemer bi lahko vsaka regija pokazala svoje posebnosti in značilnosti, ki so skupne z drugimi evropskimi regijami. To bi olajšalo obstoj prožnih in asimetričnih politik na evropski ravni ter spodbudilo ugodne povezave medregionalnega sodelovanja;

25. poudarja, da je, kar zadeva kakovost življenja in blaginjo, pomembno razpolagati s kazalniki, kot so javne storitve, zdravje, prosti čas, bogastvo, mobilnost in čisto okolje, ki so rezultat ali vzrok dobrega ali slabega okolja. Če povzamemo: družba ali regija je zdrava v smislu trajnostnega razvoja, če so njene ekonomske razsežnosti (proizvodnja, distribucija in potrošnja) skladne z okoljskimi in socialnimi dejavniki. V zvezi s tem so pomembne študije OECD o tem, kako državljani dojemajo blaginjo;

26. podpira zamisel, da se informacije za sprejemanje odločitev zagotovijo v skoraj realnem času, in sicer tako z vidika okoljskih kot tudi socialnih kazalnikov, ter meni, da je bila lanska predstavitev Skupnega okoljskega informacijskega sistema (SEIS) velik napredek. Odpraviti je treba časovni razmik dveh ali treh let, ki loči razpoložljivost okoljskih podatkov od ekonomskih;

Kar zadeva obstoječe socialne kazalnike, poudarja, da Eurostat razvija usklajeno raziskavo o življenjskih razmerah družin v vseh državah Unije za leta 2006 do 2009, ki še ni bila objavljena. Zato že obstaja temeljna struktura, ki bi jo bilo mogoče prenesti na regionalno raven.

Zato predlagamo, da se sprejmejo ukrepi za pripravo **usklajene družbene raziskave** na evropski ravni, ki bo prilagojena regijam in bo ena od referenčnih točk za kohezijske politike in sprejemanje odločitev o lokalnih in regionalnih vprašanjih;

27. meni, da so informacije o razdelitvi dohodka in o neenakostih ključnega pomena, ter se strinja s trditvijo iz sporočila: „Socialna in ekonomska kohezija sta poglavitna cilja Skupnosti. Cilj je zmanjšanje neenakosti med regijami in družbenimi skupinami.“

Vendar je treba omeniti, da ni izrecnega sklicevanja na teritorialno kohezijo, ki se navezuje zlasti na okoljske vidike in naravne omejitve, s katerimi se soočajo nekatera območja in ki pomenijo oviro za njihov razvoj. Te vidike je treba upoštevati pri izvajanju analiz, ki bodo podlaga za sprejemanje odločitev, zato jih je treba količinsko opredeliti in zatem primerjalno analizirati.

Porazdelitev bogastva zbuja vedno več skrbi, saj se lahko kljub povečanju BDP na prebivalca poveča tudi število ljudi, ki živijo na robu revščine. Zato so potrebne bolj natančne informacije o porazdelitvi in neenakostih, kar bo omogočilo boljše opredelitev politik socialne, ekonomske in teritorialne kohezije.

Poleg tega je preverjanje stopnje izobrazbe delovne sile (tako zaposlenih kot brezposelnih) v določeni regiji eden ključnih kazalnikov za razumevanje razlik v stopnji izobrazbe različnih družbenih skupin, kar lahko prispeva k pripravi ustreznih ukrepov.

Treba je ločeno preučiti tudi neposredne in posredne vplive najnovejše recesije ter njene posledice za blaginjo posameznih regij in družbenih skupin, da bi pridobili ustrezna spoznanja, oblikovali predloge in s preventivnimi ukrepi preprečili primere v prihodnosti;

28. je, kar zadeva socialne kazalnike, kljub temu prepričan, da se ni treba soočiti s pojavi revščine, da bi težave, ki izhajajo iz neenakosti dohodkov na regionalni ravni ali med prebivalci, povezali z vplivi na okolje. Treba je zgolj upoštevati, da bo povečanje neenakosti, zlasti če ta neenakost predvideva manjšo zmožnost pobiranja davkov, zmanjšalo možnost izvedbe prestrukturiranja, ki je potrebno za nov trajnostni razvoj. Nižje ravni dohodka poleg tega omejujejo sposobnost gospodinjstev za izvedbo potrebnih sprememb v vzorcu potrošnje, ki jih zahteva trajnostna rast. Po drugi strani drži, da bo model trajnostnega vedenja srednjeročno in dolgoročno ustvaril prihranke, ki bodo izravnali začetne naložbe.

Zato je treba pri prihodnjih strateških odločitvah upoštevati predvsem indekse neenakosti v dohodku in regionalnih razlik;

29. podpira projekt priprave **kazalnika trajnostnega razvoja**, ki je naveden v sporočilu. Uporabnost tega kazalnika mora biti v vsakem primeru velika in se mora oddaljiti od naknadnega akademskega vrednotenja. To pomeni, da mora biti kazalnik – ki mora zajemati vse države in regije ter s tem zagotoviti skladnost statističnih sistemov vsake posamezne ravni – instrument za ukrepanje in za pripravo smernic, namenjenih oblikovanju

sektorskih in regionalnih politik Evropske unije, kar bo omogočilo, da se predvsem družbena inovativnost in posledično dejavnik trajnosti vključita v vsak strateški proces ter da se okrepijo primerjalne analize najboljših praks in pospeši izpolnjevanje razvojnih ciljev. OR poziva Komisijo, naj predstavi pilotno različico, za katero se zavzema v sporočilu;

30. novi kazalniki morajo biti trdni, zanesljivi in splošno priznani, da bo z njimi mogoče meriti napredek k ekološko učinkovitemu gospodarstvu; prav tako bi morali biti osnova za pripravo sklopa kazalnikov trajnostnega razvoja, tj. kazalnikov na področju socialne, gospodarstva in okolja. Med nove kazalnike bi morala biti vključena tudi biotska raznovrstnost;

31. kar zadeva enotne okoljsko-gospodarske bilance, pozdravlja prizadevanja za oblikovanje „ekoloških bilanc“. Na nekaterih področjih je bil dosežen znaten napredek kot posledica usklajevanja med Eurostatom, statističnimi uradi držav članic in OECD, vendar je treba to razširiti na vse države EU, da bi leta 2013 v okviru skupnega pravnega okvira že imeli okoljske račune rabe energije in ravnanja z odpadki kot tudi denarne račune za subvencije v zvezi z okoljem.

Prav tako se zdi potrebno, da Evropski sistem računov dopolni svoj sklop socialnih kazalnikov, kot sta razpoložljiv dohodek gospodinjstev in prilagojen znesek razpoložljivega dohodka, ter ga prenese na vse države članice in regije EU, da se spodbudi njegova uporaba, saj bolje določa potrošnjo in varčevanje kot obstoječi kazalnik BDP na prebivalca.

D. Subsidiarnost, sorazmernost in boljša zakonodaja

32. meni, da se vprašanja iz sporočila nanašajo na tretji del, naslova XVIII in XX PDEU, ki zajemata ekonomsko in socialno kohezijo kot tudi okolje;

33. se zaveda, da politična področja, ki jih obravnava sporočilo, niso v izključni pristojnosti Evropske unije, zato je treba uporabiti načelo subsidiarnosti. Vseeno pa se strinja, da obstajajo čeznacionalni vidiki, ki jih ni mogoče ustrezno urejati s samostojnimi ukrepi držav članic ali lokalnih in regionalnih oblasti. Zato bodo cilji učinkoviteje doseženi prek skupnih politik ali usklajenih ukrepov;

34. meni, da se zdijo ukrepi, predvideni v sporočilu, v skladu z načelom sorazmernosti, saj ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje zastavljenih ciljev. Zlasti je namen Komisije oblikovati kazalnike in druge instrumente nadzora, kot je evropski kazalnik trajnostnega razvoja;

35. poziva Evropsko komisijo, naj pri izboljšanju zakonodaje bolj upošteva vlogo lokalnih in regionalnih oblasti, zlasti v zvezi s potrebo, da se jih bolj vključi v razvoj novega pristopa za merjenje družbenega in okoljskega napredka. Komisija bi morala zagotoviti podporo in sredstva za oblikovanje zbirk statističnih podatkov na lokalni in regionalni ravni, ki zajemajo celotno Evropsko unijo. Te zbirke podatkov bodo olajšale razvoj kazalnikov na ravni EU;

36. opozarja, da so države članice ter lokalne in regionalne oblasti že opredelile širok razpon individualnih in raznolikih okoljskih, ekonomskih, socialnih in tehnoloških kazalnikov, ki lahko prispevajo k razvoju kazalnikov za EU, ki odražajo položaj držav članic tudi na lokalni in regionalni ravni, da se tako omogoči primerjava med regijami in lokalnimi skupnostmi celotne EU.

Poleg kazalnikov na ravni Evropske unije bi bilo primerno upoštevati tudi informacije iz drugih držav kot tudi informacije, ki jih zbirajo mednarodne organizacije.

E. Povzetek in sklepne ugotovitve

37. meni, da je jasno, da je treba BDP dopolniti s statističnimi podatki, ki zajemajo druga gospodarska, družbena in okoljska vprašanja, od katerih je blaginja ljudi močno odvisna.

Vendar BDP ni zasnovan kot natančno merilo dolgoročnega gospodarskega in družbenega napredka ter sposobnosti družbe za spopadanje z vprašanji, kot so podnebne spremembe, učinkovita raba virov, kakovost življenja in socialna vključenost. Zato OR predlaga, da so izbrani kazalniki za usmerjanje oblikovanja in snovanja javnih politik in strategij v skladu s prednostnimi nalogami strategije Evropa 2020;

38. meni, da je treba tradicionalni kazalnik BDP izboljšati in dopolniti z dejavniki, povezanimi z okoljem in družbeno blaginjo. V zvezi s tem meni, da je primerno oblikovati izčrpen okoljski indeks kot tudi družbeno raziskavo, usklajeno na evropski, nacionalni in regionalni ravni;

39. meni, da je treba izboljšati metodologijo za pravočasno pridobivanje izčrpnih in stvarnejših informacij, kar bo omogočilo uporabo kazalnikov, ki bodo olajšali proces spreje-

manja odločitev. Poudarja, da morajo biti kazalniki, ki jih lahko uporabljajo lokalni, regionalni, nacionalni in evropski organi, enotni, ter da morajo spodbujati ustvarjanje in razširjanje družbenih inovacij in skladnost pri sprejemanju odločitev. Prav tako je treba izboljšati razumevanje povezave med različnimi kazalniki blaginje, saj se kazalniki, ki naj bi dopolnili BDP kot merilo, pogosto spreminjajo z dolgim časovnim zamikom;

40. poziva, da morata biti izbira in vsebina kazalnikov rezultat široke udeležbe v procesu razprave, ki bo od spodaj navzgor vključevala lokalne in regionalne skupnosti, države članice in Unijo, da bi tako dosegli učinkovite cilje in legitimnost političnih ukrepov Skupnosti, saj se bodo državljani lažje identificirali s prizadevanji za izhod iz krize ter za ohranitev kakovosti okolja in življenja;

41. ugotavlja, da je bil s širitvijo Unije leta 1995 vpeljan kazalnik gostote prebivalstva. Ta kaže ovire za razvoj redko poseljenih območij v severni Evropi, med katerimi so velike razdalje, visoki stroški zagotavljanja storitev in infrastrukture ter šibka ekonomska osnova za ustanavljanje podjetij. Podobno preproste kazalnike bi morali uporabljati tudi v prihodnje, npr. pri usmerjanju kohezijske politike;

42. poziva Evropsko unijo, naj še naprej deluje usklajeno z drugimi mednarodnimi institucijami, kot so OECD, Svetovna banka, Mednarodna organizacija dela in statistični uradi, da bodo potrebna prizadevanja v skladu s prizadevanji drugih mednarodnih organizacij na svetovni ravni;

43. opozarja na potrebo po skladnosti kazalnikov z glavnimi cilji nove strategije in finančnih perspektiv od leta 2013. Strategije Skupnosti vplivajo na proračune in morajo upoštevati prihodnje potrebe, da se izboljša dejanski položaj, ki lahko temelji samo na dveh virih informacij: statističnih podatkih in mnenju državljanov, pri čemer je potrebna vodilna vloga demokratičnih institucij v Evropi;

44. podpira vsebino sporočila Komisije in se strinja s Komisijo, da je BDP pomemben kazalnik za merjenje gospodarske rasti in blaginje v Evropi in njenih regijah. Za pripravo in oceno politik Skupnosti pa je zaželen razvoj dopolnilnih kazalnikov, ki bi natančneje merili napredek pri trajnostnem uresničevanju socialnih, gospodarskih in okoljskih ciljev.

V Bruslju, 5. oktobra 2010

*Predsednica
Odbora regij*
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Aktiviranje zasebnih in javnih naložb za oživitev gospodarstva in dolgoročne strukturne spremembe: razvijanje javno-zasebnih partnerstev

(2011/C 15/05)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da javno-zasebna partnerstva ne smejo veljati predvsem za kratkoročen vir financiranja, temveč jih je treba obravnavati z vidika življenjskega cikla, ki sega od načrtovanja, zasnove, financiranja do izvedbe in obratovanja, pri čemer je treba upoštevati, da so skupni stroški odvisni od celotne življenjske dobe projekta, ki lahko v nekaterih primerih traja tudi do 30 let;
- meni, da javno-zasebna partnerstva niso vedno primerna rešitev, temveč je treba za vsak projekt, vsako javno storitev in vsako inovacijo posebej preveriti, ali sklenitev partnerstva z zasebnim sektorjem prinaša dodano vrednost;
- meni, da bi bilo prezgodaj, če bi Komisija uvedla predpise o koncesijah za storitve. Če bo Komisija kljub temu sklenila, da bo koncesije za storitve urejala direktiva o javnih naročilih, mora biti ta ureditev nujno čim bolj preprosta in prilagodljiva. V tem primeru bi se morala ureditev ravnati po ureditvi v direktivi o koncesijah za gradnje in nikakor po ureditvah za oddajo naročil storitev.

Poročevalka:	Catarina Segersten Larsson (SE/EPP), članica Sveta okrožja Värmland
Referenčni dokument:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Aktiviranje zasebnih in javnih naložb za oživitev gospodarstva in dolgoročne strukturne spremembe: razvijanje javno-zasebnih partnerstev COM(2009) 615 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja ambiciozne sanacijske načrte za stabilizacijo finančnega sektorja ter omejitev posledic finančne in gospodarske krize za državljane in realno gospodarstvo, ki jih izvajajo EU in države članice. Hkrati želi opozoriti na pomen sodelovanja lokalnih in regionalnih oblasti;

2. poleg tega meni, da lahko javno-zasebna partnerstva v okviru teh prizadevanj za oživitev gospodarstva zagotovijo učinkovite načine za izvajanje infrastrukturnih projektov, opravljanje javnih storitev in inovacije;

3. v zvezi s tem poudarja, da javno-zasebna partnerstva ne smejo veljati predvsem za kratkoročen vir financiranja, temveč jih je treba obravnavati z vidika življenjskega cikla, ki sega od načrtovanja, zasnove, financiranja do izvedbe in obratovanja, pri čemer je treba upoštevati, da so skupni stroški odvisni od celotne življenjske dobe projekta, ki lahko v nekaterih primerih traja tudi do 30 let;

4. meni, da javno-zasebna partnerstva niso vedno primerna rešitev, temveč je treba za vsak projekt, vsako javno storitev in vsako inovacijo posebej preveriti, ali sklenitev partnerstva z zasebnim sektorjem prinaša dodano vrednost;

5. poziva lokalne in regionalne oblasti, da pozorno preučijo vse možne sisteme čezmejnega zakupa javne infrastrukture ali druge projekte javno-zasebnih partnerstev, pri katerih so morebiti že udeležene ali ki jih načrtujejo v prihodnosti, da bi se izognile neprijetnim presenečenjem in resnim posledicam za svoje proračune;

6. ugotavlja, da so možnosti financiranja v posameznih državah članicah različne. V nekaterih državah članicah lahko

na primer lokalne oblasti same najemajo posojila in opravljajo velike naložbe. OR meni, da se sme glede na tako različne pogoje javno-zasebna partnerstva uporabljati le v določenih primerih, da bo upravljanje javnih financ učinkovitejše in izvajanje obsežnih projektov uspešnejše;

7. meni, da so lahko javno-zasebna partnerstva uspešna oblika upravljanja javnih naložb, vendar mora biti presoja, katera metoda je najprimernejša za različne projekte, javne storitve ali inovacije, v pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti. Pomemben pogoj za javno-zasebna partnerstva je ocena, kdo ali katera skupina partnerjev je najbolj sposobna nositi različna tveganja;

8. je prepričan, da lahko strukturni skladi ali Evropska investicijska banka v določenih pogojih nudijo sredstva, ki jih je mogoče uporabiti za podporo projektom javno-zasebnih partnerstev;

9. se strinja, da so lahko javno-zasebna partnerstva način za odpravljanje problemov, ki jih povzročajo podnebne spremembe, ter tudi za izboljšanje stanja v evropski industriji in javnem sektorju na področju rasti in zaposlovanja;

10. meni, da morajo mala in srednje velika podjetja dobiti boljše možnosti za udeležbo v javno-zasebnih partnerstvih, saj so pogosto spregledan vir gospodarske rasti in ustvarjanja trajnih delovnih mest;

11. opozarja, da lahko lokalne in regionalne oblasti najbolje presodijo, kako je treba financirati storitve javnega sektorja. Izpostavlja različne naloge občin in regij, ki so poleg organizacije, vodenja in spremljanja gospodarskih dejavnosti pristojne tudi za upravljanje v lastni režiji. Lokalne in regionalne oblasti morajo določiti jasne cilje ob upoštevanju javnega interesa, opredeliti kakovost in oblikovanje cen ponujenih storitev ter nadzorovati uresničevanje ciljev;

12. ugotavlja, da se pojem partnerstva zdaj razume veliko širše, kot je bilo mišljeno prvotno, zato predlaga, da se javno-zasebno partnerstvo v prihodnje opredeli jasneje ter trdno navezuje na dolgoročno razmerje, skupno prevzemanje tveganj in široko gospodarsko usmeritev. Po mnenju OR je zato izjemno pomembna konkretnjša opredelitev pojma javno-zasebno partnerstvo, s čimer se bo začela potrebna razprava o možnem prihodnjem delu v Skupnosti.

Ugotovitve Odbora regij o petih ključnih ukrepih za leto 2010, ki jih je predlagala Komisija

Predlog Komisije o ustanovitvi skupine za javno-zasebna partnerstva

13. meni, da je glede na vse večje število javno-zasebnih partnerstev nujno oblikovati sistem za mednarodno podporo in izmenjavo izkušenj. Kljub temu poudarja, da so okoliščine v državah članicah različne in da je partnerstvo lahko uspešno le, če je oblikovano na podlagi lokalnih in regionalnih razmer. Zato je po mnenju OR smiselno zagotavljati podporo in strokovno znanje v posameznih državah članicah;

14. meni, da morata biti, če bo na evropski ravni ustanovljena komisija ali skupina, v njej nujno zastopani lokalna in regionalna raven ter da mora imeti Odbor priložnost, da določi predstavnike lokalne in regionalne ravni.

Predlog Komisije, da bo sodelovala z EIB za povečanje finančnih sredstev, ki so na voljo za javno-zasebna partnerstva

15. meni, da je treba pri izvajanju velikih naložbenih ukrepov nenehno paziti, da se lokalne in regionalne oblasti ter zasebna podjetja pri vračanju sredstev ne bi znašla v nevzdržnem položaju, saj so partnerstva povezana z zelo dolgoročnimi gospodarskimi obveznostmi. Po mnenju OR so sredstva strukturnih skladov EU pomemben vir za javno-zasebna partnerstva. Meni, da bi morala EIB vse več prispevati k ustvarjanju pogojev za uspešna in inovativna partnerstva.

Predlog Komisije, da bo pregledala ustrezna pravila in prakse, s čimer bo zagotovila, da se v primeru sofinanciranja Skupnosti javna sredstva dodeljujejo brez diskriminacije

16. ceni zavzetost Komisije, da na evropski ravni zagotovi upoštevanje načel Pogodbe, kot so preglednost, enake možnosti, sorazmernost in medsebojno priznavanje;

17. meni, da bi si Komisija lahko še bolj prizadevala, da se v zakonodaji o javnih naročilih zagotavljajo možnosti za sklepanje javno-zasebnih partnerstev.

Namen Komisije, da predlaga učinkovitejši okvir za inovacije, vključno z možnostjo EU, da je udeležena v organih zasebnega prava in neposredno vlaga v posebne projekte

18. meni, da je treba vprašanje udeležbe EU v organih zasebnega prava in njenega neposrednega vlaganja v posebne projekte najprej podrobneje opisati in pojasniti ter preveriti skladnost z načelom subsidiarnosti, preden bo lahko do tega zavzel utemeljeno stališče.

Namen Komisije, da bo na podlagi ocene učinka, ki poteka, pripravila predlog za zakonodajni instrument o koncesijah

19. meni, da bi bilo prezgodaj, če bi Komisija uvedla predpise o koncesijah za storitve. Če bo Komisija kljub temu sklenila, da bo koncesije za storitve urejala direktiva o javnih naročilih, mora biti ta ureditev nujno čim bolj preprosta in prilagodljiva. V tem primeru bi se morala ureditev ravnati po ureditvi v direktivi o koncesijah za gradnje in nikakor po ureditvah za oddajo naročil storitev;

20. meni, da prihodnji razvoj na področju JZP ne sme omejiti možnosti za zaposlovanje ljudi s posebnimi potrebami, kar je tudi v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije.

V Bruslju, 5. oktobra 2010

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Strategija za območje Severno morje – Rokavski preliv

(2011/C 15/06)

ODBOR REGIJ

- meni, da so makroregije lahko inovativna oblika medregionalnega in čeznacionalnega evropskega sodelovanja, ki lahko zagotovi ustrezen okvir za sodelovanje med regionalnimi in lokalnimi oblastmi, državami članicami in organi Evropske unije, opredeljen z geografskega, vsebinskega in časovnega vidika;
- poudarja, da ni potrebno, da bi makroregionalne strategije pokrivala vsa politična področja, temveč bi se morale najprej osredotočiti na izzive, ki so skupni za celotno makroregijo; želi tudi poudariti, da makroregije niso še ena institucionalna raven Evropske unije;
- poudarja, da so skupni ukrepi na območju Severno morje - Rokavski preliv najbolj nujni predvsem v pomorski politiki, na področju okolja, energije in prometa, v industriji in znanosti ter v zvezi z njihovimi učinki na socialno kohezijo;
- poziva države članice EU, da glede na nujnost obravnave izzivov na področju prometa, okolja, ribolova in raziskav podprejo nadaljnje korake za razvoj makroregionalne strategije za to območje;
- poziva Evropsko komisijo, da že pred letom 2013 zagotovi sredstva za pripravo makroregionalnih strategij in da spodbuja pripravo takšne strategije za območje Severno morje - Rokavski preliv do leta 2013;
- se zavzema za to, da kohezijska politika za obdobje po letu 2013 na področju teritorialnega sodelovanja (čezmejno, čeznacionalno in medregionalno sodelovanje) v čim večji možni meri upošteva makroregionalne strategije, in meni, da bi bilo treba vlogo in delovanje strategij natančneje opredeliti v zeleni knjigi.

Poročevalec: Hermann Kuhn (DE/PES), član skupščine mesta Bremen

I. SPLOŠNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja Strategijo Evropske unije za regijo Baltskega morja, ki jo je Evropska komisija objavila 10. junija 2009 in v kateri obravnava oblikovanje makroregije na tem območju. Komisija je že ob objavi pojasnila, da bi strategija lahko služila kot model za podobne pristope v drugih evropskih makroregijah;

2. opozarja, da strategija za Baltsko morje temelji na celovitem pristopu, prostovoljnosti in aktivnem sodelovanju med regionalnimi akterji in posvetovanju z njimi, kakor tudi na finančni nevtralnosti, pri čemer je usmerjena v boljše usklajeno uporabo razpoložljivih sredstev. Tak pristop je dobra podlaga za delo na makroregionalnih strategijah, kjer morajo posebnosti in izzivi makroregije vedno služiti kot izhodišče;

3. izraža zadovoljstvo, ker je Evropski svet 18. in 19. junija 2009 Komisijo pozval, da pripravi strategijo EU za Podonavje;

4. želi spomniti, da je Odbor regij že od samega začetka podpiral delo na tem področju, saj lahko spodbudi politično vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti, in predstavljal njihove prispevke k tej temi;

5. ugotavlja, da se mnoge evropske regije ukvarjajo z zasnovo „makroregionalne strategije“; to se je jasno pokazalo na konferenci na temo *Makroregije Evrope: povezovanje prek teritorialnega sodelovanja*, ki jo je Odbor regij organiziral 13. aprila 2010;

6. meni, da so makroregije lahko inovativna oblika medregionalnega in čeznacionalnega evropskega sodelovanja, ki lahko zagotovi ustrezen okvir za sodelovanje med regionalnimi in lokalnimi oblastmi, državami članicami in organi Evropske unije, opredeljen z geografskega, vsebinskega in časovnega vidika. Pri pripravi teh novih strategij bi bilo treba upoštevati dolgoletne izkušnje s čezmejnimi, čeznacionalnimi in medregionalnim sodelovanjem;

7. poudarja, da lahko evropska strategija za makroregijo okrepi povezanost in izboljša usklajenost političnega ukrepanja v različnih panogah in na različnih ravneh ter specifične izzive preoblikuje v skupne ukrepe. Lahko pripomore k usklajeni uporabi finančnih sredstev, pri kateri bodo v skladu z načeli upravljanja na več ravneh boljše upoštevane lokalne in regio-

nalne oblasti in ki bo tudi bolj prilagodljiva glede vključevanja družbenih organizacij;

8. zato meni, da makroregionalne strategije postopoma postajajo instrument evropskega povezovanja in vse večje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije;

9. Odbor meni, da je treba preučiti, kako so makroregionalne strategije in področja ukrepanja povezana z drugimi strateškimi politikami Unije, predvsem s strategijo Evropa 2020, kohezijsko politiko in celostno pomorsko politiko.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

Makroregije: nova oblika medregionalnega in čeznacionalnega evropskega sodelovanja

10. opozarja, da sta bila spodbujanje in razvoj čezmejnega, medregionalnega in čeznacionalnega sodelovanja vedno v središču njegovih prizadevanj. To je dokazal pri razvoju evroregij, namenjenih sodelovanju mejnih regij, pa tudi pri razvoju evropske strukture za čezmejne, čeznacionalne in medregionalne projekte, katere pravna oblika je Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS);

11. želi poudariti, da je spodbujanje medregionalnega in čeznacionalnega sodelovanja poleg tega pomemben cilj in sestavni del kohezijske politike. Programi INTERREG IV B se že zdaj nanašajo na večje regionalne strukture, kot sta Severno morje ali Atlantski lok;

12. pozdravlja dejstvo, da je geografski vidik zaradi vključitve teritorialne kohezije kot cilja v evropske pogodbe še pomembnejši kot izhodiščna točka evropskih politik;

13. pozdravlja dejstvo, da se regionalizacija pomorske politike Unije, katere cilj je združiti sektorske politike v celosten pristop, zdaj obravnava kot pomemben pogoj za njeno uspešno izvajanje; tako je mogoče prednostne naloge in instrumente bolje prilagoditi specifičnim geografskim, gospodarskim in političnim razmeram morskega območja;

14. je prepričan, da so zasnova makroregij in z njo povezane politične strategije lahko nova in inovativna oblika medregionalne in čeznacionalne politike Evropske unije. Lahko precej povečajo skladnost in sposobnost ukrepanja na omejenem območju ter tako – odvisno od pogojev v posameznih primerih – združijo gospodarsko učinkovitost, socialno kohezijo in okoljsko ravnovesje;

15. ugotavlja, da so makroregije območja, ki so bila kot taka „izbrana“ in ne „predpisana“; njihove meje torej ne ustrezajo vedno administrativnim in političnim mejam. Makroregije so raven, na kateri se različni akterji odločijo za sodelovanje, da bi reševali skupne probleme, ki bi bili na drugih teritorialnih ravneh nerešljivi ali težje rešljivi. V vsakem posameznem primeru gre za posebne izzive in možnosti, s katerimi se regija ali država članica sama ne more soočiti, ker je premajhna, Unija pa je prevelika in njeni predpisi preveč splošni;

16. na podlagi navedenega ugotavlja, da ni nujno, da bi makroregionalne strategije pokrivala vsa politična področja, temveč bi se morale najprej osredotočiti na izzive, ki so skupni za celotno makroregijo in ki so bili opredeljeni s skupnim pristopom. Tako makroregionalne strategije združujejo načelo sodelovanja, kjer je to smiselno in potrebno, z načelom subsidiarnosti;

17. poudarja, da makroregija kot „funkcionalno območje“ nima strogo določenih meja, temveč se meje lahko spreminjajo glede na probleme in njihovo reševanje. Vendar pa je treba zagotoviti minimalno soglasje glede vprašanja, kaj sploh je osrednje območje (in pri tem ne pozabiti na njegovo zaledje). Jedro vsake makroregije določajo naravni temelji, na katerih je potekal gospodarski, politični in kulturni razvoj;

18. želi pojasniti, da makroregije niso še ena institucionalna raven Evropske unije ali njen sestavni del, temveč bi morale biti organizirane bolj kot oblike ukrepanja, platforme ali mreže, v okviru katerih lahko lokalni, regionalni, nacionalni in evropski partnerji ob sodelovanju družbenih akterjev na določenem območju delujejo skupaj, da bi uresničili skupne cilje. Pri tem bi bilo treba uporabiti obstoječe mreže in platforme;

19. je prepričan, da makroregionalne strategije odpirajo veliko možnosti in priložnosti za nadaljnji razvoj in konkretizacijo upravljanja na več ravneh, ki ga je Odbor regij postavil v središče svojega dela. To velja tudi za odprto in prilagodljivo sodelovanje družbenih organizacij;

20. poudarja, da lokalne in regionalne oblasti najbolj poznajo konkretne razmere in probleme v svoji regiji ter da morajo biti zato pri pripravi in izvajanju makroregionalnih strategij enakovredni partnerji, saj so akterji, ki so državljanom najbližje;

21. vendar meni, da sodelovanje v makroregiji ne more biti zgolj dvostransko ali večstransko, temveč je potrebna precejšnja podpora organov Evropske unije. Ti namreč predstavljajo skupne cilje, skupna pravila in skupne vire Unije;

22. izraža prepričanje, da vsaka makroregija potrebuje strategijo, prilagojeno njenim potrebam. Šele razvoj vrste različnih makroregionalnih strategij bo omogočil dovolj izkušenj z možnostmi in omejitvami tega instrumenta.

Strategija za območje Severno morje – Rokavski preliv

23. ugotavlja, da območje Severno morje – Rokavski preliv obsega morsko območje Severnega morja z ožinami, ki ga povezujejo z Baltskim morjem (Skagerrak in Kattegat), Atlantikom (Rokavski preliv) in Norveškim morjem, ter obalne regije, ki ležijo ob tem območju, če so neposredno ali posredno povezane z morjem, čutijo njegov vpliv ali same vplivajo nanj. Morsko območje ustreza „širšemu Severnemu morju“, kot je opredeljeno v dokumentih komisije OSPAR in direktivi EU o morski strategiji;

24. opozarja, da so države članice EU Švedska, Danska, Nemčija, Nizozemska, Belgija, Francija in Združeno kraljestvo ter njihove lokalne in regionalne oblasti politično povezane z makroregijo Severno morje – Rokavski preliv. Enako velja za Norveško in v širšem smislu tudi za Islandijo, saj obe državi zaradi članstva v EGP že tesno sodelujeta z EU, Islandija pa je že zaprosila za pristop k Uniji;

25. ugotavlja, da Severno morje leži na epikontinentalnem pasu in zato ni globoko. Njegov ekosistem je bogat in raznovrsten, saj se ponaša z 230 ribjimi vrstami in 10 milijoni morskih ptic, vendar tudi občutljiv in ogrožen. Obala je zelo raznolika, saj vzdolž nje najdemo fjorde, rečna ustja, plaže, zalive in blatna območja. Zanja so značilni močno plimovanje in deloma močni tokovi. Reke, ki se izlivajo v Severno morje in Rokavski preliv, odvajajo vode iz velikega dela Evrope in tako to morje še dodatno obremenjujejo s svojimi vnosi;

26. se zaveda, da sta Severno morje in Rokavski preliv prometno najbolj živahno morsko območje na svetu, ki se na splošno izredno intenzivno izkorišča za ladijski promet (največja gostota prometa je v Rokavskem prelivu), ribolov, pridobivanje surovin iz morskega dna (nafta, zemeljski plin, pesek in prod), pridobivanje energije na morju in turizem. Pri tem prihaja do trenj med različnimi vrstami izkoriščanja tega morskega območja, pa tudi med izkoriščanjem in varstvom narave;

27. se zaveda, da obala Severnega morja in Rokavskega preliva spada med dobro razvite regije EU. Na tem območju najdemo dve pristanišči, ki sodita med največja pristanišča za medcelinski pomorski promet na svetu, in druga velika urbana središča s tradicionalnimi in sodobnimi industrijskimi panogami. Tudi turizem in kmetijstvo sta na obsežnih predelih dobro razvita. Hkrati so tradicionalne panoge, kot sta ribištvo in ladjedelništvo, v težavnem procesu prestrukturiranja, ki ga sedanja finančna in gospodarska kriza še otežuje;

28. meni, da je območje Severno morje – Rokavski preliv regija rasti. Lahko bi prispevalo in moralo bi prispevati k strategiji Evropa 2020 ter k pametni, okolju prijazni in vključujoči rasti v Evropi. Ta proces bi lahko spodbudili z makroregionalnim pristopom;

29. izraža zaskrbljenost, ker je območje Severno morje – Rokavski preliv okoljsko zelo obremenjeno in ogroženo zaradi različnega onesnaževanja in vnosov v morje ter zaradi tveganj, povezanih z ladjedelništvom in pridobivanjem energije. Regije, ki ležijo tik ob morju, se zaradi podnebnih sprememb poleg tega soočajo z novimi tveganji, ki so posledica dviga morske gladine in vse pogostejših izrednih vremenskih razmer;

30. opozarja, da so obalne regije Severnega morja in Rokavskega preliva že dva tisoč let politično in kulturno tesno povezane – zaradi migracijskih tokov, trgovinskih odnosov, na primer iz hanzatskega obdobja, in skupne pomorske tradicije. Dolga stoletja je bilo to območje izhodiščna točka za plovbo po vsem svetu, kar je sooblikovalo identiteto prebivalcev regije;

31. poudarja, da se države ob Severnem morju in Rokavskem prelivu soočajo z velikimi skupnimi problemi in izzivi, ki se jih regije ali države članice same ne morejo lotiti in jih rešiti. Večinoma so povezani s posebnimi naravnimi in geografskimi značilnostmi Severnega morja, Rokavskega preliva in obalnih območjih, ki so še danes podlaga za podoben zgodovinski, gospodarski, družbeni in kulturni razvoj. Te značilnosti so predvsem naslednje:

- medsebojno povezan lasten ekosistem in grožnje, s katerimi se sooča;
- podnebne in geološke značilnosti (izkoriščanje obnovljivih virov energije, kot sta veter in plimovanje, novi izzivi, povezani z zaščito obale);
- intenzivno izkoriščanje naravnih virov (ribolov, pridobivanje nafte in plina ipd.);
- intenzivno in protislovno izkoriščanje naravnega okolja (vetrna energija, ladijski promet, varstvo narave);
- tradicionalne gospodarske panoge na obalnih območjih (ladijski promet, ladjedelništvo, turizem);

32. poudarja, da so ukrepi, ki so nujni za ohranitev ekosistema Severnega morja in njegovih povezav z mejnimi morji, za varstvo njegovih virov, zmanjšanje in preprečevanje dodatnega onesnaževanja, za varnost na morju in kopnem ter prilagajanje podnebnim spremembam, že sami po sebi čezmejne narave in jih zato regije ali posamezne države članice same ne morejo sprejemati. Enako velja za vzpostavljanje čezmejne infrastrukture in prostorsko načrtovanje: ladijske koridorje, prometna omrežja, kablovode in cevovode ter mrežno povezovanje zaščitnih morskih območij.

Najpomembnejša področja ukrepanja

33. poudarja, da so skupni ukrepi na območju Severno morje – Rokavski preliv zaenkrat najbolj nujni v pomorski politiki, na področju okolja, energije in transporta/prometa, v

industriji in znanosti ter v zvezi z njihovimi učinki na socialno kohezijo. Na teh političnih področjih je jasno prepoznavna dodana vrednost uspešnega sodelovanja v makroregiji, ki bo pozitivno vplivalo tudi na politična področja, ki niso neposredno odvisna od geografskih značilnosti in tradicionalnega razvoja.

Ladijski promet in pristanišča

34. poudarja, da je ladijski promet eden od stebrov evropskega gospodarstva in pomemben dejavnik zaposlovanja. Čeprav obremenjuje okolje, je hkrati še vedno okolju najprijaznejša vrsta prometa. Cilj je preusmeritev predvsem tovornega prometa na plovne poti ter boljša povezanost plovniških in železniških prevoznih poti z notranjostjo. Razvoj ladijskega prometa na kratke razdalje, pomorskih avtocest in povezav s celinskimi plovnimi potmi v tej regiji mora biti usklajen;

35. meni, da bi bilo treba posebno pozornost posvetiti tudi izboljšanju in nadzoru varnosti pomorskega prometa, predvsem na morskih območjih z velikim tveganjem, kot je Rokavski preliv. Dodatna nevarnost nastaja zaradi vse večjega števila vetrnih parkov na morju, ki zahtevajo nove skupne strategije civilne zaščite;

36. izraža zaskrbljenost, da bi zaradi poostrene konkurence v ladijskem prometu in med pristanišči, ki je posledica finančne in gospodarske krize, boj proti onesnaževanju morja in obale lahko postal postranska zadeva. Potrebni so posebna podpora ter posebni ukrepi in spodbude za nadaljnji razvoj strategij, kot so „čisti ladijski promet“ (Clean Shipping), ladje brez emisij in „čisto pristanišče“ (Green Harbour). Dobra primera na tem področju sta rotterdamska podnebna pobuda (Rotterdam Climate Initiative) in „indeks čistega ladijskega prometa“ (Clean Shipping Index);

37. meni, da je treba vprašanja varnosti na morju in ukrepe proti onesnaževanju okolja sicer vključiti v mednarodne sporazume, vendar lahko dobro organizirane makroregije z dejavnostmi in zgledi pripravijo takšne sporazume in dajo pobudo zanje.

Usposabljanje

38. meni, da bodo pomorski promet in dejavnosti na morju, ki znova pridobivajo na pomenu, povečali povpraševanje po delovni sili in zahteve, ki jih mora izpolnjevati. Mednarodna konkurenca med visokokvalificiranimi strokovnjaki bo ostrejša. Pomorske lokacije na območju Severno morje – Rokavski preliv se soočajo s skupnim izzivom, tj. zagotoviti izobraževanje in usposabljanje strokovnih kadrov za raznovrstne pomorske dejavnosti;

39. se zavzema za to, da se preveri zamisel o „pomorski akademiji“ kot skupnem virtualnem izobraževalnem centru za tradicionalne in nove pomorske poklice, ki bi razvijal skupne in vzajemno priznane izobraževalne vsebine in standarde.

Industrija in gospodarstvo

40. poudarja, da so obmorske regije Severnega morja in Rokavskega preliva močno prizadeli pretresi v mednarodni delitvi dela v industriji, zlasti v ladjedelništvu. Spodbujati je treba visokotehnološko specializirano ladjedelništvo ter ladje z nizkimi emisijami ali brez njih, da bi ladjedelnice pomagali v tekmovanju s konkurenco in hkrati dosegli, da bo pomorski promet varnejši in bolj trajnosten;

41. opozarja, da lahko morje in obalno območje postaneta lokacija ali surovina za nove tehnologije in industrijo, na primer za pomorsko tehnologijo, „modro“ biotehnologijo, tehnologijo upravljanja z vodo in deltami, marikulturo in morebiti pridobivanje dodatnih surovin iz morskega dna. Za te tehnologije in industrijo prihodnosti bi bilo treba na območju Severno morje – Rokavski preliv oblikovati regionalne grozde, saj so na voljo znanstvene in industrijske zmogljivosti;

42. pozdravlja sporočilo na temo Modra rast – nova vizija trajnostne rasti v obalnih regijah in pomorskih sektorjih, ki ga je Komisija napovedala v delovnem programu za leto 2010.

Celostna pomorska politika

43. poudarja, da celostna pomorska politika EU opozarja na potrebo po rešitvah, prilagojenih (geografskim, gospodarskim in političnim) posebnostim regionalnih morij; območje Severno morje – Rokavski preliv je takšno morje. Razvoj, konkretno izvajanje in nadzor celostne pomorske politike so pomembni deli evropske strategije za to območje;

44. torej domneva, da bo Komisija v napovedanem sporočilu o celostni pomorski politiki za območje „širšega Severnega morja“ podčrtala potrebo po okrepljenemu sodelovanju držav, ki ležijo ob tem morju, ter predlagala cilje in instrumente tega sodelovanja;

45. posebej omenja, da so regionalne in lokalne oblasti ter zainteresirane strani na kraju samem pomembni partnerji v tej razpravi, saj lahko najbolje presodijo, kateri ukrepi so primerni.

Ribištvo

46. obžaluje, da ribiška politika Evropske unije doslej ni v zadostnem obsegu uresničila svojih ciljev in da se sooča z velikimi izzivi: prelomom številnih ribjih vrst in v številnih regijah, slabim stanjem mnogih ribjih staležev, ki so deloma pod biološko mejo, še vedno neprimerno visokimi ribolovnimi zmogljivostmi ter nezakonitim in neurejenim ribolovom, ki ga doslej ni bilo mogoče zares preprečiti;

47. priporoča, da se za vsako območje ribolova analizira in oceni, kateri sistem upravljanja je najprimernejši glede na območje ribolova, vrste rib in vrsto flote. V ta namen je treba okrepiti vlogo regionalnih svetovalnih svetov ter spodbujati vključevanje regionalnih in lokalnih oblasti.

Okolje

48. ugotavlja, da sta gospodarski razvoj in vse več človeškega poseganja povzročila močno obremenjenost ekosistema in hude okoljske probleme na tem območju: onesnaženost (med drugim s plastičnimi odpadki) morja in plaž, večjo onesnaženost voda s kemikalijami in težkimi kovinami ter onesnaženost, ki jo povzročajo ladijski promet ter črpališča nafte in zemeljskega plina na morju;

49. izraža prepričanje, da je morsko okolje (kakovost vode, ohranjanje biotske raznovrstnosti) – tudi v ustjih – mogoče trajno izboljšati samo, če se vse države ob Severnem morju in Rokavskem prelivu zavežejo skupnim ciljem, njihovemu doslednemu uresničevanju in nadzoru;

50. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da na dnu Severnega morja in Rokavskega preliva še danes ležijo velike količine streliva (po ocenah milijon ton) iz obdobja 2. svetovne vojne, ki ogrožajo ladijski promet, okolje in ljudi. Da bi zmanjšali in odpravili to nevarnost, so potrebni izmenjava informacij, sodelovanje, ki temelji na zaupanju, in skupni akcijski program;

51. vztraja, da je treba pred načrtovanjem zmogljivosti za skladiščenje ogljikovega dioksida (angl. CCS, Carbon Capture and Storage) pod morskim dnem izvesti temeljite študije za oceno tveganja in posledic za okolje.

Podnebne spremembe – ublažitev in prilagajanje

52. opozarja, da dvig morske gladine in poplave, ki se vse pogosteje pojavljajo v izrednih vremenskih razmerah kot posledica podnebnih sprememb, posebej in podobno ogrožajo regije ob Severnem morju in Rokavskem prelivu, ki se morajo na te izzive odzvati s skupnimi raziskovalnimi projekti, izmenjavo pomembnih informacij in usklajevanjem konkretnih ukrepov za zaščito obale;

53. ugotavlja, da imajo države, ki mejijo na Severno morje, edinstvene izkušnje s spremembami morske gladine, do katerih lahko pride zaradi podnebnih sprememb. Združevanje raziskav in posodabljanje znanja na tem področju lahko pomagata izboljšati konkurenčnost in zaščito življenjskega prostora državljanov;

54. hkrati opozarja, da te regije pripisujejo velik pomen varstvu podnebja in okoljskim raziskavam ter da bodo skupaj čim bolj izkoristile svoje možnosti za ukrepanje na regionalni ravni, da bi zmanjšale emisije toplogrednih plinov. To v praksi uresničujejo z regionalnimi programi za varstvo podnebja, večjo energetske učinkovitostjo in spodbujanjem uporabe obnovljivih virov energije – tako morskih kot kopenskih –, ki naj bi nadomestili fosilne energetske vire;

55. poudarja, da je treba doseči, da bodo obalna območja in predvsem velika rečna ustja „odporna na podnebne vplive“, in sicer tako, da se po možnosti izboljša kakovost naravnega okolja in življenja na teh obalnih območjih in v notranjosti;

56. ugotavlja, da lahko podnebne spremembe zaradi segrevanja, zakisanja voda in priseljevanja novih vrst še bolj ogrozijo morske ekosisteme ter spremenijo možnosti turizma na tem območju. Za uresničljive politične ukrepe so potrebne skupaj pripravljene in znanstveno utemeljene rešitve.

Prostorsko načrtovanje

57. poudarja, da je zaradi čezmejnih učinkov, zlasti na območju Severnega morja in Rokavskega preliva, ki se tako močno izkorišča, potrebno večje usklajevanje vprašanj v zvezi s prostorskim načrtovanjem na obali in na morju. Potrebe po izkoriščanju tega omejenega in občutljivega območja, ki trenutno še naraščajo, je treba oceniti in presoditi tudi z vidika trajnostnega razvoja in ohranjanja naravnega okolja;

58. meni, da je na mestu razmislek o tem, ali bi bilo treba za območje Severno morje – Rokavski preliv določiti „rudarski kodeks“ kot skupek skupnih pravil o izkoriščanju morskega dna, vključno s standardi glede dovoljenj in varnosti. Pri tem so potrebni tudi predpisi za polaganje in uporabo kablov ter cevovodov na morskem dnu;

59. opozarja, da ima obalno območje pomembno funkcijo pri zaščiti notranjosti pred morjem. Hkrati je kakovostno naravno in rekreacijsko območje, ki pomembno prispeva h kakovosti življenja v regijah ob Severnem morju in Rokavskem prelivu. Zaradi mnogih različnih interesov (narava, rekreacija, gospodarstvo, varnost, bivanje) so nujni primerno in učinkovito izkoriščanje obalnega območja ter celostno načrtovanje in razvoj.

Energija

60. sklepa, da bodo v Severnem morju tudi v prihodnje črpališča nafte in zemeljskega plina. Potrebni so skupni visoki varnostni standardi in sistemi za preprečevanje ter zmanjševanje nevarnosti, da se po možnosti omejijo tveganja in po potrebi omogoči hitro in učinkovito odzivanje;

61. poudarja, da so možnosti za obnovljive vire energije – ki so odločilni za uspešno podnebno politiko – v Severnem morju in Rokavskem prelivu zaradi geografskih danosti zelo velike. Energija vetra, valov, plimovanja in tokov ima tukaj velik potencial; njeno raziskovanje in spodbujanje je v interesu vseh v tej regiji. Glede na hitro širjenje vetrnih parkov na morju se je treba dogovoriti o standardih gradnje, varnosti, obremenjenosti s hrupom in onesnaženosti, ki jo povzročajo te naprave;

62. pozdravlja dejstvo, da se je začela priprava načrtov za omrežje v Severnem morju, ki bo ogromno energetska omrežje, s katerim bo mogoče v celoti izkoristiti potencial obnovljivih

virov energije. V ta namen je nujno sodelovanje držav članic, regij in zasebnih partnerjev. Z nujnim nadaljnjim razvojem v „pametna omrežja“ bi lahko to območje zaradi velike razpoložljivosti obnovljivih virov energije postalo pilotna regija za „emobilnost“.

Raziskave

63. poziva k večjemu spodbujanju morskih in pomorskih raziskav v 8. okvirnem programu za raziskave ter njihovemu povezovanju, saj so znanstvena dognanja o ekosistemu Severnega morja in njegovem stanju, posledicah podnebnih sprememb in vzajemnih učinkih oblik izkoriščanja tega območja, ki medsebojno tekmujejo, podlaga za vsa navedena področja ukrepanja;

64. predlaga, da se za to regijo pripravi posebna raziskovalna pobuda, ki bo zajemala več tematskih področij in katere cilj bo povezati znanje o območju Severno morje – Rokavski preliv iz vseh panog. Pri tem bi bilo treba uporabiti izkušnje, pridobljene s programom za Baltsko morje BONUS 169.

Kultura

65. opozarja, da sta življenje in delo ob morju in na morju porodila dolgo kulturno tradicijo, spomine in pripovedi. Pridobivanje zemljišč, ladjedelništvo in pomorski promet so močno sooblikovali zavest in identiteto ljudi, ki živijo ob Severnem morju in Rokavskem prelivu. Ožvitev in razvoj teh tradicij kot skupne identitete je ena od konkurenčnih prednosti za povečanje prepoznavnosti tega območja;

66. zato poziva k spodbujanju sodelovanja med muzeji in kulturnimi ustanovami, ki se ukvarjajo z omenjenimi tradicijami (npr. North Sea Maritime Museum Network – mreža muzejev za pomorstvo na Severnem morju). Za boljše razumevanje skupne (pa tudi ločene) zgodovine tega območja bi bila koristna tudi skupna knjiga o zgodovini;

67. poudarja pomen ustvarjalnega in kulturnega gospodarstva v mnogih regijah ob Severnem morju in Rokavskem prelivu ter je prepričan, da bo ta gospodarska panoga za rast in zaposlovanje na tem območju v prihodnje še pomembnejša, predvsem s programi kulturnih in akademskih izmenjav in povezovanjem kulture s trajnostnim turizmom na celotnem območju.

Povezave z drugimi politikami EU

68. opozarja, da so navedene glavne točke in teme strategije za območje Severno morje – Rokavski preliv tesno povezane s cilji in smernicami strategije Evropa 2020; meni, da je to odličen pogoj za medsebojno bogatenje strateške usmerjenosti na ravni celotne Unije ter intenzivnega čezmejnega in čeznacionalnega sodelovanja v makroregiji, ki zajema države, ki ležijo ob Severnem morju in Rokavskem prelivu;

69. meni, da bi makroregionalna strategija držav ob Severnem morju in Rokavskem prelivu konkretno in trajnostno prispevala k uresničevanju prihodnjih nalog, določenih predvsem v naslednjih vodilnih pobudah: Unija inovacij, Evropa, gospodarna z viri, Industrijska politika za dobo globalizacije in Nova znanja in spretnosti;

70. poudarja svoje stališče, da sodelovanje nacionalnih, regionalnih in lokalnih partnerjev na jasno določenih tematskih področjih v okviru makroregije pomeni veliko dodano vrednost pri izvajanju krovne strategije EU, saj omogoča, da se na makroregionalni ravni opredelijo ustrezni akterji, viri pa se usmerjeno mobilizirajo in dodeljujejo;

71. poudarja, da je sodelovanje akterjev v okviru makroregije posebno pomembno za učinkovito in uspešno izvajanje strategije Evropa 2020 na lokalni ravni in za to, da bodo državljani to strategijo konkretno občutili v regionalnem in lokalnem življenju;

72. poudarja, da med Severnim in Baltskim morjem obstaja veliko gospodarskih in političnih vezi. Območji se zlasti glede morskega gospodarstva, morskega okolja, podnebnih sprememb in energetske politike srečujeta s podobnimi izzivi. Zato potekajo prizadevanja za vzpostavitev tesnega sodelovanja med območjema Baltskega in Severnega morja. Prav tako bi bilo treba razmisliti, kako bi bilo možno prenesti najboljše prakse iz strategije Baltskega morja v strategijo Severnega morja;

73. predlaga, da se preveri, ali in kako je mogoče cilje in področja ukrepanja kohezijske politike v prihodnje povezati s ključnimi prednostnimi nalogami, dogovorjenimi v makroregionalnih strategijah, na primer z namensko dodelitvijo finančnih sredstev iz strukturnih skladov za te strategije;

74. ugotavlja, da so za območje Severno morje – Rokavski preliv že na voljo programi EU za čezmejno, čeznacionalno in medregionalno sodelovanje, ki tega spodbujajo in prispevajo k večji koheziji med regijami. Predvsem je treba omeniti programa INTERREG IV B za Severno morje in Atlantski lok, ki bi ju lahko bolj in prožnejše povezali ali ju dolgoročno združili ter ju preoblikovali v pomemben instrument razvoja in izvajanja strategije za to območje;

75. poziva lokalne in regionalne oblasti na območju Severno morje – Rokavski preliv, da te instrumente za podporo medregionalnega sodelovanja že zdaj bolj uporabljajo pri pripravi in razvoju makroregionalne strategije;

76. se znova zavzema za to, da bi kohezijska politika za obdobje od leta 2014 naprej še okrepila regionalno sodelovanje in da bi bilo zanj namenjenih več sredstev, vendar pa se to ne sme zgoditi v škodo ciljev 1 in 2 kohezijske politike.

Upravljanje

77. se seznanja s stališčem Evropske komisije, da trenutno glede razvoja makroregionalnih strategij velja trikratni „ne“:

nobenih novih predpisov, nobenih novih institucij in nobenih dodatnih sredstev;

78. vendar meni, da bi morali upoštevati tudi trikratno pritrditev:

— skupaj dogovorjena uporaba in nadzor veljavnih predpisov v makroregiji;

— vzpostavitev platforme, mreže ali teritorialnih grozdov regionalnih in lokalnih oblasti ter držav članic ob vključevanju zainteresiranih strani, za katere bi bili odgovorni organi Unije, in

— usklajena uporaba razpoložljivih finančnih virov Unije pri pripravi in izvajanju makroregionalnih strategij;

79. meni, da je za izvajanje makroregionalnih strategij vsekakor treba razviti in uporabljati nove oblike upravljanja (mreže, platforme), ki bi bile usmerjene v skupno ukrepanje in konkretne cilje. Lahko bi spodbudile in pospešile politične procese, ne da bi postavile pod vprašaj pristojnosti in suverenosti. Smiselna bi bila struktura sodelovanja na več ravneh, ki bi združevala različne ravni upravljanja, pristojnosti, vire in zmogljivosti;

80. želi spomniti, da je bilo na mednarodnih konferencah o zaščiti Severnega morja v obdobju od leta 1984 do leta 2006 opravljeno pionirsko delo v zvezi s sporazumi za boljšo zaščito tega območja. Konvencija o varstvu morskega okolja severovzhodnega Atlantika, vključno s Severnim morjem (konvencija OSPAR), ki je stopila v veljavo leta 1998, je ustvarila zavezujoč okvir za mednarodne dogovore na tem območju;

81. poudarja, da je komisija za Severno morje (NSC), ki je ena od geografskih komisij Konference obrobni obmorskih regij (CPMR), pomemben partner, ki se zavzema za tesnejše sodelovanje na tem območju, in je že oblikovala zamisli za strategijo Severnega morja – Rokavskega preliva. Medregionalna skupina Severno morje – Rokavski preliv, ki deluje v Odboru regij, in komisija za Severno morje že nekaj časa tesno sodelujeta pri tem vprašanju. Tudi druge mreže lokalnih in regionalnih organizacij iz tega območja bi morale imeti možnost prispevati k temu delu;

82. poudarja, da ima skupščina regij Arc Manche pomembno vlogo za območje Rokavskega preliva; skupščina se izrecno zavzema za vključitev Rokavskega preliva v makroregionalno strategijo skupaj s Severnim morjem;

83. izraža prepričanje, da je sodelovanje s tem in drugimi dejavnimi združenji (kot je forum za Waddenovo morje) ter nevladnimi organizacijami pomemben steber razvoja in uspeha makroregionalnih strategij;

84. pričakuje, da se lahko ustvari boljša sinergija med finančnimi sredstvi, ki so na voljo na ravni Skupnosti, dokler ne bodo makroregionalnim strategijam dodeljena lastna sredstva. Zaradi raznolikosti tem, ki jih zajemajo te strategije, pa je treba pridobiti različna razpoložljiva sredstva Skupnosti, ne le iz strukturnih skladov, temveč tudi iz okvirnega programa za konkurenčnost in inovativnost (CIP), na področju prometa iz programov TEN-V in programa Marco Polo, iz okvirnega programa za raziskave in razvoj ipd.;

85. meni, da je cilj politike za makroregije skupno ukrepanje, ki pa je omejeno s prostorskega, vsebinskega in časovnega vidika. Zato bi bilo treba pripraviti akcijski načrt Severno morje – Rokavski preliv 2020.

III. SKLEPNE UGOTOVITVE

86. poziva države članice EU, naj na evropski ravni podprejo nadaljnje korake za razvoj makroregionalne strategije za območje Severno morje – Rokavski preliv;

87. meni, da je treba zaradi perečih problemov in izzivov zdaj začeti pripravljati evropsko strategijo za to območje. Evropski svet poziva, naj Komisiji določi to nalogo, Evropski parlament pa prosi za tesno sodelovanje;

88. se zavzema za to, da kohezijska politika za obdobje po letu 2013 na področju teritorialnega sodelovanja (čezmejno, čeznacionalno in medregionalno sodelovanje) v čim večji meri upošteva makroregionalne strategije, ter za to, da bi bila makroregionalna strategija sprejeta še pred letom 2013, da bi regionalni operativni programi v prihodnjem programskem obdobju lahko v okviru svojih možnosti prispevali k njenemu konkretnemu izvajanju;

89. poudarja, da strategija za območje Severno morje – Rokavski preliv temelji na uporabi načela subsidiarnosti. Obrav-

navala bo tematska vprašanja in probleme, ki jih ni mogoče rešiti zgolj na lokalni, regionalni in nacionalni ravni;

90. poudarja, da je treba pri pripravi te strategije organizirati široko javno posvetovanje, ki bi moralo potekati v tesnem sodelovanju z Odborom regij kot predstavnikom regionalnih in lokalnih oblasti, predvsem pa s komisijo za Severno morje, skupščino Arc Manche in drugimi pomembnimi akterji. K sodelovanju bi bilo treba pritegniti tudi Norveško in Islandijo, ki sta članici EGP;

91. poziva Evropsko komisijo, naj že pred letom 2013 zagotovi sredstva za tehnično pomoč pri pripravi makroregionalnih strategij, ki bodo tako lahko vključene v prihodnjo finančno perspektivo Evropske unije;

92. Evropski komisiji predlaga, naj tudi v okviru programov spodbujanja teritorialnega sodelovanja, kot je npr. INTERREG IV B in drugih programov, kot je ESPON, spodbuja pripravo makroregionalne strategije za območje Severno morje – Rokavski preliv do leta 2013. Tako bo jasno, katere evropske direktive in konvencije se že uporabljajo za to območje;

93. pozdravlja dejstvo, da je Evropska komisija v delovnem programu predvidela sporočilo o izvajanju celostne pomorske politike v „širšem Severnem morju“;

94. meni, da bi morala Evropska komisija v zeleni knjigi podrobneje preučiti in določiti vlogo ter funkcijo makroregij, k čemur jo je Odbor regij že pozval v resoluciji o zakonodajnem in delovnem programu Evropske komisije za leto 2010;

95. pooblašča predsednika Odbora, da to mnenje na lastno pobudo pošlje Evropski komisiji, Evropskemu parlamentu, sedanjemu predsedstvu Sveta EU in drugima dvema državama, ki bosta predsedovali EU v letih 2010 in 2011.

V Bruslju, 5. oktobra 2010

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Evropski program za digitalne tehnologije

(2011/C 15/07)

ODBOR REGIJ

- pozdravlja Evropski program za digitalne tehnologije, ki je ena od sedmih vodilnih pobud strategije Evropa 2020. Splošni cilj programa za digitalne tehnologije je ustvariti trajnostne gospodarske in družbene koristi iz enotnega digitalnega trga na podlagi hitrih in ultrahitrih povezljivih aplikacij. Izvajanje programa za digitalne tehnologije je odvisno od prave mere ambicioznosti in zavezanosti, ki bosta Evropi omogočila postavitve novega gospodarskega modela, ki bo temeljil na znanju, nizkookoličnem gospodarstvu in visoki stopnji zaposlenosti;
- ugotavlja, da so priporočila v programu za digitalne tehnologije namenjena predvsem lokalnim in regionalnim oblastem, ki so lahko ključni spodbujevalci njegovega izvajanja. Prednostne naloge Evropskega programa za digitalne tehnologije na lokalni in regionalni ravni so predpogoj za kakovost življenja ter družbeno-gospodarske dejavnosti državljanov in bodo spodbujale učinkovitejše in posameznikom prilagojene javne storitve ter lokalna podjetja;
- poudarja, da je digitalni enotni trg steber Evropskega programa za digitalne tehnologije, ki bo omogočil ustvarjanje rasti, uspešnosti in dinamičnosti vseevropskega trga za ustvarjanje in razširjanje zakonitih digitalnih vsebin in spletnih storitev, kakor tudi ponudil potrošnikom preprost, varen in prilagodljiv dostop do digitalnih vsebin in storitvenih trgov;
- pozdravlja pobudo Komisije, da poenostavi prenos in upravljanje avtorskih pravic ter čezmejno izdajanje licenc, in sicer z izboljšanjem vodenja, preglednosti in vseevropskega licenciranja za spletno upravljanje s pravicami ter uvedbo pravnega okvira, ki bo v Evropi olajšal digitalizacijo in širjenje kulturnih del;
- poudarja, da bo treba ob gradnji internetne infrastrukture in razvijanju storitev, ki jih bo omogočala ta infrastruktura, nujno poskrbeti za upoštevanje varnostnih zahtev na vseh ravneh, da se zagotovi čim višja stopnja zasebnosti in varstvo osebnih podatkov. V zvezi s tem je pomembno, da se preprečita vsakršen nepooblaščen dostop do osebnih informacij in oblikovanje profilov.

Poročevalec:	Markku Markkula (FI/EPP), član mestnega sveta Espooja
Referenčni dokument:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Evropska digitalna agenda COM(2010) 245 konč.

I. UVOD

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja Evropski program za digitalne tehnologije, ki je ena od sedmih vodilnih pobud strategije Evropa 2020. Splošni cilj programa za digitalne tehnologije je ustvariti trajnostne gospodarske in družbene koristi iz enotnega digitalnega trga na podlagi hitrih in ultrahitrih povezljivih aplikacij. Izvajanje programa za digitalne tehnologije je odvisno od prave mere ambicioznosti in zavezanosti, ki bosta Evropi omogočila postavitev novega gospodarskega modela, ki bo temeljil na znanju, nizkoogljicnem gospodarstvu in visoki stopnji zaposlenosti;

2. ugotavlja, da so priporočila v programu za digitalne tehnologije namenjena predvsem lokalnim in regionalnim oblastem, ki so lahko ključni spodbujevalci njegovega izvajanja. Prednostne naloge Evropskega programa za digitalne tehnologije na lokalni in regionalni ravni so predpogoj za kakovost življenja ter družbeno-gospodarske dejavnosti državljanov in bodo spodbujale učinkovitejše in posameznikom prilagojene javne storitve ter lokalna podjetja;

3. poudarja, da so izmed akterjev v javnem sektorju lokalne in regionalne oblasti najbližje navadnim ljudem in pristojne za storitve, ki najpomembneje vplivajo na blaginjo državljanov. Lokalne in regionalne oblasti morajo nujno razviti sposobnosti, da uporabijo nove tehnološke možnosti, zlasti ob upoštevanju gospodarske krize, spreminjajoče se demografske strukture in potreb ljudi. Lokalne in regionalne oblasti, z njimi povezane poslovne dejavnosti in tretji sektor imajo lahko z združenimi močmi najboljše možnosti za izkoriščanje inovacij. Ključnega pomena je učinkovitost prenosa znanja, ki ga ustvarjajo univerze in raziskovalna središča, na lokalno in regionalno raven;

4. opozarja, da sam že od nekdaj poziva k naložbam v IKT, ki bodo zagotovile rast in razvoj novih podjetij, in meni, da lahko samo učinkovita uporaba IKT pospeši inovacije, ki prispevajo k odzivu na glavne družbenogospodarske izzive v Evropi;

5. priznava, da spletne upravne storitve doslej v preveč primerih niso ponujale ničesar drugega kot zgolj prenos papirne birokracije na splet. EU in države članice morajo v tesnem sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi prevzeti

pobudo in biti na čelu prizadevanj na evropski in nacionalni ravni za temeljitejše preoblikovanje upravnih postopkov in struktur z uporabo IKT, ki bo izboljšala pomen, kakovost in produktivnost dela javnih oblasti ter njihovo učinkovitost in zmanjšala upravna bremena za širšo javnost in podjetja;

6. meni, da v sporočilu predstavljeni ukrepi v sedanji obliki ne sprožajo kakršnih koli pomislekov glede svoje skladnosti bodisi z načelom subsidiarnosti ali z načelom sorazmernosti; ob tem pa poudarja, da bi bilo treba regionalne in lokalne oblasti sistematično vključevati v zasnovno, izvajanje in upravljanje ukrepov za uresničevanje Evropskega programa za digitalne tehnologije (zlasti na področjih, kot so interoperabilnost in standardi, hitri in ultrahitri internetni dostop, izboljšanje digitalne pismenosti, sposobnosti, vključevanje in koristi za družbo EU, ki jih omogoča IKT, na primer v zvezi s storitvami e-uprave, podnebnimi spremembami in inteligentnimi prometnimi sistemi).

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

Učinkovito uvajanje je ključnega pomena

7. pozdravlja cilj Evropskega programa za digitalne tehnologije, da Evropa postane motor pametne, trajnostne in vključujoče rasti na svetovnem prizorišču;

8. opozarja na sklepe Sveta o Evropskem programu za digitalne tehnologije (seja Sveta za promet, telekomunikacije in energijo z dne 31. maja 2010) ⁽¹⁾, v katerih je med drugim navedeno naslednje:

— Evropa bi morala podpirati digitalno gospodarstvo, da uporabi njegovo spodbujevalno in medsektorsko sposobnost za povečanje produktivnosti in konkurenčnosti drugih sektorjev, ter da izkoristi IKT za boljši odziv na svetovne izzive, kot sta preoblikovanje v nizkoogljicno gospodarstvo, ki ravna gospodarno s svojimi viri, ter ustvarjanje več in boljših delovnih mest,

⁽¹⁾ Sklepi Sveta o Evropskem programu za digitalne tehnologije (seja Sveta za promet, telekomunikacije in energijo z dne 31. maja 2010); http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/trans/114710.pdf.

— Evropski program za digitalne tehnologije ima ključno vlogo v strategiji Evropa 2020 in bi moral biti usklajen z drugimi sestavinami te strategije in drugimi načrtovanimi vodilnimi pobudami, kot sta Unija inovacij in Industrijska politika za dobo globalizacije,

— konkurenčni položaj Evrope v tem pomembnem sektorju je treba izboljšati z okrepitevijo prizadevanj, ki se vlagajo v raziskave in razvoj ter inovacije IKT, in s spodbujanjem trikotnika znanja,

— Komisija in države članice so pozvane, da poiščejo načine za izboljšanje horizontalne usklajenosti med ustreznimi institucijami tako na ravni EU kot na nacionalni ravni, s čimer bodo izboljšale izvajanje Evropskega programa za digitalne tehnologije;

9. se sklicuje na Resolucijo Evropskega parlamenta z dne 5. maja 2010 o novi digitalni agendi za Evropo, ki pravi, da bo Evropa ugodnosti te digitalne revolucije lahko izkoristila zgolj, če bodo vanjo vključeni vsi državljani EU, ki bodo imeli moč, da v novi digitalni družbi polno sodelujejo in če bo človek v središču političnega delovanja, saj digitalne revolucije ne moremo več obravnavati kot evolucijo industrijske preteklosti, ampak prej kot proces temeljite preobrazbe (2);

10. se zaveda, da je informacijska družba izjemen pospeševalec gospodarskega in družbenega napredka. Na potrebo po prehodu iz informacijske družbe v okolju prijazno družbo znanja lahko gledamo celo kot na neke vrste spremembo paradigme. Pomen Evropskega programa za digitalne tehnologije je mogoče ponazoriti z dejstvom, da je uspešno izvajanje te vodilne pobude predpogoj za uspeh drugih vodilnih pobud v okviru strategije Evropa 2020;

11. priznava, da je kakovost družbe v veliki meri odvisna od njene zmožnosti, da zagotavlja resnično učenje in sodelovanje ter da proizvaja novo vizionarsko znanje. V tem primeru naša družba nalaga povsem nove zahteve v zvezi z delovnimi metodami, delovno kulturo, veljavnostjo informacij, medijsko pismenostjo itd.;

12. ugotavlja, da digitalizacija in globalizacija izjemno hitro spreminjata poslovne procese. Študije OECD kažejo, da imajo IKT daljnosežne vplive na gospodarske rezultate in uspeh posa-

meznih podjetij, zlasti v kombinaciji z naložbami v pridobivanje novih znanj, organizacijskimi spremembami, inovacijami in ustanavljanjem novih podjetij (3);

13. poudarja, da izvajanje Evropskega programa za digitalne tehnologije ne moremo ločiti od razvoja vseživljenjskega učenja in človeškega kapitala ter od ukrepov, potrebnih za njuno spodbujanje. Ključ do uspeha leži v tem, kako dobro in v kakšnem obsegu po celotni EU je mogoče spodbujati delovne skupnosti in splošno javnost k dejavnemu sodelovanju pri ustvarjanju znatno bolj inovativne in produktivne Evrope. Za popoln uspeh je potrebna močna politična zavezanost na vseh ravneh (EU, države članice, lokalne in regionalne oblasti), ki bo podprla inovativne lokalne dejavnosti, podjetništvo, podjetja, ki iščejo možnosti za rast, in zlasti inovativne javne, podjetniške in partnerske pobude tretjega sektorja;

14. poudarja, da sta sposobnost pospeševanja inovacijskih procesov in sposobnost hitrega uvajanja ključna dejavnika uspeha v mrežno povezanih družbah. To zahteva obsežnejšo primerjalno analizo in sodelovanje med regijami in mesti, da se bodo lahko z inovativnimi rešitvami spoprijeli z izzivi in uporabo najboljših praks prilagodili lokalnim okoliščinam in kulturam;

15. poudarja, da bi morale biti odprtost, možnost ponovne uporabe in tehnološka nevtralnost glavne smernice pri razvoju javnih storitev.

Izkoriščanje potenciala Evrope v celoti

16. poudarja, da bi morala Evropa v celoti izkoristiti svoj potencial za razvoj storitev na področju IKT v javnem in zasebnem sektorju, da bi IKT tako bile sredstvo za izboljšanje storitev, ki jih zagotavljajo lokalne in regionalne oblasti na področjih, kot so zdravstveno varstvo, izobraževanje, javni red, varnost in socialne storitve. Javno-zasebna partnerstva z udeležbo lokalnih in regionalnih oblasti, ki jih spodbuja EU, in MSP, ki se ukvarjajo z razvojem IKT na področju javnih storitev, so lahko odlična podlaga za razvoj lokalnih sposobnosti in znanja v vsej EU (4);

17. vnovič opozarja, da digitalni enotni trg ponuja ogromno priložnosti za evropske državljane, ne samo v njihovi vlogi strank, ampak tudi v vlogi podjetnikov in strokovnjakov v ustvarjalnih dejavnostih in drugih panogah;

(2) Resolucija Evropskega parlamenta z dne 5. maja 2010 o novi digitalni agendi za Evropo: 2015.eu; <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0133+0+DOC+XML+V0//SL>.

(3) OECD, *The Economic Impact of ICT Measurement, Evidence and Implications*.

(4) CdR 156/2009 fin

18. opozarja na dejstvo, da izvajanje Evropskega programa za digitalne tehnologije zahteva veliko spremembo miselnega vzorca na evropski ravni: pripravljenost za horizontalen in večdisciplinaren način dela, ki premošča tradicionalne omejitve, odpravlja ozkosrčno razmišljanje in preoblikuje miselnost v smeri sodelovanja. Zaželenega učinka ni mogoče doseči z običajnimi razvojnimi projekti. Eden od načinov za doseganje potrebnih sprememb se ponuja v obliki velikih inovativnih projektov, ki temeljijo na vrhunskem evropskem strokovnem znanju z vključitvijo vseh zainteresiranih akterjev. Posebno pozornost je treba nameniti razširjanju in prenosu projektnih rezultatov na lokalni ravni;

19. poudarja dejstvo, da Evropa potrebuje več v uporabnika usmerjenih raziskav in inovacij za potrebe vsakdanjega življenja. Živi laboratoriji kot platforma za sodelovanje med univerzami in gospodarstvom so vseevropski koncept, ki ga je treba še naprej razvijati z vključevanjem končnih uporabnikov. Dobro delujoči storitveni procesi omogočajo uporabnikom, da aktivno sodelujejo v raziskavah in inovacijah, in spodbujajo vse akterje, da se vključijo v proces nenehnega učenja. To lahko ima močan pozitiven vpliv pri prenovi storitvenih procesov na lokalni ravni in krepitvi regionalnega sodelovanja. Izvajanje digitalne agende bi moralo biti povezano s spodbudami za lokalne in regionalne oblasti ter univerze, da sodelujejo pri razvoju nujnih živih laboratorijev;

20. poudarja, da visokokakovostni širokopasovni dostop po zmernih cenah lahko poveča kakovost življenja državljanov in kakovost storitev, ki jih zagotavljajo lokalne in regionalne oblasti, hkrati pa mikro-, malim in srednjim podjetjem pomaga pri ponujanju izdelkov v prodajo. Predvidevamo lahko, da bodo imele od večjega in hitrejšega dostopa do širokopasovnih storitev veliko korist predvsem regije in skupnosti, ki so oddaljene od središč, zlasti najbolj obrobne ⁽⁵⁾;

21. poziva mesta in regije, naj sodelujejo pri doseganju kritične mase, ki je potrebna za nove inovativne rešitve. EU in države članice bi morale ustvariti ugodne pogoje za nove vrste predkomercialnega naročanja, s čimer bi povečale pripravljenost javnega sektorja za uvajanje tako postopnih kot korenitih inovacij. Energetska učinkovitost in inteligentni promet sta primera področij, na katerih so potrebne nove korenite spremembe v podporo lokalnim aplikacijam;

22. poudarja, da sta upravljanje pozidanega okolja in načrtovanje mest sektorja z velikim vplivom na lokalno gospodarstvo, kakor tudi na kakovost življenjskega okolja. Novosti na področju upravljanja informacij lahko ključno prispevajo k

vzpostavljanju novega ambicioznega podnebnega režima, ki je bil zastavljen kot cilj. Informacijsko modeliranje zgradb (*Building Information Modelling*) se aktivno uporablja pri upravljanju objektov kot digitalna predstavitev fizičnih in funkcionalnih lastnosti določenega objekta. Koncepte informacijskega modeliranja zgradb bi bilo treba razširiti na regionalno in mestno načrtovanje. Tako bi lahko služilo kot vir skupnega znanja za določeno območje in zanesljiva podlaga za analizo življenjskega cikla, uporabniško voden razvoj poslovnih procesov in odločanje, ki ustvarja novo vrednost.

Dinamičen digitalni enotni trg

23. poudarja, da je digitalni enotni trg steber Evropskega programa za digitalne tehnologije, ki bo omogočil ustvarjanje rasti, uspešnosti in dinamičnosti vseevropskega trga za ustvarjanje in razširjanje zakonitih digitalnih vsebin in spletnih storitev, kakor tudi ponudil potrošnikom preprost, varen in prilagodljiv dostop do digitalnih vsebin in storitvenih trgov;

24. poudarja, da odprte dostopa do informacij javnega sektorja prinaša koristi družbi kot celoti. Razvoj novih praks z uporabo povezanih odprtih podatkov je korak naprej k storitvenim procesom, usmerjenim v uporabnika.. Druge koristi se lahko pokažejo v obliki inovativnih storitev, novih poslovnih modelov in večje učinkovitosti javnega sektorja, zaradi česar Obor pozdravlja revizijo Direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja;

25. pozdravlja ustanovitev Europeane, evropske spletne knjižnice, muzeja in arhiva, katere namen je zagotoviti dostop do evropske kulturne in znanstvene dediščine na internetu za vse ⁽⁶⁾. Dostopnost evropske kulturne dediščine je eden od ključnih instrumentov pri spodbujanju razumevanja kulturne raznolikosti, povezovanju in združevanju ljudi v večjezični, večkulturni Evropi ter povečevanju gospodarskega potenciala na področjih, kot sta turizem in učenje;

26. opozarja na dejstvo, da je pomanjkanje skupnih evropskih standardov za elektronska sporočila za e-trgovino, zlasti izdajanje računov, ena največjih tehničnih ovir pri uresničevanju delujočega digitalnega enotnega trga;

27. podpira predlog, da se opravi pregled direktive o e-podpisu in zagotovi pravni okvir za čezmejno priznavanje in povezljivost varnih sistemov za elektronsko preverjanje verodostojnosti;

⁽⁵⁾ CdR 252/2005 fin

⁽⁶⁾ COM(2009) 440 konč.

28. pozdravlja pobudo Komisije, da poenostavi prenos in upravljanje avtorskih pravic ter čezmejno izdajanje licenc, in sicer z izboljšanjem vodenja, preglednosti in vseevropskega licenciranja za spletno upravljanje s pravicami ter uvedbo pravnega okvira, ki bo v Evropi olajšal digitalizacijo in širjenje kulturnih del;

29. poudarja potrebo po ravnovesju med pravicami uporabnikov in pravicami intelektualne lastnine. Ukrepi za zaščito pravic intelektualne lastnine ne bi smeli omejevati pravic uporabnikov do proste uporabe digitalnih vsebin, kakršne imajo pri uporabi vsebine v analogni obliki. Omejene ne bi smele biti niti pravice državljanov do dostopanja do spletnih vsebin ali izražanja mnenja s filtriranjem vsebin ali zavračanjem dostopa do omrežja v interesu zaščite pravic intelektualne lastnine.

Interoperabilnost in standardi

30. pozdravlja predlog, da se reformirajo pravila o izvajanju standardov IKT v Evropi in tako omogoči uporaba nekaterih standardov forumov in konzorcijev IKT, ter upa, da bo Komisija pripravila delovno opredelitev standardov, ne glede na to, ali bodo ti imenovani odprti standardi ali odprte specifikacije;

31. se strinja, da bi morale države članice izpolniti zaveze v zvezi z interoperabilnostjo in standardi, določene v ministrskih deklaracijah iz Malmöja in Granade, zlasti glede odprtih standardov in specifikacij;

32. poudarja, da bi se morale lokalne in regionalne oblasti vključiti v široko in aktivno sodelovanje za izboljšanje interoperabilnosti javnih uprav in povečanje učinkovitosti izvajanja javnih storitev (?).

Zaupanje in varnost

33. poudarja, da nove platforme, ki temeljijo na sodelovanju, in interaktivna omrežja, ki ponujajo soustvarjanje (WEB 2.0 in nadaljnje različice), v katerih uporabniki postajajo aktivni udeleženci ter proizvajalci in potrošniki v enem, odpirajo enkratno priložnost za razvoj ustvarjalnosti evropskih državljanov. V zvezi s tem je nujno treba ustvariti okolje ter kulturo odprtosti in zaupanja, ki spodbuja ta razvoj;

34. poudarja, da bo treba ob gradnji internetne infrastrukture in razvijanju storitev, ki jih bo omogočala ta infrastruktura, nujno poskrbeti za upoštevanje varnostnih zahtev na vseh ravneh, da se zagotovi čim višja stopnja zasebnosti in varstvo osebnih podatkov. V zvezi s tem je pomembno, da se preprečita

vsakršen nepooblaščen dostop do osebnih informacij in oblikovanje profilov (?);

35. poziva k obsežnemu usposabljanju za vse zaposlene, še posebej na tehničnem področju (npr. omrežja, sistemi, varnost, zasebnost itd.), za osebe, neposredno vpletene v varnostne postopke, ki zahtevajo različne metodologije, ter osebe, ki na splošno ali posredno sodeluje pri inovacijskih in modernizacijskih procesih (npr. pri tečajih digitalne pismenosti za potrošnike) pri vprašanjih, povezanih z zaupanjem in varnostjo;

36. odločno poudarja odgovornost ustvarjalcev vsebin in dejstvo, da se je treba proti nezakoniti vsebini in škodljivemu vedenju bojevati brez omejevanja prostega pretoka informacij (filtriranje vsebin, ki ga uporablja več držav članic, preprečuje dostop tudi do vsebin, pri katerih to ni bilo načrtovano, in običajno ni pregleden in odgovoren proces) Najti je treba načine, da se zaščitijo zlasti ranljivi uporabniki. Podobno je treba najti načine za nadzor škodljivih vsebin in za njihovo odstranitev z interneta že pri njihovem viru.

Hiter in izjemno hiter internetni dostop

37. vnovič poudarja ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri zagotavljanju cenovno ugodnega dostopa do širokopasovnih povezav na primer na področjih, kjer samo tržni mehanizmi ne zadoščajo, vodenju pilotnih projektov pri odpravljanju širokopasovne vrzeli in pri razvijanju novega pristopa, ki bo javne spletne storitve usmeril k državljanom (?);

38. predlaga, da bi morali financiranje in drugi podporni ukrepi dajati prednost vzpostavljanju širokopasovnih omrežij z odprtim dostopom, ki temeljijo na horizontalno zgrajeni omrežni arhitekturi in poslovnem modelu, ki ločuje fizični dostop do omrežja od zagotavljanja storitev. Obstoječa omrežja, zasnovana na optičnih vlaknih, bi morala biti odprta za konkurenco;

39. ponovno poudarja, da je treba učinkovito infrastrukturo informativne družbe zagotoviti za vse prebivalstvo, ne glede na to, kje ljudje živijo. Hitre in operativno zanesljive komunikacijske povezave, ki jih dopolnjujejo učinkovite brezžične mobilne storitve, imajo ključno vlogo pri spodbujanju regionalne konkurenčnosti, dostopnosti in enakosti ljudi;

40. poudarja pomen zagotavljanja razpoložljivosti radijskega spektra za brezžične širokopasovne storitve na oddaljenih in redko poseljenih območjih in pozdravlja zavezanost Komisije, da usklajuje tehnične in ureditvene pogoje, ki se nanašajo na uporabo spektra, ter uskladi pasove radijskega spektra in tako ustvari ekonomije obsega na trgih opreme, s čimer bo potrošnikom omogočena uporaba enake opreme in izkoriščanje enakih storitev po vsej EU.

(?) CdR 10/2009 fin

(?) CdR 247/2009 fin

(?) CdR 5/2008 fin

Izboljšanje digitalne pismenosti, sposobnosti in vključevanja

41. se zaveda, da je v teku preoblikovanje izobraževalnega sistema, ki ga je treba spremeniti, v nekaterih primerih tudi korenito. Naloga izobraževanja ni več zagotavljati ogromno količino informacij. Namesto tega je bistvo izobraževanja učiti, kako se učiti, tj. pomagati ljudem, da izboljšajo svoje učne sposobnosti in jim tako omogočiti, da sami pridobivajo in obdelujejo informacije. Pri tem ima ključno vlogo digitalna pismenost;

42. poudarja, da je eden glavnih ciljev Evropskega programa za digitalne tehnologije spodbujati dostopnost in uporabnost javnih informacij in e-storitev. Evropski program za digitalne tehnologije bi moral biti spodbujevalec polnega vključevanja IKT v izobraževanje in usposabljanje. Digitalna pismenost, e-znanja in e-sposobnosti zahtevajo posebne dejavnosti in učinkovita učna okolja, ki so na voljo vsem;

43. meni, da ima oblikovanje mehanizmov za izmenjavo e-sposobnosti v Evropi potencial, da vključi in preusposobi številne skupine javnosti, ki jim obstoječe komercialne ali akademske zmogljivosti za pridobivanje e-sposobnosti namenjajo le malo pozornosti. Informacijsko-tehnološko podprte možnosti za fleksibilne ureditve dela in delo na daljavo ponujajo velik potencial za nove načine zaposlovanja za te skupine državljanov. Tovrstne pobude bodo zahtevale oblikovanje javno-zasebnih partnerstev, zlasti ker je treba komercialne storitve in ponudbe za vključevanje v proces učenja posebej prilagoditi potrebam posameznih skupin;

44. poudarja, da bodo morali evropski vodilni regionalni in lokalni akterji pri premagovanju izzivov, ki jih prinaša staranje prebivalstva, uporabiti nove sistemske rešitve, podprte z IKT in poziva k inovativnim konceptom za Evropo, podprtim z IKT, da bi bili sposobni prevzeti vodilno vlogo na področju aktivnega staranja v digitaliziranem svetu;

45. poudarja, da so knjižnice koristno in učinkovito informacijsko sredstvo, ki splošni javnosti zagotavlja celovite informacijske storitve ne glede na družbeni status. Najboljša evropska praksa se odraža v primerih, kadar se knjižnice razvijajo kot digitalna središča, ki ponujajo kulturne in informacijske storitve, in so umeščene v okoljih, ki jih ljudje vsakodnevno obiskujejo, na primer v nakupovalnih središčih. V zvezi s tem vsebine novih storitev in digitalnih medijev ne smejo biti zasnovane samo na podlagi ekonomskih dejavnikov, temveč jih je treba razvijati glede na socialne in kulturne potrebe;

46. poudarja, da je za učinkovito izvajanje treba upoštevati dejstvo, da sektor kulturnih in ustvarjalnih dejavnosti daje vsebine za IKT in tako prispeva k njihovemu nadaljnjemu razvoju. Program za digitalne tehnologije je nujno potreben za odpiranje potenciala teh sektorjev in oblikovanje enotnega in varnega trga za kulturne in ustvarjalne spletne vsebine in storitve. Za boljše izkoriščanje kulturne dediščine Evrope je treba dejavno podpreti njeno digitalizacijo.

Koristi, ki jih družbi EU prinaša IKT

47. priporoča, da se na vrh seznama prednostnih nalog uvrsti razvoj konceptov s podporo IKT in načinov razširjanja ter uvajanja raziskovalno-razvojnih rezultatov v procese vsakdanjega življenja. Dober primer tovrstnih dejavnosti je program za konkurenčnost in inovacije, ki je odlična platforma za spodbujanje uvajanja prihodnjih internetnih aplikacij. Program za konkurenčnost in inovacije bi bilo treba okrepiti z bistvenimi dodatnimi sredstvi za širjenje in izvajanje rezultatov uspešnih projektov na lokalni in regionalni ravni;

48. meni, da je uporaba metod digitalne tehnologije kot sredstev za spodbujanje vključevanja državljanov pomembna. Tako bi bilo treba na primer vzpostaviti digitalno razpravo in delovna okolja na lokalni in regionalni ravni, v okviru katerih bi lahko državljanji sodelovali v razvoju vsakodnevnih storitev, ki so jim blizu;

49. poudarja dejstvo, da ima Evropski program za digitalne tehnologije ogromen potencial, da regije in občine spodbudi k reformi storitvenih in proizvodnih procesov v okviru evropskega sodelovanja. Regije in občine iz vse Evrope bi morale prenoviti svoje strukture, delovne metode in procese na podlagi primerjalne analize in sodelovanja druga z drugo ter z univerzami in podjetji. Poleg tega bi sodelovanje in financiranje na ravni EU omogočilo drznejše delovanje v smislu prevzemanja tveganja. EU mora sprejeti nov usmerjen pristop, ki bo temeljil na dejstvu, da so nekatere lokalne in regionalne oblasti pionirji, aktivni raziskovalci, preizkuševalci in nosilci odločanja, ki razvijajo nove rešitve za prihodnost v korist vseh nas;

50. odločno poudarja pomen prenove storitvenih procesov tako v javnem kot v zasebnem sektorju, da se požanje koristi, ki jih prinaša preoblikovanje procesov, podprto z IKT. Za pospešitev elektronskega izdajanja računov in elektronskega preverjanja identitete so potrebni akterji, ki bodo prevzeli pobudo, sodelovanje in standardizacija.

Raziskave in inovacije

51. poudarja pomen Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT) in priznava, da so njegove tematske prednostne naloge – prihodnja informacijsko-komunikacijska družba, podnebne spremembe in trajnostna energija – ključnega pomena za strategijo Evropa 2020. EIT ima lahko praktične učinke na lokalno in regionalno raven pri razvoju in spodbujanju novih konceptov in novih praks za regionalno in lokalno inovativnost. To od nekaterih lokalnih in regionalnih oblasti zahteva pripravljenost, da se v zadostni meri posvetijo razvoju svojih lastnih regij, da te postanejo mesta preizkušanja dejavnosti EIT in živih laboratorijev, kjer različne skupine državljanov in skupnosti dajejo aktivne, k uporabniku usmerjene prispevke;

52. poudarja, da lahko celo majhne ustanove na lokalni in regionalni ravni ustvarjajo znanje mednarodnega pomena na ozko specializiranih področjih, zlasti če so sestavni del mednarodnih povezav in če sodelujejo s podjetji, ki temeljijo na znanju ⁽¹⁰⁾;

53. spodbuja Komisijo, da nadalje razvija koncept trikotnika znanja in koncept živih laboratorijev, ki povečujeta sinergije med različnimi dejavnostmi, sta izjemno ustrezna pri obravnavi izzivov, ki se pojavljajo v vsakdanjem življenju, ter pri reševanju problemov, pri katerih je regionalna razsežnost samoumevni sestavni del;

54. potrjuje, da so lokalne in regionalne oblasti pripravljene prevzeti čedalje aktivnejšo vlogo pri spodbujanju praktične uporabe rezultatov znanstvene, tehnološke in inovacijske politike, pod pogojem, da se sprejme skupen pristop v okviru vseh programov in projektov EU, po katerem bi morala biti ključni merili za financiranje pregled obstoječega vrhunskega global-

nega znanja na področju projekta in njegova učinkovita uporaba;

55. predlaga, da se izkušnje na področju inovativnosti, ki izhajajo iz neposrednih odnosov med univerzami in industrijo, učinkovito uporabijo, da se tako okrepi potrebna široka baza strokovnjakov po vsej Evropi.

Mednarodni vidiki programa za digitalne tehnologije

56. se strinja, da je treba na podlagi modela, ki vključuje več interesnih skupin, spodbujati internacionalizacijo internetnega upravljanja in svetovno sodelovanje, da se ohrani stabilnost interneta, ter pritrjuje nameri Komisije, da podpre nadaljnje delovanje foruma o upravljanju interneta po letu 2010.

Izvajanje in upravljanje

57. kot predstavnik lokalnih in regionalnih oblasti in telo, ki je v tesnem stiku z najnovejšimi dosežki in dobrimi praksami na področju digitalizacije v Evropi, meni da bi moral imeti skupaj z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter združenji, ki jih zastopajo, proaktivno vlogo v ciklusu upravljanja Evropskega programa za digitalne tehnologije (na primer v skupinah strokovnjakov in pri letnem zboru za digitalne tehnologije). Lokalne in regionalne oblasti ter združenja, ki jih zastopajo, bi morale imeti vidno in pomembno vlogo;

58. opozarja, da je program za digitalne tehnologije ključnega pomena za uspeh drugih vodilnih pobud. Zato je treba obseg sodelovanja, ki medsektorsko zajema različne generalne direktorate in programe, znatno povečati, financiranje za izvajanje programa za digitalne tehnologije pa je treba usmerjati prek obstoječih programov.

V Bruslju, 6. oktobra 2010

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

⁽¹⁰⁾ CdR 247/2009 fin

Mnenje Odbora regij – Boj proti brezdomstvu

(2011/C 15/08)

PRIPOROČILA ODBORA REGIJ

- Brezdomstvo je skrajna oblika revščine in socialne izključenosti, zato mu je treba v strategiji EU za socialno varnost in socialno vključevanje nameniti večjo pozornost. Visoka brezposelnost Evropski uniji ni ravno v čast. Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti 2010 je dobra priložnost za krepitev ozaveščenosti o tem trdovratnem problemu, ki se utegne zaradi gospodarske krize še povečati. Pobude za njegovo odpravo morajo biti seveda zasnovane dolgoročno, za obdobje po letu 2010 in sedanji krizi.

- Odbor poudarja pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri praktičnem in učinkovitem ukrepanju proti brezdomstvu. Te oblasti nosijo dejansko odgovornost, poleg tega pa imajo veliko izkušenj in pogosto učinkovite metode in programe preventivnega delovanja ter hitre in dolgoročne pomoči. Zato je vse bolj potrebna tudi jasnejša razdelitev pristojnosti med različnimi organi in različnimi ravni. Omeniti je treba tudi, da je lahko problematika brezdomstva v nekaterih regijah posameznih držav ali v nekaterih državah še posebno pereča. Zato so – tudi zaradi teritorialne in socialne kohezije – na evropski in nacionalni ravni potrebni mehanizmi za finančno podporo regijam z velikim številom brezdomcev.

Poročevalec: Tore Hult (SE/PES), namestnik župana občine Alingsås, Švedska

I. POLITIČNA PRIPOROČILA ODBORA REGIJ

Ozadje in izhodišča

1. Odbor opozarja, da ekonomske, socialne in teritorialne kohezije – enega od stebrov EU – ne bo mogoče doseči, če bo del prebivalstva EU brez doma in s tem brez možnosti za osebni in poklicni razvoj. Po mnenju Odbora je brezdomstvo med otroki in mladimi še posebej zaskrbljujoče.

2. Brezdomstvo je skrajna oblika revščine in socialne izključenosti, zato mu je treba v strategiji EU za socialno varnost in socialno vključevanje nameniti večjo pozornost. Visoka brezposelnost Evropski uniji ni ravno v čast. Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti 2010 je dobra priložnost za krepitev ozaveščenosti o tem trdovratnem problemu, ki se utegne zaradi gospodarske krize še povečati. Pobude za njegovo odpravo morajo biti seveda zasnovane dolgoročno, za obdobje po letu 2010 in sedanji krizi.

3. Izhajati je treba iz dejstva, da je brezdomstvo skupen problem držav članic EU. Prizadene lahko vsakega, ne glede na izobrazbo, kulturno pripadnost ali prejšnji ekonomski položaj, in se pojavlja v vseh državah članicah Unije. Zato so potrebni skupni ukrepi za preprečevanje ali zmanjševanje obsega brezdomstva.

4. Brezdomstvo je povezano z velikimi osebnimi tragedijami, družbi pa povzroča ogromne stroške. Če bi zmanjšali število brezdomcev, bi finančno razbremenili družbo in povečali število državljanov, ki so vključeni v družbeno življenje, kar bi prispevalo k razvoju Evrope.

5. Odbor poudarja, da brezdomstvo povzroči splet okoliščin in zato ni pojav, do katerega pride iz izključno osebnih razlogov.

6. Po mnenju Odbora je treba vzroke za brezdomstvo iskati v sočasnem pojavu različnih dejavnikov, med drugim pomanjkanju stanovanj po dostopnih cenah, nizkih plačah, odvisnosti od alkohola ali drog in nezadostni obravnavi tega problema v družbi, psihičnih težavah in boleznih, nasilju v družini, brezposelnosti, zapletenih medosebnih odnosih, odpustu iz zapora in ponovnem vključevanju v družbo ter spremembah in zmanjšanju socialne podpore. Posebno pomemben dejavnik je stališče lastnikov nepremičnin do brezdomcev in vprašanje, koliko

lahko pomagajo pri zagotavljanju namestitve zanje. Za uspeh teh prizadevanj so potrebni usklajevanje in mnogi različni ukrepi.

7. Po mnenju Odbora je treba veliko bolje poznati vzroke za nastanek brezdomstva in mehanizme, zaradi katerih se nadaljuje. Ustrezno znanje je podlaga za sprejemanje učinkovitih ukrepov na različnih političnih področjih.

8. Odbor meni, da je brezdomstvo zaskrbljujoč pojav in da so potrebna prizadevanja na več ravneh, usmerjena deloma v njegovo preprečevanje, deloma pa v ozaveščanje javnosti. Potrebne so tudi spodbude za gradnjo stanovanj.

9. Odbor poudarja pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri praktičnem in učinkovitem ukrepanju proti brezdomstvu. Te oblasti nosijo dejansko odgovornost, poleg tega pa imajo veliko izkušenj in pogosto učinkovite metode in programe preventivnega delovanja ter hitre in dolgoročne pomoči. Zato je vse bolj potrebna tudi jasnejša razdelitev pristojnosti med različnimi organi in različnimi ravnmi. Omeniti je treba tudi, da je lahko problematika brezdomstva v nekaterih regijah posameznih držav ali v nekaterih državah še posebno pereča. Zato so – tudi zaradi teritorialne in socialne kohezije – na evropski in nacionalni ravni potrebni mehanizmi za finančno podporo regijam z velikim številom brezdomcev.

10. Da bi splošna strategija za boj proti brezdomstvu uspela, morajo institucije EU po mnenju Odbora bolj aktivno podpirati razvoj in spremljati sprejete ukrepe. To ni v nasprotju z upoštevanjem načela subsidiarnosti in priznavanjem odločilne vloge lokalnih in regionalnih oblasti.

11. Odbor ugotavlja, da so mednarodne deklaracije in nacionalni zakoni izraz vse močnejše želje, da bi zbudili zavest o brezdomstvu kot pomembnem družbenem problemu. V nekaterih državah je pravica do stanovanjskega prostora zapisana v ustavi.

12. Mnogi od tukaj opisanih predlogov in ukrepov temeljijo na tej pomembni skupni podlagi in že obstoječem okviru. To hkrati pomeni, da je mogoče najpomembnejša vprašanja v zvezi z brezdomstvom rešiti brez novih pravnih instrumentov.

13. Skupne evropske opredelitve brezdomstva ni, zato Odbor poziva države članice, da uporabijo tipologijo ETHOS (*European Typology of Homelessness and Housing Exclusion – evropska tipologija brezdomstva in izključenosti s stanovanjskega trga*), kolikor je to mogoče. To bi olajšalo primerjavo razmer v državah članicah in rezultatov posameznih pobud. Brezdomec je oseba, ki:

- *nima strehe nad glavo* (oseba brez kakršnega koli zatočišča, ki spi na ulici);
- *nima stalnega prebivališča* (oseba, ki živi v objektu za začasno namestitev brezdomcev, zavetišču za brezdomce, drugih skupnih zavetiščih za posamezne skupine, nadzorovanem objektu in podobnih bivališčih);
- *živi v negotovih stanovanjskih razmerah* (oseba, ki živi v stanovanju brez sklenjene (pod)najemniške pogodbe ali pri družinskih članih ali prijateljih, ker nima lastnega stanovanja);
- *živi v slabih stanovanjskih razmerah* (oseba, ki živi v baraki ali podobnih objektih, v bivališču, ki nima sanitarij ali v katerem glede na nacionalne predpise ni mogoče živeti, v stanovanjski prikolici ali počitniški hišici, ki ni namenjena bivanju skozi celo leto, ali v utesnjenih prostorih).

14. Po mnenju Odbora mora biti boj proti brezdomstvu prednostna naloga pri ukrepanju EU na področju socialnega vključevanja, tudi zato, ker je odbor za socialno zaščito brezdomstvo in izključenost s stanovanjskega trga izbral za temo leta 2009. Zlasti leto 2010 kot evropsko leto boja proti revščini je odlična priložnost za začetek intenzivnejšega boja proti najbolj skrajni obliki izključenosti, tj. brezdomstvu.

15. Kakovosten stanovanjski prostor po dostopnih cenah je primarna osebna dobrina in pravica. Zato morajo države članice storiti vse, kar lahko, in sprejeti ukrepe, da bi pri iskanju stanovanja pomagale vsem ljudem, ki imajo po nacionalnem pravu pravico do tovrstne podpore.

16. Poleg očitnih socialnih posledic, ki jih ima brezdomstvo za prizadete, je treba omeniti tudi družbene in ekonomske prednosti, ki jih prinašata stanovanje in zaposlitev.

17. Odbor opozarja, da brezdomstvo lokalnim in regionalnim oblastem povzroča neposredne in posredne stroške. Seveda so pomembnejši neposredni stroški v obliki posebnih ali splošnih virov, ki so potrebni za obravnavo te problematike. Še en vidik je izguba davčnih prihodkov, ki bi bili zagotovljeni iz plačanih zaposlitev. Če povzamemo, lahko rečemo, da brezdomstvo zavira gospodarski razvoj številnih držav in je ovira za dolgoročno trajnostno družbo, ki jo želimo doseči in ki je med drugim kot cilj določena tudi v strategiji Evropa 2020.

18. Razpoložljivi podatki o gospodarskih posledicah upravičujejo uporabo preventivnih programov, katerih stroški so v primerjavi s celotnimi stroški, ki jih povzroča brezdomstvo, zelo nizki.

Priporočila Odbora regij

19. Po mnenju Odbora bi morale države članice priznati ta družbeni problem in potrebo po nadaljnjem ukrepanju ter okrepitevi dosedanjih prizadevanj. Temeljni pogoj za napredek v boju proti brezdomstvu je usklajeno delovanje vseh ustreznih ravni (lokalne, regionalne, nacionalne in meddržavne).

20. Glavna težava na področju boja proti brezdomstvu je, da je treba izvajati vrsto različnih politik in da je pristojnost porazdeljena med različne javne organe. Boj proti brezdomstvu bo učinkovit, če bo med drugim vključeval politiko urbanističnega načrtovanja, gradnjo stanovanj, socialno politiko ter zaposlovanje in zdravje (vključno z duševnim zdravjem). Zato je treba spodbujati pogodbeno in regionalno sodelovanje med organi, pristojnimi za financiranje stanovanj, organi, ki izdajajo gradbena dovoljenja, in organi, pristojnimi za socialno podporo.

21. Odbor poudarja, da je treba za izboljšanje položaja upoštevati tako preventiven kot tudi kratkoročen in dolgoročen pristop.

22. Po mnenju Odbora sedanje znanje o brezdomstvu ni dovolj za oblikovanje politik, ki v celoti upoštevajo veliko raznolikost skupine brezdomcev in zelo različne vzroke, ki privedejo do brezdomstva. Poleg tega se v skladu z metodo obravnave teh skupin posamezniki pogosto umestijo v umetne kategorije glede na to, kateremu profilu ustrezajo. Takšno pomanjkanje znanja zmanjšuje možnosti brezdomcev za dejavno udeležbo v družbenem življenju.

23. Odbor regij meni, da je sedaj treba ta vidik razširiti ter sprejeti človeški in oseben pristop, ki bo temeljil na individualni obravnavi posameznikove življenjske poti, da bi tako našli ustrezne rešitve. To pomeni, da morajo biti ukrepi na področju boja proti brezdomstvu čim bolj prilagojeni prizadetemu prebivalstvu. Pri tem imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo.

24. Odbor regij meni, da je zato treba izboljšati in nadalje razviti statistična orodja. Poleg tega si je treba prizadevati za usklajenost podatkov na evropski ravni, in sicer tako, da se nadaljuje delo v zvezi s tipologijo ETHOS ter na splošno podpre pristop na podlagi primerjav med posameznimi državami članicami. Prav tako je treba spodbujati prenavo obstoječih orodij, da bi v večji meri uporabljali pristope na podlagi življenjske poti ob upoštevanju razlogov za brezdomstvo in dejavnikov, ki povzročajo prehajanje v brezdomstvo in iz njega, ter dejavnikov, ki prispevajo k dokončni odpravi tega problema.

25. Odbor poziva lokalne in regionalne oblasti k obsežnemu sodelovanju in medinstitucionalnemu usklajevanju različnih področij, da bi izboljšale splošne ukrepe in delo v zvezi z brezdomstvom. Potrebno je dolgoročno sodelovanje med različnimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi, pa tudi dolgoročne strategije, ki lahko odpravijo problem in vzroke zanj. Kratkoročni ali *ad hoc* ukrepi namreč ne bodo dovolj.

26. Mnoge države članice nimajo zanesljivih uradnih podatkov o obsegu brezdomstva, pa tudi ne podatkov o uspešnih ukrepih za boj proti njemu. Odbor regij poziva države članice, naj v okviru evropskega sodelovanja pomagajo pri oblikovanju splošne in enotne strategije za boj proti brezdomstvu ter nato zagotovijo, da bo ta strategija prenesena v nacionalno zakonodajo, kar je nujno potrebno za njen uspeh.

27. Lasten stanovanjski prostor je primarna osebna dobrina in temeljni pogoj za vključevanje vsakega posameznika v družbo in na trg dela. Zato Odbor regij poziva Komisijo, naj preveri načelo pravice do primerne stanovanjskega prostora in prouči, v kakšni obliki bi lahko to pravico zapisali.

28. Po mnenju Odbora so potrebna energična prizadevanja za boj proti brezdomstvu. Sprejeti je treba skupno politično stališče o tej problematiki, da bi tako oblikovali podlago za prihodnje delo. V nasprotnem primeru obstaja tveganje, da bodo prizadevanja razdrobljena in premalo usklajena. Pobude, ki jih že izvajajo mnoge lokalne in regionalne oblasti, je treba še razviti in jih razširiti. Za preprečevanje brezdomstva so potrebni nacionalni in mednarodni modeli ter metode. Zelo pomembni so tudi splošni ukrepi za zdramitev javnosti in večjo ozaveščenost skupnosti, s katerimi bi pripomogli k osredotočenim prizadevanjem.

29. Odbor poudarja, da je izredno pomembno boriti se proti mnenju družbe, da je brezdomstvo zgolj stvar posameznika. Poskrbeti je treba za bolj večplasten pogled na vzroke za brezdomstvo ter preučiti posledice tega pojava za družbo. Smiselno bi bilo, da bi Komisija sprejela ukrepe za oblikovanje takšne podobe.

30. Odbor poziva lokalne in regionalne oblasti, naj pravico do stanovanjskega prostora obravnavajo kot primarno osebno dobrino in sodelujejo pri raziskovanju vzrokov, posledic in stroškov brezdomstva. Poglobljeno znanje o tej problematiki bi moralo biti podlaga za prizadevanja in preventivne ukrepe, da bi bilo nato mogoče oceniti njihovo učinkovitost.

31. Odbor meni, da je seznanjanje z doslej pridobljenimi spoznanji zelo omejeno. Poleg tega oblasti ta spoznanja le malo uporabljajo. Pripraviti je treba bolj strateško usmerjen načrt za posredovanje informacij pravim ravnam.

32. Še bolj je treba razdelati ekonomske razloge za boj proti brezdomstvu. V prihodnjih letih je treba omogočiti pripravo

večjega števila novih poročil o tej temi. Več znanja je nato lahko podlaga za nadaljnje delo.

33. Odbor predlaga, da se na ravni EU oblikuje stalen sistem za iskanje primerov dobre prakse. Izrecno poudarja pomen izmenjave dobre prakse med lokalnimi in regionalnimi oblastmi. To velja za ukrepe za ozaveščanje javnosti, preventivne ukrepe, izobraževanje osebja in prilagojeno podporo različnim skupinam brezdomcev.

34. Odbor zelo pozitivno ocenjuje pobude in projekte za boj proti brezdomstvu, ki jih izvajajo lokalne in regionalne oblasti, vendar meni, da je treba povečati izmenjavo primerov dobre prakse. To lahko dosežemo s kakovostnim programom izmenjave osebja, ki se v državah članicah neposredno ukvarja z vprašanji brezdomstva. Za takšen program, ki bi ga lahko razvili v novo obliko službe za izmenjavo v Uniji, morajo biti na voljo zadostna finančna sredstva.

35. Odbor poudarja, da je nujno boljše razumevanje obsega in strukture brezdomstva v EU. Koristni bi bili na primer podatki o brezdomcih glede na starost, spol, nacionalnost, socialne razmere in druge pomembne kazalnike. Brez teh podatkov bo težko pripraviti gospodarsko in družbeno strategijo za obvladovanje tega problema. Odbor se zavzema za to, da se statistika opre na opredelitev brezdomstva, ki jo je pripravila Evropska federacija nacionalnih organizacij, ki se ukvarjajo z brezdomci (FEANTSA), in upa, da bo Komisija čim prej dobila to nalogo.

36. Po mnenju Odbora pomeni brezdomstvo s tem, ko posega v primarno osebno dobrino, kršitev temeljnih pravic in napad na človekovo dostojanstvo, poleg tega pa je v nasprotju s pravico posameznika, da sam odloča o svojem življenju. Brezdomstvo najbolj prizadene otroke, saj pogosto nimajo možnosti, da bi vplivali na lasten položaj. Zato bi morala Komisija preveriti, ali bi države članice na nacionalni ravni lahko uvedle določeno jamstvo za to, da se odpravi brezdomstvo med otroki v starosti do 18 let. Preučiti je treba tudi možnost vključitve invalidov v to jamstvo.

37. Ponovno je treba poudariti, da je pomanjkanje stanovanj že samo po sebi problem. Bolj bi bilo treba upoštevati dobre rezultate, ki jih je pokazal pristop *Housing First*, seveda pod pogojem, da so brezdomcem ponujena ne le stanovanja, temveč tudi podpora, ki jo potrebujejo za soočenje tudi z drugimi problemi, povezanimi z brezdomstvom.

38. Potrebna so posebna prizadevanja in informacijske kampanje za lastnike stanovanj. V središču boja proti brezdomstvu mora biti človekovo dostojanstvo. Poleg tega je treba izhajati iz domneve, da si vsak človek želi izboljšati svoje življenjske razmere in hkrati prispevati k razvoju družbe. V prizadevanjih za preprečevanje pomanjkanja stanovanj so zelo pomembni lastniki nepremičnin. Ustvariti bi bilo treba posebne spodbude, da bi brezdomcem dali streho nad glavo.

39. Odbor opozarja, da je treba več pozornosti posvetiti izobraževanju in nadaljnemu usposabljanju tistih, ki delajo na področju brezdomstva. V državah, v katerih se osebe, ki delajo v šolah, na področju sodstva, zdravstva, duševnega zdravja, socialnih storitev in policije, udeležijo posebnega usposabljanja, je opazen napredek v prizadevanjih za boj proti brezdomstvu v zgodnji fazi. V naslednjem obdobju koriščenja pomoči iz strukturnega sklada je treba več sredstev nameniti izobraževanju.

40. Odbor poudarja pomen preventivnega dela lokalnih in regionalnih oblasti, pa tudi potrebo po kratkoročnih rešitvah. Na voljo morajo biti tudi začasna bivališča. Seveda pa ni sprejemljivo, da brezdomci obtičijo v sistemu zavetišč za brezdomce. Nekatere države so sprejele strategije, v skladu s katerimi zapirajo javna zavetišča za brezdomce in jim namesto tega nameravajo ponuditi rešitve po meri, prilagojene njihovim potrebam. Pri tem je preprečevanje deložacij ključnega pomena.

41. Lokalne in regionalne oblasti bi morale izboljšati svojo podporo prostovoljcem v družbi. Brezdomstvo je strukturen in političen problem, ki zahteva prizadevanja vseh organov, vendar imajo prostovoljne dejavnosti ravno tako pomembno vlogo. Razmisliti bi bilo treba o tem, kako lahko Evropska unija prispeva k temu, da bi prostovoljci dobili večjo vlogo. Evropsko leto prostovoljstva 2011 bi moralo biti priložnost za dvig ozaveščenosti in preučitev novih oblik sodelovanja z organizacijami prostovoljcev glede tega pomembnega vprašanja

42. Odbor predlaga, da se na ravni EU oblikuje poseben program financiranja, s katerim bi podprli nacionalna, lokalna in regionalna prizadevanja v boju proti brezdomstvu ter pripravili merila kakovosti. Spodbujati je treba izmenjavo izkušenj, da bi čim bolj izboljšali učinke in uporabo virov. Zato Odbor priporoča, da se v okviru prihodnjih evropskih skladov bolj upošteva ta problematika.

43. Odbor predlaga, da se lokalni in regionalni ravni omogoči priprava programov za vključevanje brezdomcev v družbo in na trg dela, in sicer tako, da se delodajalcem ponudijo spodbude za zaposlovanje brezdomcev. Lokalna in regionalna raven lahko ravno tako spodbuja vključevanje z izobraževalnimi pobudami s ciljem, da bi brezdomci našli svoje mesto v družbi. Potrebno je obsežnejše seznanjanje z dobrimi izkušnjami na tem področju.

44. Ukrepi za zbiranje informacij o brezdomstvu in seznanjanje z njimi morajo biti bolj strukturirani.

45. Odbor predlaga ustanovitev evropskega centra za obravnavo brezdomstva. Center naj bi deloval kot usklajevalni organ, ki ga danes nimamo. Njegova najpomembnejša naloga bi bila usklajevanje, pripomogel pa naj bi tudi k večji izmenjavi znanja in pripravi skupnih strategij. Evropsko komisijo pozivamo, da preveri možnosti za ustanovitev takšnega centra, ki bi bil zadolžen tudi za spremljanje položaja brezdomcev v državah članicah. Naloga centra bi bila usklajevanje in podpora reform v državah članicah, med drugim z izmenjavo primerov dobre prakse. Poudariti je treba, da lahko prizadevanja na ravni EU dobijo pomembno dodano vrednost, če bo za področje socialne zaščite in vključevanja v družbo uporabljena odprta metoda koordinacije.

46. Odbor meni, da se brezdomstvo med ženskami nenehno povečuje in da je treba posebno občutljiv položaj brezdomskih žensk obravnavati s socialno-ekonomskega vidika in z vidika, povezanega z delom, ter ob upoštevanju še vedno prisotnih problemov pri dostopu do storitev. To vprašanje morajo države članice posebej obravnavati.

V Bruslju, 6. oktobra 2010

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Izvajanje evropske sosedске politike, zlasti pobude za vzhodno partnerstvo: posodobitev, reforme in upravna zmogljivost lokalnih in regionalnih oblasti v Republiki Moldaviji

(2011/C 15/09)

ODBOR REGIJ

- pozdravlja začetek izvajanja ambicioznega programa reform, katerih cilj je utrditi demokracijo, tržno gospodarstvo in načela pravne države. Ravno tako pozdravlja začetek pogajanj o novem pridružitvenem sporazumu in dialog o liberalizaciji vizumske ureditve;
- meni, da bi bilo njegovo sodelovanje smiselno razširiti še na drugi platformi, saj zajemata dejavnosti, v katere so neposredno vključene lokalne in regionalne oblasti (predvsem platforma 2: gospodarsko povezovanje in približevanje sektorskim politikam EU);
- priporoča posvetovanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi in njihovo vključitev v pogajanja o pridružitvenem sporazumu, v pripravo pilotnih programov regionalnega razvoja ter v spremljanje in oceno izvajanja politike regionalnega razvoja. OR želi tudi imeti konstruktivno vlogo pri pogajanjih o memorandumu o soglasju med generalnim direktoratom Evropske komisije za regionalno politiko in moldavskim ministrstvom za gradbeništvo in regionalni razvoj ter pri sprejetju tega memoranduma;
- ugotavlja, da bo krepitev finančne avtonomije lokalnih in regionalnih oblasti ključna za prihodnje upravljanje evropskih skladov ter za spodbujanje regionalnega in čezmejnega sodelovanja;
- poudarja pomen stalne izmenjave izkušenj na podlagi sporazumov o partnerstvu med institucijami in skupnostmi, učenja, študijskih obiskov in sodelovanja moldavskih lokalnih in regionalnih oblasti v regionalnih organih EU (kot članov ali opazovalcev), kar mora postati stalna praksa.

Poročevalec: Alin-Adrian Nica (RO/ALDE), župan občine Dudeștii Noi

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. ugotavlja, da je Republika Moldavija po predčasnih parlamentarnih volitvah julija 2009 in menjavi vlade začela izvajati ambiciozen program reform, s katerimi želi utrditi demokracijo, tržno gospodarstvo in načela pravne države, s tem pa se tudi lotiti postopnega približevanja EU. Nove politične razmere in vizija, ki jo je vlada Republike Moldavije sprejela v zvezi s procesom reform, potrebnih za uskladitev z evropskimi standardi, odpirajo nove možnosti sodelovanja med lokalnimi in regionalnimi oblastmi EU in Moldavije;

2. pozdravlja pogajanja o novem pridružitvenem sporazumu, ki so se začela januarja 2010. Pogajanja dokazujejo pomen sodelovanja med EU in Moldavijo ter bodo približala obe strani. Novi sporazum bo bolj ambiciozen in bo presegel okvir običajnega sodelovanja med EU in Moldavijo. Poleg tega bo pomagal spodbuditi politični dialog in gospodarski razvoj ter povečati blaginjo prebivalcev Moldavije. Predvideva tudi vzpostavitev obsežnega in celovitega območja proste trgovine, ki bo z okrepitevijo trgovinskih odnosov in povečanjem obsega naložb omogočilo vključevanje moldavskega gospodarstva na trg EU. Posledično se bo okrepilo tudi sodelovanje med gospodarskimi akterji na lokalni in regionalni ravni;

3. pozdravlja začetek dialoga o liberalizaciji vizumske ureditve, ki bo državljanom Moldavije dolgoročno zagotovila možnost vstopa na schengensko območje brez vizuma. Odbor meni, da je podpis sporazuma o maloobmejnem prometu med Romunijo in Republiko Moldavijo, ki je začel veljati marca 2010, izredno koristen, saj moldavskim državljanom, ki prebivajo na območju do 50 km od moldavsko-romunske meje, omogoča, da brez vizuma potujejo na enaki razdalji v notranjost Romunije. Sporazum bo pomagal poglobiti odnose med prebivalci, pa tudi med lokalnimi upravami ob meji EU z Moldavijo. Gre za pomemben korak naprej pri premagovanju upravnih ovir, ki otežujejo razvoj čezmejnih partnerstev;

4. pozdravlja program *Rethink Moldova*, ki je bil predstavljen 24. marca v Bruslju. Program vsebuje strateško vizijo reform na ključnih področjih v Republiko Moldavijo ter opredeljuje srednjeročne prednostne naloge na področju razvoja (2011–2013), ki temeljijo na treh stebrih: odgovornem upravljanju, oživitvi in razvoju gospodarstva ter naložbah v človeški kapital;

5. ugotavlja, da je Evropska komisija Odbor regij povabila k sodelovanju pri dejavnostih, ki so bile organizirane v okviru

platform 1 (demokracija, dobro upravljanje in stabilnost) in 4 (stiki med ljudmi). Vendar bi bilo smiselno, če bi to posvetovanje razširili še na drugi platformi, saj obsegata dejavnosti, pri katerih je neposredno sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti nujno. Dober primer je sodelovanje z Republiko Moldavijo na področju regionalne politike, ki temelji na najboljši praksi kohezijske politike EU (platforma 2: gospodarsko povezovalje in približevanje sektorskim politikam EU);

6. izraža upanje, da bo to mnenje na lastno pobudo pomagalo spodbuditi lokalno in regionalno demokracijo v Republiko Moldavijo ter konkretnim prizadevanjem v zvezi s pobudami, ki se izvajajo v okviru evropske sosedске politike in še posebej vzhodnega partnerstva, dalo nov zagon. Mnenje obravnava predvsem možnosti, kako z okrepitevijo regionalnega in čezmejnega sodelovanja med lokalnimi in regionalnimi oblastmi EU ter Moldavije najti rešitve za skupne probleme;

7. ugotavlja, da imajo moldavske lokalne in regionalne oblasti zaradi neposrednega sosedstva Moldavije z EU, velikosti države in odprtosti njene vlade za evropsko teritorialno sodelovanje v odnosih z EU konkurenčno prednost v primerjavi z oblastmi v drugih državah članicah vzhodnega partnerstva. V skladu z uveljavljenimi postopki pri uporabi različnih instrumentov evropske sosedске politike (npr. programa čezmejnega sodelovanja Moldavije, Romunije in Ukrajine 2007–2013) in zaradi majhnosti države so tako Republika Moldavija kot celota kot tudi vse njene lokalne in regionalne oblasti upravičene do projektov, ki se izvajajo v okviru čezmejnih partnerstev. Logično je, da se ti postopki nadaljujejo tudi pri pobudah v okviru vzhodnega partnerstva, katerih cilj je večja teritorialna kohezija med območji vzdolž celotne zunanje meje EU;

8. z zadovoljstvom ugotavlja, da je vlada Republike Moldavije v program dela za obdobje 2009–2013, ki nosi naslov *Evropsko povezovalje: svoboda, demokracija, blaginja*, kot eno od petih prednostnih strategij uvrstila tudi decentralizacijo oblasti in lokalno avtonomijo. Odbor izraža upanje, da bo decentralizacija nepreklicno politično izhodišče programa notranjih reform Republiko Moldavije;

9. meni, da bodo morale volitve, ki naj bi bile poleti 2011, potekati v skladu z evropskimi načeli lokalne demokracije, da se bo postopoma in občutno izboljšalo ravnanje vlade in volilnih organov v primerjavi z lokalnimi volitvami leta 2007, ki jih je mednarodna skupnost sicer ocenila kot svobodne, vendar ne brez nepravilnosti.

Proces odločanja in glavne prednostne naloge na lokalni in regionalni ravni

10. ugotavlja, da je vlada Republike Moldavije začela temeljit pregled potreb v zvezi s posodobitvijo in reformami lokalne in regionalne avtonomije. Cilj teh prizadevanj je resnična decentralizacija uprave in davčnega področja, optimizacija politik za doseg finančnega ravnovesja in politik v zvezi z dodeljevanjem virov na lokalni in regionalni ravni, razširitev davčne osnove lokalnih uprav, spodbujanje javno-zasebnih partnerstev za razvoj javnih storitev in utrditev upravnih zmogljivosti javnih oblasti na podnacionalni ravni;

11. glede na nedavni razvoj dogodkov na področju odnosov z EU priporoča, da bi lokalne in regionalne oblasti imele vsaj svetovalno vlogo, še bolje pa bi bilo, da bi bile v pogajanja o novem pridružitvenem sporazumu med Moldavijo in EU vključene v okviru institucionalnega sodelovanja. Posvetovanje bi lahko potekalo v obliki strukturiranega in stalnega dialoga z združenji lokalnih in regionalnih oblasti, ki ne bi bil podrejen hierarhiji, v okviru pogajanj o posameznih poglavjih prihodnjega pridružitvenega sporazuma, ki predvidevajo neposredno vključevanje lokalne ravni javne uprave (ta poglavja so: državne reforme, turizem, kmetijstvo in razvoj podeželja, izobraževanje, učenje in mladi, čezmejno in regionalno sodelovanje, krepitev institucionalnih zmogljivosti itd.). Na skupno pripravljene seznamu institucij, ki sodelujejo pri pogajanjih, trenutno ni niti lokalnih in regionalnih oblasti niti njihovih združenj;

12. pozdravlja dejstvo, da je bil 20. maja 2010 ustanovljen poseben parlamentarni odbor, katerega naloga je preoblikovati in dopolniti pravni okvir za decentralizacijo in utrditi lokalno avtonomijo, njegova posebna naloga pa je zagotoviti, da se še naprej izvajajo ukrepi za učinkovito uresničevanje ustavnih načel lokalne samouprave in decentralizacije javnih storitev ob strogem upoštevanju Evropske listine o lokalni samoupravi. Odbor podpira namen tega parlamentarnega odbora, da pripravi obsežno oceno pravnega okvira, ki bo vključevala vse vidike dejavnosti lokalnih in regionalnih oblasti. To bo omogočilo celovito izvajanje decentralizacije, tudi na nivoju posameznih panog, v izobraževanju, na področju zdravja, socialne zaščite, okolja, javnega reda itd. Hkrati izraža upanje, da bodo reformni ukrepi za okrepitev lokalne avtonomije izvedeni pravočasno, tako da bodo vsi mehanizmi za izvajanje pripravljene še pred splošnimi lokalnimi volitvami poleti 2011;

13. meni, da je za doseg soglasja med vsemi vpletenimi akterji o pravi poti, ki jo je treba ubrati, čim prej nujen odprt in sistematičen dialog z nacionalnimi združenji lokalnih in regionalnih oblasti. Odbor pozdravlja nedavna prizadevanja, da bi lokalne in regionalne oblasti združili pod okriljem enega samega nacionalnega združenja, ki ne bi bilo politične narave in ki bi zastopalo lokalne skupnosti pri njihovih odnosih z osrednjimi oblastmi. Odbor poziva moldavske oblasti, naj preučijo možnost, da lokalnim in regionalnim oblastem dodelijo pravico do zakonodajne pobude. Odbor priporoča, da osrednja javna

uprava ter lokalne in regionalne oblasti uskladijo prizadevanja za reforme, kar bi bila tudi primerna priložnost za odločitev o tem, katere pristojnosti naj ostanejo v rokah osrednje vlade in katere pristojnosti – za katere je treba dodeliti ustrezna sredstva – se lahko prenesejo na druge ali pa, če so na voljo upravne zmogljivosti, se zaupajo lokalnim in regionalnim oblastem;

14. ugotavlja, da lokalne in regionalne oblasti nimajo izkušenj s sistematičnim in samostojnim upravljanjem svojih finančnih sredstev, kar neizogibno zmanjšuje njihovo sposobnost, da v celoti prevzamejo odgovornost za ravnanje z evropskimi sredstvi, ki zahteva ustrezne upravne zmogljivosti in strateško načrtovanje, pa tudi ustrezna sredstva za pokritje lokalnega finančnega prispevka. Odbor ugotavlja, da je krepitev finančne avtonomije lokalnih oblasti – glede na vse večji pomen programov, namenjenih lokalnim in regionalnim skupnostim v državah, ki mejijo na EU – zelo pomembna pri iskanju rešitev za skupne probleme, ki temelji na regionalnem in čezmejnem sodelovanju lokalnih in regionalnih oblasti v Evropski uniji in Republiki Moldaviji;

15. z zanimanjem pričakuje uvedbo preglednega, poštenega in verodostojnega sistema upravljanja z lokalnimi javnimi finančnimi sredstvi, s katerim bi bilo doseženo naslednje: odprava togih postopkov in klientelizma, ki vzdržujejo neuravnotežen sistem samovoljnega dodeljevanja proračunskih sredstev lokalnim skupnostim; odprava možnosti za vplivanje na strukturo prihodkov drugih upravnih ravni; bolj neodvisen lokalni proračunski postopek, kar je mogoče doseči tako, da se tej ravni zagotovijo ustrezni prihodki in se ji dovoli zaračunavanje lastnega davka – s tem se ji omogoči neodvisno upravljanje z lastnimi sredstvi in posledično oblikovanje lokalne politike gospodarskega razvoja; prenos pristojnosti z države na lokalne in regionalne oblasti, ki v ta namen potrebujejo ustrezna finančna sredstva; preoblikovanje postopkov za doseg finančnega ravnovesja v resnične instrumente za podporo prikrašanim skupnostim; pregledno dodeljevanje virov, ki bi vsem lokalnim in regionalnim oblastem omogočalo predvidljivo upravljanje s finančnimi sredstvi, ter zaščita finančne avtonomije lokalne ravni pred vmešavanjem drugih ravni javnih oblasti;

16. ugotavlja, da nejasna razmejitev pristojnosti lokalnih in osrednjih oblasti ovira napredek decentralizacije in da prekrivanje odgovornosti različnih upravnih ravni negativno vpliva na kakovost javnih storitev. Odbor izraža upanje, da bodo reforme na tem področju zagotovile, da se bodo sredstva razdeljevala v skladu s pristojnostmi, in poudarja, da mora prenos pristojnosti na lokalne oblasti potekati v okviru, ki zagotavlja enakost vseh strani, pokritje vseh stroškov in pravno varstvo lokalne avtonomije. Po njegovem mnenju se upravni nadzor lokalnih oblasti pri izvajanju pristojnosti, ki jih jim je dala država, ne sme sprevreči v nadzor, ki ga nad njimi izvaja osrednja vlada.

Čezmejno in regionalno sodelovanje

17. se strinja, da bi Republika Moldavija morala pozorno spremljati nedavne razprave o evropski politiki prostorskega razvoja, ki jih je sprožil začetek veljavnosti Lizbonske pogodbe, v kateri je izrecno omenjena nova zasnova teritorialne kohezije. Ta politika, ki pomeni simbiozo med teritorialnimi in kohezijsko politiko EU, bo po letu 2013 verjetno imela konkretne posledice za partnerske države in bo pomagala okrepiti čezmejno sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti v okviru evropske sosedске politike;

18. z zadovoljstvom ugotavlja, da je Republika Moldavija pred kratkim zaključila proces oblikovanja pravnega in institucionalnega okvira, potrebnega za regionalni razvoj, ki je podoben okviru v posameznih državah članicah EU. Odbor pozdravlja oblikovanje razvojnih regij, tj. funkcionalnih teritorialnih enot, ki predstavljajo okvir za načrtovanje, ocenjevanje in izvajanje politike regionalnega razvoja v skladu z nomenklaturo teritorialnih enot za statistiko EU (regije NUTS). Pozdravlja tudi ustanovitev nacionalnega sveta za usklajevanje regionalnega razvoja ter nacionalnega sklada za regionalni razvoj, v katerega se letno steka 1 % proračunskih prihodkov države (približno 8 milijonov EUR v letu 2010). Poleg tega Odbor poudarja, da mora razdeljevanje finančnih sredstev iz sklada temeljiti na preglednem in trajnostnem mehanizmu financiranja regionalnega razvoja;

19. z zanimanjem pričakuje vlogo, ki jo bodo imele v razvojnih regijah pred kratkim ustanovljene agencije za regionalni razvoj. Te naj bi usklajevale razvojna prizadevanja v regijah in izvajale projekte regionalnega razvoja, usmerjene v trajnostno rast regionalnega gospodarstva. Odbor priporoča, da se okrepijo operativne zmogljivosti svetov za regionalni razvoj, ki temeljijo na načelu enakosti predstavnikov lokalnih in regionalnih oblasti na eni strani in predstavnikov zasebnega sektorja ter civilne družbe na drugi. Odbor poudarja, da morajo biti lokalne in regionalne oblasti tesno vključene v postopek spremljanja in ocenjevanja izvajanja politike regionalnega razvoja;

20. ker Moldavija že ima mehanizem in institucionalni okvir, ki sta potrebna za regionalni razvoj in ki ustrezata evropskim standardom, priporoča, da se pripravijo pilotni programi regionalnega razvoja, usmerjeni v povezavo energetske in prometnih omrežij, tudi železniškega, z omrežji EU, v lokalne potrebe po infrastrukturi, človeški kapital in MSP. Programi morajo biti pripravljene v skladu s kohezijsko politiko EU. Poleg tega Odbor poudarja, da bi morali biti ti programi namenjeni predvsem območjem v manj ugodnem položaju in regijam z največjim zaostankom v razvoju in najmanjšo gospodarsko rastjo;

21. ker so institucije za regionalni razvoj že popolnoma operativne, priporoča, da se finančna pomoč za razvoj podeli, ki jo bo EU dodelila Republikli Moldaviji leta 2010, pogoji s tem, da se del teh sredstev dodeli nacionalnemu skladu za regionalni razvoj;

22. meni, da so pobude za čezmejno sodelovanje pomemben vir financiranja projektov regionalnega razvoja, tako z instrumenti evropske sosedске politike (program čezmejnega sodelovanja Moldavije, Romunije in Ukrajine 2007–2013, skupni operativni program za območje Črnega morja 2007–2013) kot tudi v okviru sodelovanja evroregij, ki se ga udeležuje tudi Moldavija: Spodnja Donava (Romunija-Moldavija-Ukrajina), Siret-Prut-Dnester (Romunija-Moldavija) in Zgornji Prut (Romunija-Moldavija-Ukrajina). Za okrepitev zaupanja je bila pred kratkim sprožena pobuda za oblikovanje evroregije Dnester (Moldavija-Ukrajina), v katero bi bile vključene tudi lokalne oblasti na levem bregu reke Dnester, torej ozemlju, ki ga ne nadzoruje Kišinjev. Razen nekaj izjem meje razvojnih regij center, sever in jug sovpadajo z mejami teritorialnih upravnih enot Republike Moldavije, ki so del treh evroregij. Težave, ki jim je treba z vidika čezmejnih partnerjev posvetiti posebno pozornost, so upravne ovire (davki, vizumska ureditev) ter omejene zmogljivosti lokalne in regionalne ravni za izbor in razvoj kakovostnih projektov;

23. meni, da mora kratkoročni načrt upravne reforme lokalne in regionalne ravni spremljati stalna izmenjava izkušenj, da bodo uporabljeni primeri najboljše prakse lokalnih in regionalnih oblasti držav članic EU. Spodbujati je treba tesnejše stike za lažji prenos znanja s pomočjo posebnih oblik sodelovanja med lokalnimi in regionalnimi oblasti, kot so partnerstva med institucijami ali skupnostmi, izobraževanje, študijski obiski ter sodelovanje nacionalnih združenj lokalnih in regionalnih oblasti Moldavije v skupščinah predstavnikov teritorialnih oblasti EU kot članov ali opazovalcev. Čeprav so se takšne dejavnosti pred kratkim že začele izvajati *ad hoc*, pa jih je treba sistematizirati v okviru obsežnega programa za krepitev institucionalnih zmogljivosti, s čimer se zagotovi, da bodo lokalne in regionalne oblasti prevzele dobro prakso. Hkrati je treba pozdraviti pobudo za sklenitev okvirnega dogovora o sodelovanju med lokalnimi in regionalnimi oblastmi Moldavije in držav članic EU, ki bo temeljil na določbah novega pridružitvenega sporazuma;

24. podpira pogajanja in sklenitev memoranduma o soglasju med generalnim direktoratom Evropske komisije za regionalno politiko in moldavskim ministrstvom za gradbeništvo in regionalni razvoj, ki je v Republikli Moldaviji pristojno za politiko regionalnega razvoja. Cilj je spodbuditi dialog o regionalni politiki in regionalno sodelovanje v okviru vzhodnega partnerstva ter povečati upravne zmogljivosti regij in države na področju regionalnega razvoja;

25. se zavzema za utrditev institucionalnih zmogljivosti in pripravo programa institucionalnega partnerstva med agencijami za regionalni razvoj, ki so bile pred kratkim ustanovljene v Republiki Moldaviji, ter podobnimi agencijami v EU, pa tudi med nevladnimi strukturami, kot je evropsko združenje agencij za regionalni razvoj EURADA ter združenji lokalnih in regio-

nalnih oblasti, kot je nedavno ustanovljeni kongres lokalnih oblasti CALM (Kongres lokalnih oblasti Moldavije). Odbor predlaga, da se prouči možnost, da lokalne in regionalne oblasti Republike Moldavije dobijo status opazovalca v nekaterih evropskih institucijah, ki se ukvarjajo z regionalno politiko (Odbor regij, Evropski ekonomsko-socialni odbor).

V Bruslju, 6. oktobra 2010

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Lokalna in regionalna uprava v Gruziji ter razvoj sodelovanja med Gruzijo in EU

(2011/C 15/10)

ODBOR REGIJ

- meni, da so politična stabilnost, gospodarski razvoj in visok življenjski standard prebivalcev Gruzije velikega pomena za EU, vendar pa je po krepitev dvostranskih odnosov postala še pomembnejša, zlasti v okviru programa sinergije Črnega morja;
- pozdravlja podpis sporazuma o poenostavitvi vizumskih postopkov z Gruzijo, saj govori o odprtosti EU do gruzijskih državljanov;
- poziva gruzijsko vlado k spremembam zakonodaje v skladu z Evropsko listino o lokalni samoupravi in k preoblikovanju upravnega sistema na regionalni ravni, da bi ta postal temelj razvoja. Zlasti se zdi nujna pravna opredelitev delovanja regij kot teritorialnih enot države in določitev pristojnosti regionalnih oblasti;
- poziva k temu, da bi v pripravo sporazumov, poročil in akcijskih načrtov na podlagi dvostranskih odnosov med EU in Gruzijo poleg predstavnikov centralnih oblasti že v čim zgodnejši fazi vključili tudi predstavnike gruzijskih lokalnih in regionalnih oblasti;
- predlaga pripravo resnične teritorialne razsežnosti vzhodnega partnerstva in v tem okviru poziva države članice EU in partnerske države, tudi Gruzijo, da podpišejo večstranski sporazum, ki bo državam vzhodnega partnerstva, vključno z Gruzijo, omogočil delovanje Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS). EZTS lahko prispeva k okrepitvi sodelovanja, razvoju čezmejnih odnosov ter izmenjavi izkušenj in medosebnih stikov med lokalnimi in regionalnimi oblastmi v Gruziji in v državah članicah.

Poročevalec: Jacek Protas (PL/EPP), maršal Varminsko-mazurske regije

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Strateški izzivi v odnosih EU-Gruzija

1. potrjuje, da je glavni cilj EU v Gruziji spodbujanje mirnega, varnega in stabilnega upravljanja, ki lahko prispeva k razvoju dobrososedskih odnosov in stabilnosti v regiji, sprejema skupne evropske vrednote in omogoča institucionalno in pravno interoperabilnost v regiji južnega Kavkaza in v njenih odnosih z EU;

2. potrjuje, da je prednostna naloga v odnosih EU z Gruzijo podpora demokratičnih reform, vladavine prava in „dobrega upravljanja“ tako na nacionalni kot lokalni ravni;

3. meni, da so politična stabilnost, gospodarski razvoj in visok življenjski standard prebivalcev Gruzije velikega pomena za EU, vendar pa je po zadnji širitvi EU na Romunijo in Bolgarijo, ki imata skupno morje z Gruzijo, krepitev dvostranskih odnosov še pomembnejša, zlasti v okviru programa sinergije Črnega morja;

4. pozdravlja podpis sporazuma o poenostavitvi vizumskih postopkov z Gruzijo, saj je znak odprtosti EU do gruzijskih državljanov;

5. pozdravlja vključitev Gruzije v evropsko sosedsko politiko (*European Neighborhood Policy – ESP*), evropski instrument sosedstva in partnerstva (*European Neighborhood and Partnership Instrument – ENPI*) in v vzhodno partnerstvo (*Eastern Partnership – EaP*) ter ugotavlja, da ta pobuda omogoča poglobitev odnosov med EU in Gruzijo;

6. poudarja pomen pobude vzhodnega partnerstva v okviru ESP. Strinja se s cilji, kot so spoštovanje načel pravne države in dobrega upravljanja, spoštovanje in zaščita manjšin, sprejemanje načel tržnega gospodarstva in trajnostnega razvoja;

7. pozdravlja dejstvo, da je Evropska komisija Odbor regij povabila k sodelovanju v vzhodnem partnerstvu, zlasti pri delu v okviru tematskih platform o *demokraciji, dobrem upravljanju in stabilnosti* ter *medosebnih stikih*;

8. poudarja, da je ESP nastala zato, da bi s postopnim širjenjem območja demokracije, blaginje in varnosti presegla delitev Evrope;

9. poziva EU in Gruzijo, da s tesnim medinstitucionalnim sodelovanjem (*twinning*), napotitvami in drugimi razpoložljivimi programi pomoči izkoristita obsežno znanje in izkušnje, ki so jih nove države članice EU pridobile ob gospodarskih in socialnih reformah;

10. poudarja potrebo po usklajevanju različnih pobud in programov ter povezovanju tekočih projektov in instrumentov zaradi izogibanja podvajanju ukrepov EU;

11. pozdravlja napredek lokalnih volitev maja 2010 v smeri mednarodnih standardov, vendar je nekatere pomanjkljivosti še treba odpraviti. Čeprav so bile volitve na splošno organizirane na pregleden, vključujoč in strokoven način, prav tako pa je bilo opaznih veliko izboljšav, iz katerih je razvidno, da oblasti skušajo odpraviti poprejšnje pomanjkljivosti, še vedno obstaja zaskrbljenost glede mobilizacije volivcev, neenakosti pogojev za nekatere kandidate, občasno pa tudi glede nejasne meje med dejavnostmi vlade, ki jih financira država, in političnimi dejavnostmi strank.

Prednostne naloge za razvoj lokalnih oblasti

12. opozarja na zelo pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri uresničevanju ciljev ESP v Gruziji. Ta vloga prvenstveno zajema njihov prispevek k lokalnemu razvoju, izboljšanje lokalnih gospodarskih razmer, spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, olajšanje mobilnosti in podporo pri vzpostavljanju dvostranskih stikov;

13. priporoča pripravo sporazumov, neposredno sodelovanje, izmenjavo izkušenj in mobilnost med lokalnimi in regionalnimi oblastmi držav članic ter Gruzije zaradi izmenjave izkušenj in pomoči pri razvoju na lokalni in regionalni ravni;

14. poudarja, da je okrepitev lokalne samouprave v Gruziji prednostna naloga. Meni, da bi bilo treba nameniti več sredstev za izboljšanje upravnih zmogljivosti na lokalni ravni. V okviru okoljskega akcijskega programa je to mogoče doseči s celovitimi programi Evropske unije za vzpostavljanje institucij, ki bi zajemale: tesno sodelovanje, svetovanje na visoki ravni, usposabljanje in izmenjavo osebja, pripravništva in štipendije za poklicno šolanje. Prav tako se zdi nujno podpreti Gruzijo pri razvoju znanstvene podlage na področju raziskav lokalne samouprave in regionalnega razvoja;

15. priporoča, da Gruzija s praktično pomočjo EU posodobi upravne standarde svojih lokalnih oblasti in poveča njihovo institucionalno zmogljivost. To je mogoče doseči z okrepitvijo in poglobitvijo političnega dialoga, medosebnih stikov in instrumentov tesnega sodelovanja ter izmenjavo najboljših praks med evropskimi in gruzijskimi partnerji, ki si prizadevajo za izvajanje političnih in družbenih reform;

16. poziva gruzijsko vlado k spremembam zakonodaje v skladu z Evropsko listino o lokalni samoupravi in k preoblikovanju upravnega sistema na regionalni ravni, da bi ta postal temelj razvoja. Zlasti se zdi nujna pravna opredelitev delovanja regij kot teritorialnih enot države in določitev pristojnosti regionalnih oblasti;

17. z zadovoljstvom ugotavlja, da so gruzijske oblasti v štirih letih delovanja lokalne samouprave v novi obliki dosegle velike uspehe. Uspelo jim je izdelati učinkovitejši in bolj transparenten način financiranja enot lokalne samouprave, nadaljevati z razvojem lokalne infrastrukture in spodbuditi večjo dejavnost lokalnih skupnosti. Kljub tem uspehom jih čaka še veliko dela;

18. gruzijske oblasti poziva, naj v prihodnosti, ko se bo samouprava v Gruziji utrdila, razmislijo o uvedbi nižje ravni samouprave ali tudi povečanja števila delujočih občin. Po mnenju Odbora delovanje samouprave na najnižji ravni zagotavlja učinkovitejše in hitreje reševanje lokalnih problemov, večjo vključenost prebivalcev in občutek večje odgovornosti za skupne projekte. Poziva tudi k razmisleku o uvedbi samouprave na regionalni ravni;

19. pozdravlja dejstvo, da so nove zakonodajne rešitve, ki začenejo veljati po lokalnih volitvah leta 2010, dale večji pomen svetom kot predstavniškemu organom, izvoljenim na lokalnih volitvah, na račun županov;

20. spodbuja gruzijske oblasti k izboljšanju mehanizma prenosa finančnih sredstev na lokalno samoupravo in za potrebe regionalnega razvoja države. Spodbuja tudi k večji vlogi ministrstva za regionalni razvoj v tem mehanizmu, tako da ministrstvo za finance ne bi več imelo izključnih pristojnosti na tem področju, saj potreb regij ni zmožno upoštevati tako dobro kot za to pristojno ministrstvo;

21. ugotavlja potrebo po finančni decentralizaciji v Gruziji. Večina enot lokalne samouprave je pri več kot 90 % svojih prihodkov odvisna od proračunske podpore;

22. spodbuja gruzijske oblasti k spremembam volilne zakonodaje, ki omogočajo udeležbo neodvisnih kandidatov na lokalnih volitvah v državi. To bo zmanjšalo politizacijo lokalne samouprave v Gruziji in lokalnim voditeljem odprlo pot vanjo;

23. spodbuja gruzijske oblasti k pripravi mehanizmov, ki bodo omogočili večje sodelovanje predstavnikov lokalne samouprave pri pripravi in izvajanju strategije lokalnega razvoja in drugih državnih dokumentov, ki zadevajo razvoj posameznih občin;

24. poziva k temu, da bi v pripravo sporazumov, poročil in akcijskih načrtov na podlagi dvostranskih odnosov med EU in Gruzijo, zlasti v okviru ESP ter priprav in izvajanja nacionalnega okvirnega programa (*National Indicative Programme – NIP*), poleg predstavnikov centralnih oblasti že v čim zgodnejši fazi vključili tudi predstavnike gruzijskih lokalnih in regionalnih oblasti;

25. poziva gruzijsko vlado k pripravi mehanizmov za dialog in posvetovanje z oblastmi na lokalni ravni, socialnimi partnerji in civilno družbo prek njihove vključitve v proces sodelovanja z EU;

26. priporoča vključitev lokalnih in regionalnih oblasti v uresničevanje projektov na štirih poglobitvenih področjih, opredeljenih v strategiji čezmejnega sodelovanja 2007–2013 (*Cross-border Cooperation Strategy Paper 2007–2013*):

— gospodarski in socialni razvoj

— varstvo okolja, varovanje zdravja in boj proti organiziranemu kriminalu;

— vprašanja čezmejnega prometa;

— medosebni stiki.

Odbor spodbuja k delu v okviru manjših projektov, med katerimi naj bodo prednostni tisti, katerih cilj je splošno izboljšanje življenjskega standarda;

27. poudarja vlogo lokalnih nevladnih organizacij in lokalnih medijev kot varuhov in nadzornikov ustreznega delovanja lokalnih oblasti, transparentnosti njihovega delovanja in dejanskih rezultatov njihovega dela. Mediji in nevladne organizacije so velikega pomena tudi za analizo konkretnih problemov lokalnih oblasti in skupnosti ter za razpravo o možnih rešitvah in njihovem izvajanju;

28. poziva evropske institucije k večji podpori lokalnih nevladnih organizacij in lokalnih medijev v Gruziji.

Prednostne naloge za regionalni razvoj

29. z zadovoljstvom ugotavlja, da je Evropska komisija priznala regionalni razvoj in podporo kmetijstva za pomembno področje, na katerem je treba nadaljevati pomoč Gruziji v okviru nacionalnega okvirnega programa za leta 2011–2013 ali jo celo povečati;

30. pozdravlja ustanovitev ministrstva za regionalni razvoj in infrastrukturo leta 2009 v Gruziji, ki je postalo zelo pomemben partner EU;

31. z zadovoljstvom opaža, da so gruzijske oblasti regionalni razvoj določile za eno izmed političnih prednostnih nalog, ki naj bi omogočila okrepitev gruzijskega gospodarstva. Odbor ceni prizadevanja in uspehe Gruzije na tem področju. Hkrati opozarja, da je dela še veliko, zlasti pri razvoju pristopa *od spodaj navzgor*;

32. spodbuja gruzijske oblasti k nadaljevanju programa *Gruzija brez revščine* in razvijanja sistema zdravstvenega varstva za najrevnejše. Revščina v Gruziji ostaja resen problem, ki ga je treba reševati s pomočjo EU;

33. spodbuja gruzijske oblasti, naj se s pomočjo EU začnejo dejavno in odločno boriti proti brezposelnosti, ki ostaja zelo velik problem, zlasti na podeželju. Spodbuja tudi k ustanovitvi institucij, katerih naloga bi bila proučevanje brezposelnosti in boj proti njej. Prav tako je treba odpraviti razkorak med usposobljenostjo in izobrazbo prebivalstva ter dejanskimi potrebami na trgu dela;

34. opozarja na potrebo po nadaljnjih reformah in razvoju gruzijskega kmetijstva. Spodbuja gruzijske oblasti, naj se dogovorijo o dokončni različni strategije razvoja kmetijstva v Gruziji in jo sprejmejo, pa tudi povečajo državne naložbe ter spodbudijo več zasebnih naložb v kmetijstvo. To je nujno potrebno, saj največja skupina gruzijskih državljanov živi na podeželju, pod pragom revščine;

35. ceni prizadevanja Gruzije za izboljšanje kakovosti statističnih raziskav in sprejetje nove zakonodaje o statistiki, ki predvideva ustanovitev statističnega urada. Evropske institucije in države članice poziva, naj pomagajo pri izvajanju te zakonodaje;

36. poziva evropske institucije in države članice EU, naj Gruziji pomagajo pri pripravi, izvajanju in obdelavi rezultatov statističnih raziskav. Brez natančnih in stvarnih podatkov na ravni posameznih regij nista mogoča učinkovita regionalna politika in regionalni razvoj;

37. poziva EU, da podpre pripravo načrta urejanja prostora v Gruziji;

38. ugotavlja, da je vprašanje varstva okolja izjemnega pomena za Gruzijo. Naravni viri – voda, gozdovi, obalna območja, gore, zrak in drugo – so zelo pomembni za gospodarstvo v državi. Priporoča, da Gruzija nadaljuje delo v okviru strategije na področju okolja in kodeksa varstva okolja. Poziva k pripravi politike varstva okolja in trajnostnega razvoja v Gruziji ob aktivni pomoči EU;

39. ugotavlja, da je treba podpreti inovativnost na področju znanosti in gospodarstva v Gruziji. Institucije EU poziva, da posvetijo pozornost temu vprašanju;

40. poziva gruzijske oblasti k dosledni politiki razvoja lokalnega gospodarstva in razvoja malih in srednje velikih podjetij na ravni regij. Naložbe v lokalno infrastrukturo in v nizkoobrestne kredite lahko pomagajo pri tem.

Regionalno sodelovanje

41. ugotavlja, da je regionalno in čezmejno sodelovanje nujno potrebno za reševanje skupnih problemov, na primer na področju gospodarjenja z vodo, boja proti organiziranemu kriminalu, prometa, tujih naložb, energije, varstva okolja in podnebnih sprememb;

42. poziva gruzijske lokalne oblasti, da si prizadevajo spodbujati medregionalno sodelovanje gruzijskih regij in njihovo udeležbo v mednarodnih mrežah sodelovanja. V zvezi s tem centralne oblasti spodbuja k ureditvi vprašanj, ki zadevajo teritorialno razdelitev države, opredelitev regije in pristojnosti njenih oblasti;

43. pozdravlja začetek izvajanja integriranega upravljanja meja in novi upravni svet regionalnega centra za kavkaško okolje. Spodbuja k nadaljevanju južnokavkaškega programa proti drogam. Vse te pobude so zelo pomemben instrument spodbujanja regionalnega sodelovanja in stabilnosti na Južnem Kavkazu;

44. predlaga pripravo resnične teritorialne razsežnosti vzhodnega partnerstva in v tem okviru poziva države članice EU in partnerske države, tudi Gruzijo, da podpisujejo večstranski sporazum, ki bo na državam vzhodnega partnerstva, vključno z Gruzijo, omogočil delovanje Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS). EZTS lahko prispeva k okrepitvi sodelovanja, razvoju čezmejnih odnosov ter izmenjavi izkušenj in medosebnih stikov med lokalnimi in regionalnimi oblastmi v Gruziji in v državah članicah;

45. si bo v skladu s priporočili Evropske komisije odločno prizadeval za pripravo načrta, ki bo omogočil reden dialog in tesnejše sodelovanje med regionalnimi in lokalnimi oblastmi držav članic in državami vzhodnega partnerstva, zlasti z organiziranjem letne konference regionalnih in lokalnih oblasti EU in držav vzhodnega partnerstva;

46. se strinja s pozivom Evropske komisije k tesnejšemu večstranskemu sodelovanju pri severni razsežnosti in sinergiji Črnega morja. Poziva k usklajevanju večstranskih pobud v okviru evropske sosedске politike, kot sta sinergija Črnega morja in vzhodno partnerstvo, katerih cilj je razvoj dvostranskih odnosov EU-Gruzija.

Posebne razmere v regijah, v katerih živijo narodnostne manjšine

47. z zadovoljstvom ugotavlja, da so gruzijske oblasti sprejele nacionalno strategijo vključevanja, katere cilj je med drugim izboljšanje infrastrukture v regijah, v katerih živijo narodnostne manjšine. Ugotavlja, da kljub tem prizadevanjem vključevanje in pravice narodnostnih manjšin v Gruziji ostajajo razlog za skrb;

48. pozdravlja dosedanja prizadevanja gruzijskih oblasti za izboljšanje znanja nacionalnega jezika med manjšinami in za prevajanje šolskih učbenikov, ki so v uradnem izobraževalnem programu, v jezike manjšin. To je pomemben korak naprej k standardizaciji izobraževanja v vsej državi. Prizadevanja v tej smeri se morajo vsekakor nadaljevati in poglobiti, saj je pomanjkljivo znanje gruzijsčine med manjšinami še vedno velik problem;

49. spodbuja institucije EU, da namenijo posebno pozornost diskriminaciji zaradi etnične ali verske pripadnosti v Gruziji in zagotovitvi vsakršne (tehnične, vsebinske in finančne) pomoči za pripravo pravnih in institucionalnih rešitev, ki bodo prispevale k spoštovanju pravic manjšin in njihovi večji družbeni in državljski vključenosti;

50. poziva institucije EU in druge mednarodne organizacije, ki se ukvarjajo z gruzijskimi zadevami, k izobraževanju s pomočjo obveščanja, ki povečuje pravno, politično in državljsko ozaveščenost članov nacionalnih in verskih manjšin v Gruziji;

51. poziva centralne gruzijske oblasti, da pripravijo ustrezne mehanizme za preprečevanje izključevanja predstavnikov manjšin iz družbenega, političnega in javnega življenja v državi;

52. poziva gruzijske oblasti k pripravi politike, ki bi omogočala ustrezno prepoznavanje pravih problemov manjšin ter njihovo hitro in učinkovito reševanje ob dejavnem sodelovanju vseh zainteresiranih akterjev, predvsem predstavnikov centralnih oblasti, lokalnih in regionalnih oblasti in manjšin, pa tudi organizacij civilne družbe, zasebnega sektorja, lokalnih skupnosti in mednarodnih organizacij;

53. poudarja, da je skupna odgovornost in usklajevanje ukrepov oblasti, lokalnih in regionalnih skupnosti ter nevladnih organizacij, ki se nanašajo na narodne in verske manjšine v Gruziji, bistvenega pomena.

Poseben položaj regij, prizadetih zaradi vojne

54. pozdravlja prizadevanja EU za konec rusko-gruzijske vojne avgusta 2008 in za ustanovitev opazovalne misije EU v Gruziji ter povojno pomoč Gruziji;

55. ceni in poudarja pomen aktivne udeležbe EU – ob ZN in OVSE – v pogovorih v Ženevi, ki so se kot forum dialoga in platforma za proces reševanja spora začeli leta 2008;

56. pozdravlja stalno sodelovanje med Natom in Gruzijo na področju demokratičnih, institucionalnih in obrambnih reform, katerih cilj sta priprava Gruzije na morebitno članstvo v zvezi ter krepitev stabilnosti v regiji;

57. poudarja, da EU še naprej priznava ozemeljsko celovitost Gruzije in nedotakljivost njenih meja ter odločno podpira mirno reševanje sporov;

58. priporoča, da opazovalna misija EU in posebni predstavniki EU v Južnem Kavkazu še naprej podrobno spremljata razvoj dogodkov v regijah, ki jih je prizadela vojna;

59. pričakuje, da bo Rusija spoštovala sporazume o koncu vojne, ki jih je podpisala avgusta 2008, in da bo umaknila svoje vojaške sile na položaje, ki jih je zasedala pred začetkom vojne, pa tudi, da bo opazovalni misiji EU nehala preprečevati dostop na ozemlje Abhazije in Južne Osetije;

60. pozdravlja dejstvo, da so gruzijske oblasti sprejele in izvajajo nacionalno strategijo za notranje razseljene osebe za obdobje 2009–2012, ki zajema vse notranje razseljene osebe;

61. ceni pozitiven korak, kakršen je *državna strategija za zasedena ozemlja: delovanje na podlagi sodelovanja*, ki jo je januarja 2010 sprejela gruzijska vlada, pa tudi njeno namero, da spremeni zakon o zasedenih ozemljih, glede katerega je Svet Evrope izrekel resne pomisleke;

62. se odločno zavzema za nadaljevanje pomoči regijam, ki jih je prizadela vojna. Meni, da je dodatna sredstva treba zlasti nameniti za pomoč beguncem, notranje razseljenim osebam, za obnavljanje hiš in infrastrukture, podporo dialogu med lokalnimi skupnostmi in ukrepe za krepitev zaupanja.

Sklepne ugotovitve

63. poudarja, da je od „revolucije vrtnic“, s katero se je v Gruziji začelo obdobje sprememb in reform, minilo komaj šest let, v katerih so Gruzijo prizadele vojna in posledice svetovne gospodarske krize. Kljub kratkemu času in težavam, na katere je naletela, je Gruziji uspelo narediti velik napredek na poti k demokraciji, tržnemu gospodarstvu in razvoju;

64. opozarja na velik pomen podpore EU za lokalno samoupravo in regionalni razvoj v Gruziji, ki leži v politično nestabilni regiji, v kateri prihaja do pogostih sprememb oblasti in kjer je bilo od konca Sovjetske zveze že več kot deset vojaških spopadov in je več tlečih sporov. Gruzija se nahaja v regiji, ki je narodnostno, jezikovno, versko in zgodovinsko zelo raznolika in ki še nima demokratične tradicije po evropskem zgledu. Zato so naložbe v razvoj in okrepitev lokalnih oblasti in samouprave ter regionalni razvoj v Gruziji temeljnega pomena tako za izboljšanje kakovosti življenja njenih prebivalcev kot tudi za demokratizacijo Gruzije. Podpora EU lahko tudi prispeva h krepitvi evropskih vrednot in zaupanja državljanov Gruzije v EU;

65. spominja na to, da je politični in gospodarski razvoj Gruzije, ki leži v neposrednem sosedstvu EU in v regiji, ki je strateškega pomena zaradi poti oskrbe z energijo in bližine politično nestabilnih regij, bistvenega pomena za EU. Podpora Gruziji v njenih prizadevanjih za približevanje EU bi morala biti ena od prednostnih nalog EU.

V Bruslju, 6. oktobra 2010

Predsednica
Odboraregij
Mercedes BRESSO

Cena naročnine 2011 (brez DDV, skupaj s stroški pošiljanja z navadno pošto)

Uradni list EU, seriji L + C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	1 100 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, papirna različica + letni DVD	22 uradnih jezikov EU	1 200 EUR na leto
Uradni list EU, serija L, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	770 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, mesečni zbirni DVD	22 uradnih jezikov EU	400 EUR na leto
Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila), DVD, ena izdaja na teden	Večjezično: 23 uradnih jezikov EU	300 EUR na leto
Uradni list EU, serija C – natečaji	Jezik(-i) v skladu z natečajem(-i)	50 EUR na leto

Naročilo na *Uradni list Evropske unije*, ki izhaja v uradnih jezikih Evropske unije, je na voljo v 22 jezikovnih različicah. Uradni list je sestavljen iz serije L (Zakonodaja) in serije C (Informacije in objave).

Na vsako jezikovno različico se je treba naročiti posebej.

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 920/2005, objavljeno v Uradnem listu L 156 z dne 18. junija 2005, institucije Evropske unije začasno niso obvezane sestavljati in objavljati vseh pravnih aktov v irščini, zato se Uradni list v irskem jeziku prodaja posebej.

Naročilo na Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila) zajema vseh 23 uradnih jezikovnih različic na enem večjezičnem DVD-ju.

Na zahtevo nudi naročilo na *Uradni list Evropske unije* pravico do prejemanja različnih prilog k Uradnemu listu. Naročniki so o objavi prilog obveščeni v „Obvestilu bralcu“, vstavljenem v *Uradni list Evropske unije*.

Prodaja in naročila

Naročilo na razne plačljive periodične publikacije, kot je naročilo na *Uradni list Evropske unije*, je možno pri naših komercialnih distributerjih. Seznam komercialnih distributerjev je na spletnem naslovu:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nudi neposreden in brezplačen dostop do prava Evropske unije. To spletišče omogoča pregled *Uradnega lista Evropske unije*, zajema pa tudi pogodbe, zakonodajo, sodno prakso in pripravljalne akte za zakonodajo.

Za boljše poznavanje Evropske unije preglejte spletišče <http://europa.eu>

